AKTIVITEITENVERSLAG 1993

Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen
G. Schildknechtstr. 9
1020 BRUSSEL
02/422.49.69

VAD

WOORD VOORAF

Uit dit activiteitenverslag blijkt dat de VAD-werking bijzonder sterk toeneemt. Het stijgend aantal initiatieven, projecten en medewerkers toont aan dat er binnen de Vlaamse Gemeenschap meer dan ooit tevoren aandacht en middelen besteed worden aan alcohol- en andere drugpreventie. Het is verleidelijk om deze positieve trend kwantitatief uit te drukken, maar minstens even belangrijk is de kwalitatieve groei van het ganse preventie-gebeuren; de professionalisering van de medewerkers, de grondige voorbereiding van elke actie, de feitelijke netwerking bij de praktische aanpak... Vooral dit laatste vindt men bij de VAD erg belangrijk en dit op alle niveaus: binnen het VIG-samenwerkingsverband, binnen de eigen organisatie, intersectorieel en uiteraard bij het eigenlijke veldwerk.

Heel wat van de beschreven activiteiten waren slechts mogelijk dank zij de vlotte samenwerking met Mevrouw Detiège, Minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden. Met grote verwachtingen kijkt de VAD momenteel uit naar haar komende beleidsbrief inzake middelenmisbruik. De VAD wil in het verlengde van de huidige coördinatieopdracht bij de verdere realisatie van het preventiebeleid een "centrale taak" op zich nemen. De mensen, de deskundigheid en de nodige betrokkenheid om dit waar te maken, zijn reeds in ruime mate aanwezig. Bovendien werden de VAD-statuten enigszins aangepast zodat in de werking een maximale openheid en een rechtstreekse probleembehartiging gewaarborgd worden.

Ook andere ministers hebben belangrijke projecten toevertrouwd aan de VAD.
Ik vernoem Mevr. De Meester, Minister van Welzijn en Gezin, Dhr. Van den Bossche, Minister van Onderwijs. Wij zijn hen erkentelijk voor het geschonken vertrouwen en hopen dat zij in de toekomst verder willen investeren in de aanpak van de alcohol- en andere drugsproblemen.
Meer dan voor gelijk welke andere problematiek moet er t.a.v. middelenmisbruik een synergie ontwikkeld worden tussen onderzoek, preventie en hulpverlening. In vele landen is dit moeizaam verlopend proces bezig, maar zowat overal botst men op dezelfde blokkerende mechanismen: verspreide bevoegdheden, aparte organisaties en verwarde structuren. Van bij de oprichting van de VAD werd de idee van noodzakelijke complementariteit tussen deze drie werelden zorgvuldig bewaakt. Dit ligt weerspiegeld zowel in de statuten, de ledenlijst, als in de verschillende werkgroepen en projecten. Dat er in het verleden vooral werd geïnvesteerd in preventie is normaal en deze inspanningen moeten trouwens nog opgevoerd worden. Maar met grote tevredenheid stel ik vast dat er ook op andere terreinen boeiende initiatieven worden genomen.

Namens de VAD wil ik tenslotte velen danken voor hun bijdrage en samenwerking gedurende het activiteitenjaar 1993: de betrokken Gemeenschapsministers, het VIG, de vele vaste of occassionele tussenpersonen in het veldwerk, de eigen leden en hun afgevaardigden die zich op bestuursvlak of bij de feitelijke werking hebben ingezet en in het bijzonder onze geëngageerde VAD-stafleden en -medewerkers.

Dr. Stan Ansoms
Voorzitter

INHOUDSTAFEL

I. INTERNE WERKING: BESTUUR EN ORGANISATIE

- LEDEN EN BESTUUR
- BELEIDSNOTA 1993
- PERSONEEL
- ORGANISATORISCHE UITBOUW
- SAMENWERKING MET EN VERHUIS NAAR HET VLAAMS INSTITUUT VOOR GEZONDHEIDSPROMOTIE
- FINANCIEEL BEHEER

INTERNE WERKING
BESTUUR EN ORGANISATIE

LEDEN EN BESTUUR

1. Samenstelling ledenlijst

a. Ledenwijziging

Namen ontslag:

■ *Davelose R.*, individueel lid
■ *Hebbelinck D.*, vertegenwoordigster VAW wegens non-actief van haar organisatie
■ *Moens A.*, vertegenwoordigster Werkgroep Drugpreventie, wegens non-actief van de werkgroep.
■ *Van Remoortel J.*, individueel lid (uit dienst van de N.V.G.G.)

Wijzigingen vertegenwoordigende leden:

Op de algemene vergadering van 19/05/1993:
■ *Keymeulen R.*, Woutersstraat 53, 9050 Gent, vertegenwoordiger Dagcentrum De Sleutel, Antwerpen, i.p.v. van der Kreeft P.
■ *Matthijs Fr.*, Rudolfstraat 54, 2000 Antwerpen, vertegenwoordigster Medisch Sociaal Centrum Altox, Antwerpen, i.p.v. De Decker J.
■ *Peeters J.*, Kroonwinnigstraat 44, 3500 Hasselt, vertegenwoordiger Caritatieve Volkswerken, Hasselt i.p.v. Mengelsa W.
■ *Vandevelde D.*, Baaigemstraat 147, 9890 Gavere, vertegenwoordiger Therapeutische Gemeenschap "De Kiem", Oosterzele, i.p.v. Willems J.
■ *Van Hex M.*, Paggestraat 53, 3500 Hasselt, vertegenwoordiger C.A.D., Hasselt, i.p.v. Jordens L.
■ *Willems J.*, Kere 3B, 9950 Waarschoot, vertegenwoordiger Kliniek De Pelgrim, Oosterzele, i.p.v. Vandenbergehe H.

Op de buitengewone algemene vergadering van 16/12/93:
■*Jackers A.*, Sint-Catharinaplein 15, bus 31, 3500 Hasselt, vertegenwoordigster Caritatieve Volkswerken, Hasselt i.p.v. Peeters J.
■*Roosen P.*, Gebroeders Verhaegenstraat 13, 2800 Mechelen, vertegenwoordiger Medico-sociaal Centrum Matt Talbot, Borgerhout, i.p.v. Herreman H.

Naamwijziging:

Het Crisiscentrum De Ark, vertegenwoordigd door Aertssen W., heet voortaan Crisisinterventiecentrum De Sleutel.

b. Vertegenwoordigers van nieuwe organisaties (werkende leden)

Op de algemene vergadering van 19/06/93:
■*Baukeland M.*, Damsevaart West 10a, 8340 Damme, vertegenwoordigster voor het Dagcentrum De Sleutel, Kelkstraat 4, 8000 Brugge, sectie hulpverlening.
■*Derre G.*, Baarleveldstraat 92, 9031 Drongen, vertegenwoordiger voor het Dagcentrum De Sleutel, Kortrijksesteenweg 382, 9000 Gent, sectie hulpverlening.
■*van der Kreeft P.*, Krijgslaan 148, 9000 Gent, vertegenwoordiger voor Lions-Quest, Hundelgemsesteenweg 1, 9820 Merelbeke; sectie preventie.

Op de buitengewone algemene vergadering van 16/12/93:
■*Todts S.*, Kleine Beerstraat 27, 2018 Antwerpen, vertegenwoordiger voor Free Clinic v.z.w., Gen. Lemanstraat 36, 2600 Antwerpen, sectie hulpverlening

Volledige ledenlijst: bijlage 2

2. Samenstelling bestuur

a. Beheerraad

De algemene statutaire vergadering van 19 mei 1993 verkoos volgende beheerders:
Tot 1997: *Broucke M.* (Brussel), *De Bock M.* (Vl. Brab.), *Debref G.* (ind. lid), *Delmeire F.* (Oost-Vl.), *Hebbelinck M.* (Oost-Vl.), *Schols L.* (Limb.), *Theuwen J.* (West-Vl.), *Wouters L.* (West-Vl.).
Tot 1995: *Maertens J.* (Oost-Vl), *Van Deun P.* (Brussel).

Daarenboven werden drie kandidaten, die niet verkiesbaar waren omdat zij nog geen jaar lid zijn, als waarnemend toegelaten tot de beheerraad omdat hun regio onvolledig ingevuld is: *Keymeulen R.* (Antwerpen), *Matthijs Fr.* (Antwerpen), *Van Hex M.* (Limburg).

De volledige samenstelling van de beheerraad vindt U in bijlage 3.

b. Dagelijks bestuur en functies

In afwachting van de verdere bespreking rond de herstructurering van de VAD benoemde de beheerraad van 16 juni de vier overblijvende leden van het vorig dagelijks bestuur tot uiterlijk einde 1993, en bevestigde hen in hun functie:

- *Ansoms S.*, voorzitter,
- *Casselman J.*, ondervoorzitter,
- *Debref G.*, penningmeester,
- *Meesters P.*, secretaris.

c. Functies beheerraad

De beheerraad van 16/12/93 benoemde na de statutenwijziging geen dagelijks bestuur meer. Wel werden volgende functies benoemd:

- *Ansoms S.*, voorzitter,
- *De Venter R.*, ondervoorzitter,
- *Meesters P.*, secretaris-penningmeester.

d. Bestuurscomité

De beheerraad van 16/12/93 duidde eveneens, onder voorbehoud van de goedkeuring van de statutenwijziging door de tweede buitengewone algemene vergadering van 29/12/93, de leden aan van het op te richten bestuurscomité: *Ansoms S.*, *De Venter R.*, en *Meesters P.* namens de beheerraad en *M. Geirnaert* als algemeen coördinator.

3. Overzicht bijeenkomsten

a. Algemene Vergadering

De algemene statutaire vergadering ging door te Laken op 19 mei en er waren twee buitengewone algemene vergaderingen nodig om de statuutwijziging te kunnen doorvoeren nl. 16/12 en 29/12.

b. Beheerraad

De beheerraad kwam acht maal samen nl.: 20/1, 17/3, 28/4, 16/6, 8/9, 22/9, 10/11 en 16/12.

c. Dagelijks Bestuur

Het dagelijks bestuur kwam slechts vier maal samen: 6/1, 14/4, 28/7, 25/8.

BELEIDSNOTA 1993

1. Opties

Met betrekking tot het werkjaar 1993 werd specifiek vooral aandacht gevraagd voor de afronding van de discussie rond de herstructurering van de VAD en de samenwerking met het VIG.
De VAD wenste ook haar strategische positie te verduidelijken zowel intern als extern.
Intern moest gewerkt worden aan een grotere betrokkenheid van de leden, vooral de hulpverlenende organisaties. In de sector hulpverlening werd geopteerd voor een ruim vormingsaanbod met een basiscursus rond verslaafdenzorg en daarnaast specifieke studiethema's uit het veldwerk.
De vrijwilligersorganisaties moeten ook een kans blijven krijgen; heel dikwijls zijn zij de aanzet geweest om professionelen een kans te geven. Het voluntariaat moet ondersteund blijven en het vrij initiatief beschermd blijven.
Extern moet een betere positionering nagestreefd worden van de maatschappelijke prioriteiten op het vlak van de huidige alcohol- en andere drugproblematiek. Hierbij is een gecoördineerde samenwerking nodig tussen hulpverlening en preventie.
Omtrent de onzekere situatie van de coördinatie en de verdere uitbouw van het preventieproject moet onderhandeld worden om een permanente continuering te bekomen.

Tekst beleidsnota 1993 zie bijlage 4.

2. Uitwerking

Naar uitwerking werd de herstructurering afgesloten, maar er zal nog duidelijkheid moeten komen over het functioneren van een platformwerking en van een bestuurscomité dat in de plaats komt van het dagelijks bestuur.
Het vormingsaanbod voor de hulpverlening is in voorbereiding genomen en zal in 1994 moeten uitgewerkt worden. Gemeenschapsminister De Meester erkende een vormingsproject van één jaar van 1/12/93 tot 30/11/94.
Op 27 april werd een studiedag belegd tussen preventiewerkers en hulpverleners en de werkgroep illegale drugs bereidde een standpunt voor over methadon dat op 24/9/93 aan de pers werd doorgegeven. Ook vanuit de verschillende projecten werd de actualiteit op de voet gevolgd. Om dit beter op te volgen werd een eerste nota voorbereid rond de oprichting van een perscel, los van de contacten die door het VIG met de media worden onderhouden.
Vanuit de beleidsnota werd opnieuw gewezen op de noodzaak de Brusselse Gewestinstanties over de VAD-werking te blijven informeren en voor zover als mogelijk ook te benaderen.
Er blijft nog werk voor een eventuele commissie financiën. Enerzijds mogen we niet

eenzijdig afhankelijk blijven van subsidiëring en is fund-raising niet steeds een vraag, anderzijds moet in de subsidiëring gezocht worden naar stabiliteit en mogen we niet gebonden zijn aan één ministerie. In 1993 waren er toch al projecttoezeggingen vanuit meerdere ministeries. Voor het preventieproject konden we wel de continuering voor 1993 bekomen en zijn er positieve vooruitzichten voor een langere erkenning.

PERSONEEL

1. Algemeen coördinator

Nadat de selectie voor een directeur met coördinerende en administratieve verantwoordelijkheid begin 1992 was opgeschort, bleef de noodzaak van een dienstverantwoordelijke bestaan. Op verzoek van de beheerraad werd gezocht naar een algemeen coördinator. Enkele sollicitanten uit de vorige kandidaatstellingen werden gezien. Uiteindelijk, na overleg met het personeel, kwam de beheerraad terug op zijn beslissing om een voltijdse algemeen coördinator aan te werven. M. Geirnaert bleef halftijds verbonden aan het preventieproject en werd tevens halftijds benoemd tot algemeen VAD-coördinator met ingang van 1 april 1993.
Deze functie zal later moeten geëvalueerd worden, zowel naar omvang en inhoud als naar bevoegdheid en verantwoordelijkheid.

2. Arbeidsvoorwaarden

De beheerraad van 8/9/93 keurde een aanvulling van het arbeidsreglement goed inzake ongewenst sexueel gedrag op het werk, zoals geëist wordt door het K.B. van 18/9/92.
Tot hiertoe hebben wij ons voor de arbeidsvoorwaarden gericht op de regelingen binnen de diensten geestelijke gezondheidzorg. In het VIG en de andere voorzieningen lopen ongelijke regelingen voor verlofdagen en feestdagen; hierover zal best gestreefd worden naar een uniforme regeling.
Eveneens in afwijking van de bestaande afspraak zullen we voortaan als plafond voor de tussenkomst van de werkgever in de kosten van het vervoer van en naar het werk 1.200.000 Bfr. hanteren, ook voor ander dan het openbaar vervoer.

3. Personeelsbestand 1993

a. Personeel op de loonlijst van de VAD

Cox Carla, in dienst sedert 22/3/93 met contract van onbepaalde duur, in een voltijdse betrekking als secretaresse nl. halftijds op het preventieproject en halftijds voor de algemene werking.

De Maeseneire Ilse, gans het jaar voltijds in dienst als coördinator met een contract van onbepaalde duur, nl. van 1/1 tot 31/1 als coördinator van het project drugpreventie binnen Comités Bijzondere Jeugdzorg en vanaf 1/2 in het preventieproject.

De Man Hilde, voltijds, met contracten van bepaalde duur nl. één tot 30/11 en terug in dienst van 3/12, als coördinator project drugbeleid op school.

Geirnaert Marijs, gans het jaar voltijds met contract van onbepaalde duur, tot 31/3 als coördinator in het preventieproject en vanaf 1/4 halftijds als algemeen coördinator en halftijds als coördinator preventieproject.

Grieten Christel, in dienst vanaf 1/4/93, halftijds, met een contract van onbepaalde duur, als stafmedewerkster in het project HIV-preventie bij injecterende druggebruikers

Lambrechts Marie-Claire, gans het jaar, voltijds, met een contract van onbepaalde duur als coördinator voor het project Werk en Middelenmisbruik

Van Reybrouck Tomas, in dienst vanaf 1/4/93, voltijds met een contract van onbepaalde duur als coördinator in het project drugpreventie binnen de Comités Bijzondere Jeugdzorg.

Van Ryssen Katrien, voltijds vervangingscontract voor I. De Maeseneire van 15/7 tot 15/10 binnen het preventieproject.

Wydoodt Jean-Paul, gans het jaar, met een contract van onbepaalde duur als wetenschappelijk medewerker, halftijds tot 31/1 en voltijds vanaf 1/2 nl. halftijds voor het preventieproject en halftijds voor de algemene werking.

b. Gedelegeerd personeel

Briels Nathalie, gans het jaar halftijds als secretaresse via de KU Leuven in het NFWO-project Illegale druggebruikers en Aids.

De Jaeger Annie, gans het jaar halftijds als secretaresse via het VIG voor de algemene werking.

Kinable Hilde, gans het jaar voltijds als stafmedewerkster via de KU Leuven in het NFWO-project Illegale druggebruikers en Aids.

c. Vrijwilligers

Mestrum Michel, verzendingsdienst.

d. Samenvatting

Op jaarbasis hadden we gedurende 1993 in eigen dienst 6,9 personeelsequivalent voltijdse betrekking, te verhogen met 2 gedelegeerde equivalenten.
Einde 1993 was dit 7,5 te verhogen met 2 equivalenten.

ORGANISATORISCHE UITBOUW

1. Herstructurering

In 1993 werd veel tijd en energie gestoken in het doorlichten van de VAD-werking en in het zoeken naar gepaste structurele werkinstrumenten.
Reeds in 1992 werd naar aanleiding van een doorlichting van de werkgroepen en van vroegere discussiepunten de vraag geopperd naar een vlotte en efficiënte werking van de VAD in al haar geledingen.
L. Jordens stelde een discussienota op ten behoeve van de beheerraad die deze materie doorverwees als aandachtspunt voor de beleidsverklaring 1993.
Bij de voorbereiding van deze beleidsverklaring gaf het dagelijks bestuur van 6/1/93 een aanzet met een eerste werknota rondom de herstructurering van de VAD. Het dagelijks bestuur stelde een werkgroep samen bestaande uit *G. Debref, L. Jordens* en *P. Meesters* namens het dagelijks bestuur en nog twee geïnteresseerde beheerders *R. De Venter* en *P. Tiesema*.

Deze werkgroep legde drie, telkens bijgewerkte werknota's voor aan de beheerraden van 20/1 en 17/3 en aan de denknamiddag voor alle geïnteresseerde leden en de verantwoordelijken van onze werkgroepen op 25/3.
Daar men niet tijdig rond geraakte om tot eensgezinde voorstellen te komen om de statuten en het reglement van inwendige orde eventueel te wijzigen, besliste het dagelijks bestuur van 14/4 dit gegeven op te nemen in de beleidsverklaring 1993. De algemene statutaire vergadering werd gehouden volgens de bestaande reglementering.
De nieuwe beheerraad en het voorlopig dagelijks bestuur namen onmiddellijk de draad weer op met de wil voor het einde van het jaar af te ronden. De beheerraad van 16/6 vroeg het dagelijks bestuur, aangevuld met *R. De Venter* en *J. Maertens*, een voorstel uit te werken.

Na een aparte voorbereidende werkvergadering legden ze hun bevindingen voor aan een bijzondere beheerraad van 22/9. Deze beheerraad gaf P. Meesters de opdracht de bestaande statuten en het reglement van inwendige orde na te gaan en eventuele wijzigingen voor te bereiden. Deze voorstellen werden voorgelegd aan de beheerraad en de buitengewone algemene vergadering van 16/12. De algemene vergadering was unaniem akkoord met de voorgestelde wijzigingen, maar behaalde niet het wettelijk quorum van tweederden, zodat een tweede buitengewone algemene vergadering op 29/12 nodig was om de wijzigingen te kunnen laten aanvaarden, wetend dat 34 van de 46 leden uiting hadden gegeven aan hun akkoord.

Het was een moeizaam denkproces. Uiteindelijk bleken niet zozeer de statuten een belemmering te zijn voor de werking. De inzet en het enthousiasme van de leden zijn het belangrijkste. De leden zijn dichter bij het werkveld betrokken en mogen terecht rekenen op ondersteuning vanuit de VAD.

2. Welke wijzigingen ?

VAD is een ledenvereniging en moet dit blijven. VAD werkt met en voor de basisorganisaties. Daarom blijft VAD binnen de juridische structuur een specifieke vertegenwoordiging eisen vanuit de problematiek, ook al kan deze norm soepel gehanteerd worden.
Naast de juridische VZW-structuur wordt thans geopteerd voor een bredere platformwerking waarin alle geïnteresseerden zich kunnen terugvinden, eventueel rondom bijzondere probleemstellingen. De VAD zal deze platformwerking stimuleren en logistiek ondersteunen.

Wel wordt de belangenverdediging uit de doelstellingen geschrapt omdat de VAD enkel opkomt voor de verdediging van de problematiek en niet voor de belangen van de individuele leden, die trouwens tegengesteld kunnen zijn.

De VAD-werkgroepen, permanent of ad hoc, kunnen blijven functioneren in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de beheerraad.

Voor een vlottere werking wordt de mogelijkheid gegeven een bestuurscomité op te richten in plaats van een dagelijks bestuur.
Dit bestuurscomité wordt samengesteld uit enkele beheerders en de algemene coördinator. Dit comité zal de dagelijkse werking opvolgen als uitwerking van de beleidsopties en de beslissingen van de beheerraad. De beheerraad moet nog de juiste bevoegdheden omschrijven en vastleggen.

De volledige tekst van de statuten en het reglement van inwendige orde, zoals ze van kracht zijn na de buitengewone algemene vergadering van 29 december 1993 vindt U in bijlage 1.

SAMENWERKING MET EN VERHUIS NAAR HET VLAAMS INSTITUUT VOOR GEZONDHEIDSPROMOTIE

1. Verhuis en vertegenwoordiging

Als inwonende B-voorziening is de VAD in de algemene vergadering van het VIG vertegenwoordigd door de voorzitter en de secretaris, in de beheerraad enkel door de voorzitter, die tevens nog steeds dienstdoende voorzitter is van het VIG.
Na lang zoeken en vergaderen werd uiteindelijk begin 1993 een geschikte lokaliteit gehuurd met optie van aankoop in de G. Schildknechtstraat 9 te 1020 Laken-Brussel. Eind april nam het personeel van het VIG er zijn intrek. Later volgden de voorzieningen. De VAD verhuisde op 5 mei van de vertrouwde Papenvest naar Laken. De officiële opening van het huis voor gezondheidspromotie ging door op 18 november in aanwezigheid van voogdijminister L. Detiège.
De nieuwe vestiging is goed gelegen en heeft een behoorlijke infrastructuur, doch is niet ruim genoeg om alle voorzieningen met hun projecten te onthalen. Ook al kreeg de VAD heel de tweede verdieping toegewezen, toch is dit ontoereikend en moesten wij al gebruik maken van de ruimtes van andere voorzieningen die niet of beperkt kwamen inwonen.
Sedert 16 januari trad de heer Lievens Philip aan als directeur van het VIG. Voor onze algemene statutaire vergadering konden onze leden met de nieuwe directeur en het VIG kennismaken. Ondertussen zijn ook de andere personeelsleden, zoals voorzien in het executieve-besluit, aangeworven: drie stafmedewerkers, een directiesecretaresse en vier administratieve bedienden. De VAD-bibliotheek, inbegrepen de tijdschriften, werd in beheer gegeven aan het VIG. De VAD staat zelf in voor de verdere aanvulling, ook financieel. De bibliotheek blijft eigendom van de VAD en ze maakt een autonome eenheid uit in de VIG-bibliotheek.
Voor de interne werking maken ook Prof. J. Casselman en Prof M. Hebbelinck deel uit van de wetenschappelijke raad. M. Geirnaert werkt mee aan de analysecel die de actuele gezondheidsvragen onderzoekt. Vooral in de opstartperiode was er heel wat overleg nodig voor practische afspraken met het VIG en de andere inwonende voorzieningen.

2. Kostenverrekening

De verhuiskosten werden door het VIG gedragen, maar de herinrichting van onze verdieping binnen het nieuwe kader kostte ons 450.000,- Bfr. In 1993 neemt het VIG ook de huurkosten volledig op zich zowel van de nieuwe vestiging als van acht maanden huur in de Papenvest. Voor de toekomst voorziet men een tussenkomst voor de huisvesting van de projecten.
In de gebouwuitrusting moeten de voorzieningen tussenkomen, voor 1/3 a rato van de totale personeelsbezetting per voorziening.
Deze kosten worden gespreid over vijf jaar, maar de voorzieningen aanvaardden de prefinanciering. Voor de VAD bedraagt dit 196.950,- Bfr. of 39.390,- Bfr. gedurende vijf

jaar.
Dezelfde 1/3-regeling geldt voor de huisvestingslasten (opkuis, verwarming, electriciteit,...). Voor de VAD is dit in 1993 196.292,- Bfr. De gebruikskosten van de gemeenschappelijke uitrusting (telefoon, fotocopies, verzending...) worden doorgerekend volgens het eigen gebruik van de voorziening. Een exacte verrekening was in 1993 nog niet mogelijk. VAD betaalde 241.949,- Bfr.
Indien nog lokalen moeten bijgehuurd worden, dan vallen deze kosten ten laste van de gebruikers ervan.

FINANCIEEL BEHEER

1. Beleid

Onze werking wordt financieel hoofdzakelijk bepaald vanuit de overheidssubsidiëring. De uitgaven worden zoveel mogelijk beperkt tot het bedrag van de subsidiëring. De extra-middelen, tenzij ze specifiek werden toegezegd, worden toegevoegd aan de reserve. Deze reserve moet toelaten het liquiditeitsprobleem op te vangen voordat de subsidies toekomen, vooral voor de jaarlijkse afrekeningen (tot 25% van de toelage).

De totale omzet lag om en rond de 17.500.000,- Bfr.

2. Overzicht inkomsten

a. Subsidies 1993:

- erkenning VAD als B-voorziening: 2.500.000,- Bfr.
- projecttoelages:
  - preventieproject (coördinatie): 4.610.000,- Bfr.
  - werk en middelenmisbruik: 2.700.000,- Bfr.
  - drugbeleid op school: 2.000.000,-Bfr.
  - drugpreventie binnen de Comité's voor Bijzondere Jeugdzorg: 1.450.000,- Bfr.
  - onderzoeksproject "harde kern" (ICC): 200.000,- Bfr.
  - HIV-preventie bij injecterende druggebruikers samen met Free Clinic. Ons aandeel: 646.714,- Bfr.
  - HIV en druggebruikers (onderzoeksproject NFWO): 1.245.455,-Bfr.

b. Andere inkomsten

- in 1993 ontvingen we nog een laattijdige toelage van de Nationale Loterij voor de ondersteuning van een preventiecampagne bij de gemeenten: 64.800,- Bfr.
- vanuit de bedrijven ontvingen we ondersteuning voor 911.000,- Bfr .
- de provincie Brabant stortte opnieuw 50.000,- Bfr. en de gemeentebesturen van Kruibeke en Meise respectievelijk 20.000,- Bfr en 4.500,- Bfr.
- andere inkomsten kwamen van de ledenbijdragen, de opbrengst van documentatieverkopen en de uitlening van de tentoonstelling.

DE VAD-STAF

Een groeiende VAD-staf en een algemeen coördinator gaven in 1993 aanleiding tot wat meer structuur en samenwerking tussen de verschillende projecten en stafmedewerkers.

1. Maandelijkse teamvergaderingen

De ochtend van elke eerste maandag van de maand zit de VAD-staf samen om informatie uit te wisselen over de projecten en activiteiten van de staf-leden. Ook studiedagen, vertegenwoordigingen, aankopen, enz. worden besproken en er worden heel wat interne afspraken en systemen op poten gezet die het samen leven en werken in één landschap draaglijker en efficiënter moeten maken.

2. TTT

Een overvolle agenda op teamvergaderingen geeft onvoldoende ruimte om iets dieper op een of ander aspect in te gaan. Nochtans komen heel wat zaken in de verschillende projecten steeds opnieuw aan bod en is het interessant van elkaars ervaringen en nieuwe inzichten te leren.
Dit deed een 'TussenTijdsTeam' ontstaan, een halve dag waarop we met geïnteresseerde stafleden rond één aspect samenzitten. Uit het TTT kwam alvast een herwerkte en aangepaste kennistest en een top-10 van vragen, te gebruiken binnen diverse vormingssessies. Een duidelijk overzichtsschema van de middelen is op komst.

3. Een goed georganiseerde verhuis

Met man en vrouw en gebundelde kracht werd begin mei de VAD-verhuis aangepakt. De massale stocks van oude en zeer oude documenten waren een heuse ontdekking. Gelukkig kregen we gedegen begeleiding en enthousiaste medewerking van Pater Meesters en kon Annie vooral voor de jonge VAD-medewerkers een beetje historiek meegeven. De avonden waren lang, de dozen superzwaar, maar de fastfood en de gezellige sfeer brachten ons moe maar toch tevreden naar de Schildknechtstraat nr.9.

4. Het 'poolen' van deskundigheid

Een beperkte basiswerking, aangevuld met verschillende projecten, geeft een enorme dynamiek in de sector waarbinnen het project zich situeert (onderwijs, arbeid, bijzondere jeugdzorg, Aids en HIV) maar laat een aantal blinde vlekken over, waarrond (nog) geen projecten bestaan.

De coördinatie van het preventieproject probeert de globaliteit te ondersteunen, maar de vraag is groter dan de menskracht. Binnen elk specifiek project zijn er echter wel aanknopingspunten met andere sectoren, en gekoppeld aan de persoonlijke interesses van elke stafmedewerker ontstaan nieuwe aandachtspunten. Zo ontstond 'Jongeren en Vrije Tijd', een pool van 5 stafmedewerkers, die elk een deelaspekt van dit ruime thema onderzoeken en hierrond partners zoeken, kanalen exploreren, mogelijkheden en strategieën ontwikkelen. Jeugdbewegingen, jeugdwerk, jeugdcafés, discotheken en onderzoek naar middelengebruik bij jongeren in vrijetijd worden op dit ogenblik uitgewerkt.

5. Werkgroep 'bibliotheek'

Een werkgroepje 'bibliotheek' is eind 1993 opgestart om een aantal criteria voor aankoop van boeken en tijdschriften op te stellen en de kwaliteit van de VAD-bibliotheek op peil te houden. Naast stafmedewerkers werkt VIG-documentaliste Hilde Van Ongevalle aan deze werkgroep mee.

6. Een 'filmpje' over de VAD

Annelies Frederickx, studente communicatiewetenschappen, maakte voor haar eindwerk een videofilm over de werking van VAD. Marie-Claire Lambrechts geeft uitleg over de werking van VAD (hulpverlening, studie, preventie) en verder worden een aantal projecten 'in the field' getoond. Jammer dat we toen nog in de Papenvest woonden.

7. Mediservice

VAD werkte mee aan de test van een informatie-systeem in de wachtkamers van huisartsen. 49 wachtkamers van huisartsen in Brussel en Antwerpen werden gedurende 3 maanden voorzien van een aantal folders, waaronder de 'drink wijs' folder: 2 minuten hierop staren... Met deze folder scoren we allesbehalve slecht, rekening houdend met de gevoeligheid van een thema als alcohol en met de beperkte financiële middelen voor de produktie van deze folder (zwart/wit).

8. VIG-opendeur-dag: 18 november 1993

De VIG-opendeur was slechts ten dele een VAD-opendeur. Maar we deden ons best om de VAD op zijn best voor te stellen.

SECRETARIAAT EN DOCUMENTATIEDIENST

1. Secretariaat

Het secretariaat is elke werkdag doorlopend open van 9 tot 17 uur.
Naast de administratieve opdrachten van correspondentie, verslagen maken en boekhouding bijwerken, staat het secretariaat ook mee in voor het beantwoorden van de schriftelijke en telefonische aanvragen.
Dit jaar werden niet minder dan **2.884 documentatieaanvragen** behandeld, tegenover 1.629 vorig jaar.

2. Documentatiecentrum

Het documentatiecentrum heeft zich in de loop van '93 uitgebreid met nieuw documentatiemateriaal. Uit bovenvermelde cijfers kan men dan ook afleiden dat er heel wat voorlichtingsmateriaal de deur uitging.

Het was dan ook niet altijd eenvoudig om alles op tijd te verzenden. Wij konden gelukkig beroep doen op Michel Mestrum, onze vrijwilliger bij uitstek (cfr. infra).

3. V.A.D.-documenten

■ **Een drugbeleid op school**
Naast het basisdocument "Een drugbeleid op school - discussietekst" dat vorig jaar ontwikkeld werd, werden nog twee andere documenten tot stand gebracht :
de **begeleidersmap**, hulpmiddel bij het samenstellen van een studiedag rond drugs op school met oefeningen en teksten voor de organisatoren en het **draaiboek**, bedoeld als handleiding om een drugbeleid op school te starten, met een aantal richtlijnen om de verschillende componenten van een drugbeleid uit te werken.

■ **Verslagboek ontmoetingsnamiddag 27/04/93**
Het relaas van een discussienamiddag met als doel : de samenwerking tussen het preventiewerk en de hulpverlening te verduidelijken.

■ **Vijf jaar V.A.D.-preventiewerk - de inventaris**
Marijs Geirnaert - Ilse De Maeseneire
De inventaris, de knelpuntennota en de verschillende preventieactoren in Vlaanderen op basis van het vijfjarig preventiewerk-bestaan.

■ **Vijf jaar preventiewerk - de brochure**
Een voorstellingsbrochure van het VAD-preventiewerk, met een overzicht van de verschillende sectoren en de personen achter het netwerk.

■ **VAD-jaarboek/ICC-rapport**
Het overzicht van epidemiologische gegevens 1992 vanuit de drie verschillende communautaire gemeenschappen.

■ **Arbeid - Voorstellingsfolder**
In de voorstellingsfolder is (beperkt) een situering van de thematiek opgenomen. De klemtoon ligt op het aanbod dat de V.A.D. in dit verband aan bedrijven kan leveren [voorgesteld op Persconferentie van 15/10/1993].

■ **Arbeid - Strategietekst**
In deze uitgave wordt een zeer concreet overzicht gegeven hoe bedrijven - in samenspraak met alle betrokken partijen - een beleid ter zake kunnen opzetten en hoe men dit zo efficiënt mogelijk kan realiseren [idem].

VRIJWILLIGERSWERK

Michel Mestrum

1. Vrijwilligerswerk

Aangezien de overkoepelende organisatie VAD nood had aan een medewerker en daar het verzenden van informatie toch een niet te verwaarlozen rol binnen een preventiestrategie vervult, werd ik door de vzw als onbezoldigde gerecruteerd op 4 februari '92.
Ondanks het feit dat ik niet aangesloten ben bij de in 1977 gestichte, pluralistische beweging " Platform voor voluntariaat " en dus geen statutaire positie heb, geniet ik van een onkostenvergoeding.
Statistieken tonen aan dat slechts 46% der vrijwilligers in de sociale hulpverlening geniet van een onkostenvergoeding .
Toch beschouw ik dit niet-autonoom vrijwilligerswerk als een taak met een maatschappelijk doel en als een intrinsieke waarde in onze samenleving.

Nog steeds ben ik gemotiveerd om mij zo optimaal mogelijk gedurende één dag per week ten dienste te stellen van de vereniging, aangezien ik gedreven ben door zowel sociale, zelfontplooiings-, als morele motieven. Deze motieven worden nog versterkt door een optimale werksfeer.
Tevens kan dit werk voor mij nog een extra waarde hebben in functie van verdere studies en mogelijks in het professionele leven.
En zoals nodig zal zijn, kan ik een voorbeeld nemen aan de in Mantua geboren Latijnse dichter Vergilius die in zijn epos Georgica de lof zwaait over arbeid : "Labor omnia vincit".

Eveneens wens ik van de gelegenheid gebruik te maken om de waarde van het voluntariaat even te schetsen. Om de waarde van het vrijwilligerswerk in te schatten mag de maatschappelijke context, die volop in verandering is, niet uit het oog verloren worden.
Het voluntariaat, dat eigenlijk een uitdrukking is van emancipatie, heeft meer en meer af te rekenen met enkele factoren, waardoor het wel eens zou kunnen ontaarden tot een goedkope arbeidskracht.
Daar de vrije tijd veel bewuster wordt gebruikt speelt het consumentisme als factor een grote rol.
Tevens zet de "cocooning trend", die leidt tot individualisering, de toekomst van het vrijwilligerswerk op de helling.
Een niet te verwaarlozen factor zijn tenslotte de demografische ontwikkelingen, waardoor er een vergrijzing van de bevolking ontstaat.

2. Verzendingswerk

a. Documentatiedienst

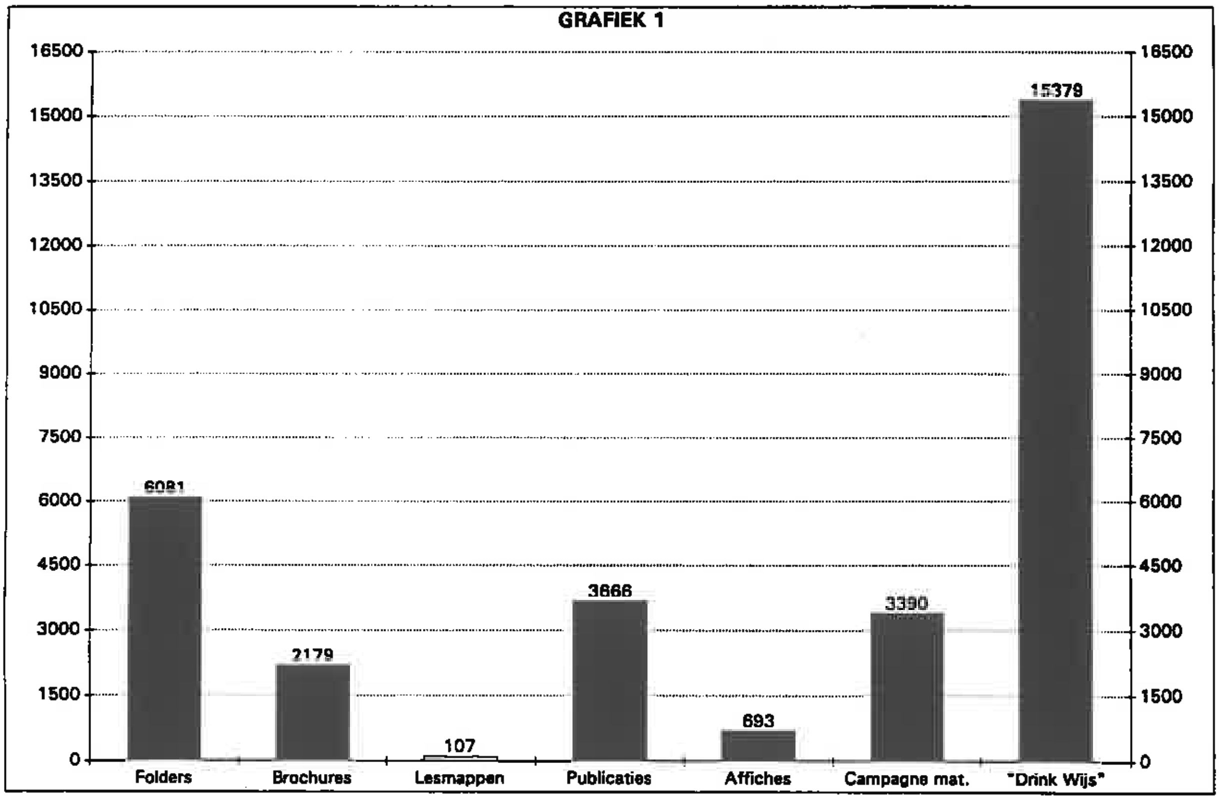
Daar er in 1993 procentueel meer informatie-aanvragen geregistreerd werden dan in 1992 en aangezien de nood om het nauwer op te volgen van eventueel uitgeput materiaal zich steeds meer en meer opdrong werd er vanaf 1 augustus '93 gestart met een nieuw stockbeheersysteem, waardoor het documentatiecentrum een meer professionele 'look' kreeg en dit misschien een eerste stap betekent op weg naar een mogelijke volledige automatisering.

b. Statistiek 01/08/93 tot 31/12/93

Het beschikbaar materiaal kan als volgt onderverdeeld worden :

- Folders
- Brochures
- Lesmappen
- Publicaties (boeken, drugbeleid op school)
- Affiches
- Drink Wijs materiaal
- Ander campagnemateriaal

Grafiek 1 geeft deze onderverdeling weer. De cijfers verwijzen naar het aantal stuks dat gedurende deze 5 maanden verzonden is.

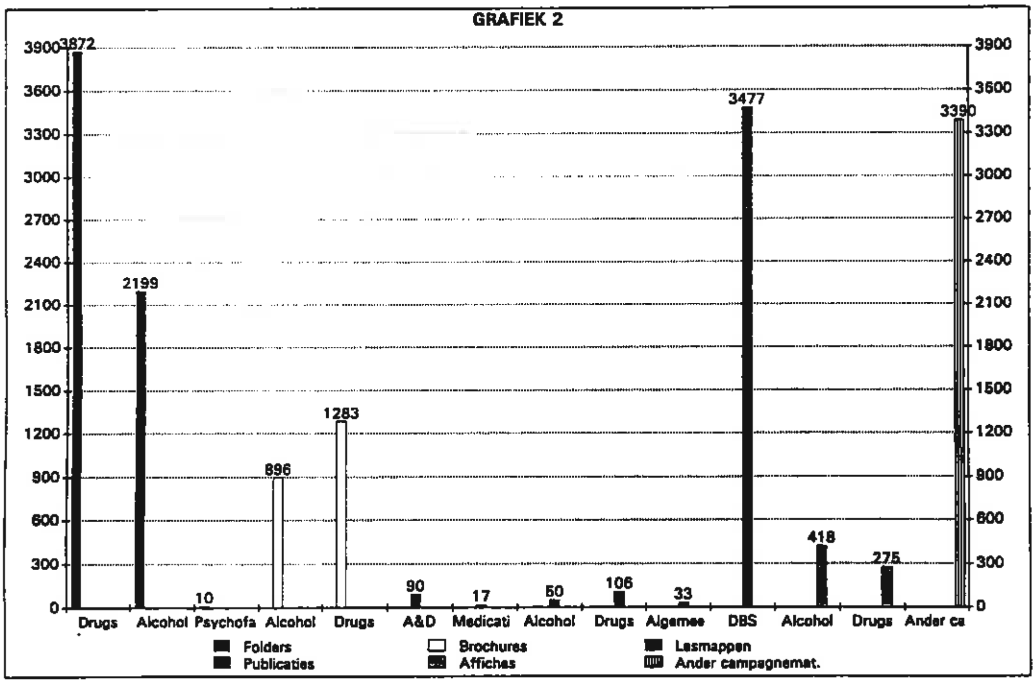


Opmerkelijk is dat het "Drink Wijs" materiaal gedurende deze 5 maanden 49 % van het totaal aantal verzonden documentatie in beslag neemt.
Dit heeft natuurlijk te maken met de grote variëteit die het gamma van Drink Wijs, een campagne die eigenlijk nog dateert van 1991, biedt; nl. van affiches, pocketfolders tot table-tents en heuse singles.
Voorts valt op dat er 13 % meer folders aangevraagd werden dan brochures.Dit heeft natuurlijk te maken met het feit dat heel wat brochures uitgeput zijn en misschien speelt het feit dat brochures gemiddeld 37 % duurder zijn dan folders ook wel mee.
Elk soort documentatiemateriaal wordt dan nog eens opgesplitst in :

- Folders : Drugs, Alcohol, Psychofarmaca,
- Brochures : Alcohol, Drugs
- Lesmappen : Alcohol en Drugs (A&D), Medicatie
- Publikaties : Alcohol, Drugs, Algemeen, Pakket " Drugbeleid Op School" (DBS)
- Affiches : Alcohol, Drugs
- Ander campagnemateriaal

Voor het "Drink Wijs" materiaal wordt er een aparte grafiek voorzien.

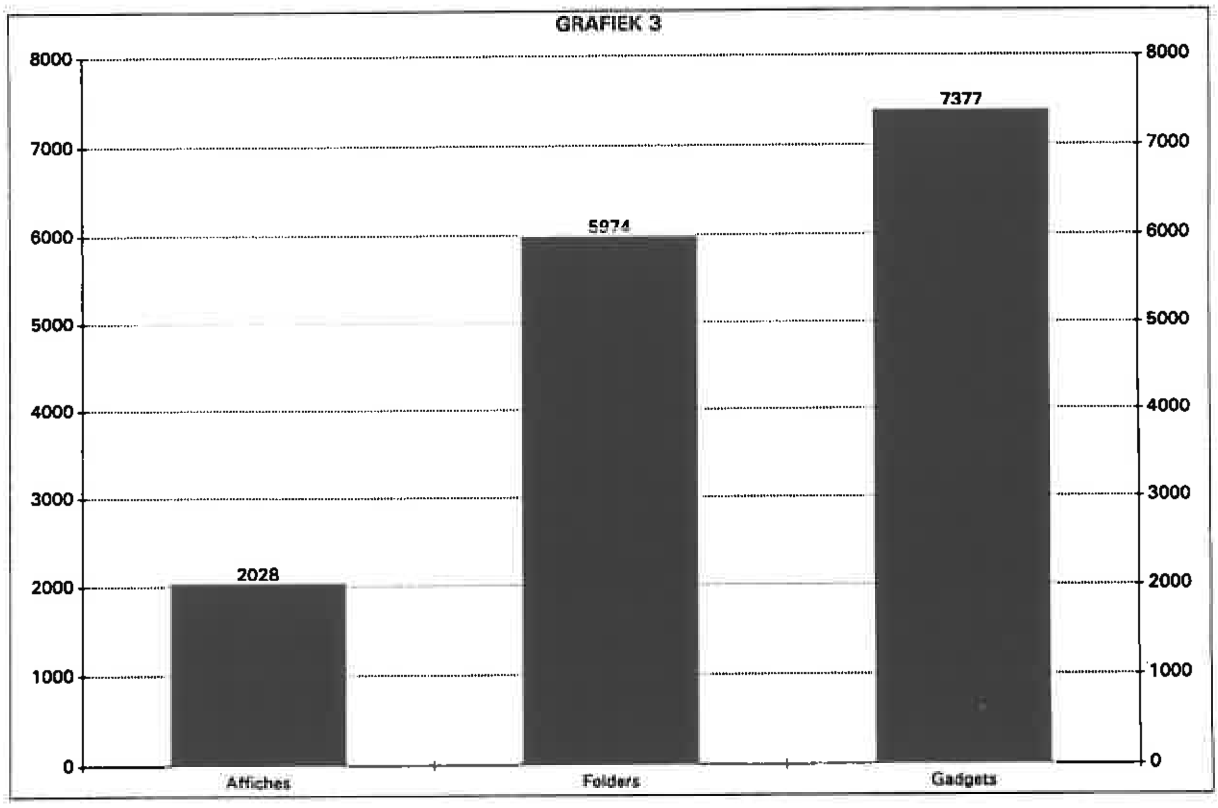
Grafiek 2 geeft deze meer specifieke onderverdeling weer.
De cijfers verwijzen naar het aantal stuks dat gedurende deze 5 maanden verzonden werd.
De legendae verwijzen naar de soort documentatie.



Opmerkelijk is dat wat betreft het documentatiemateriaal i.v.m. drugs zowel de folders (63% van het totaal) als de brochures (59%) het meest verzonden wordt (ten opzichte van alcohol).
Ter verduidelijking : onder "Ander ca" wordt ander campagnemateriaal verstaan waaronder de stickers en de pins. Vandaar ook het hoge cijfer.

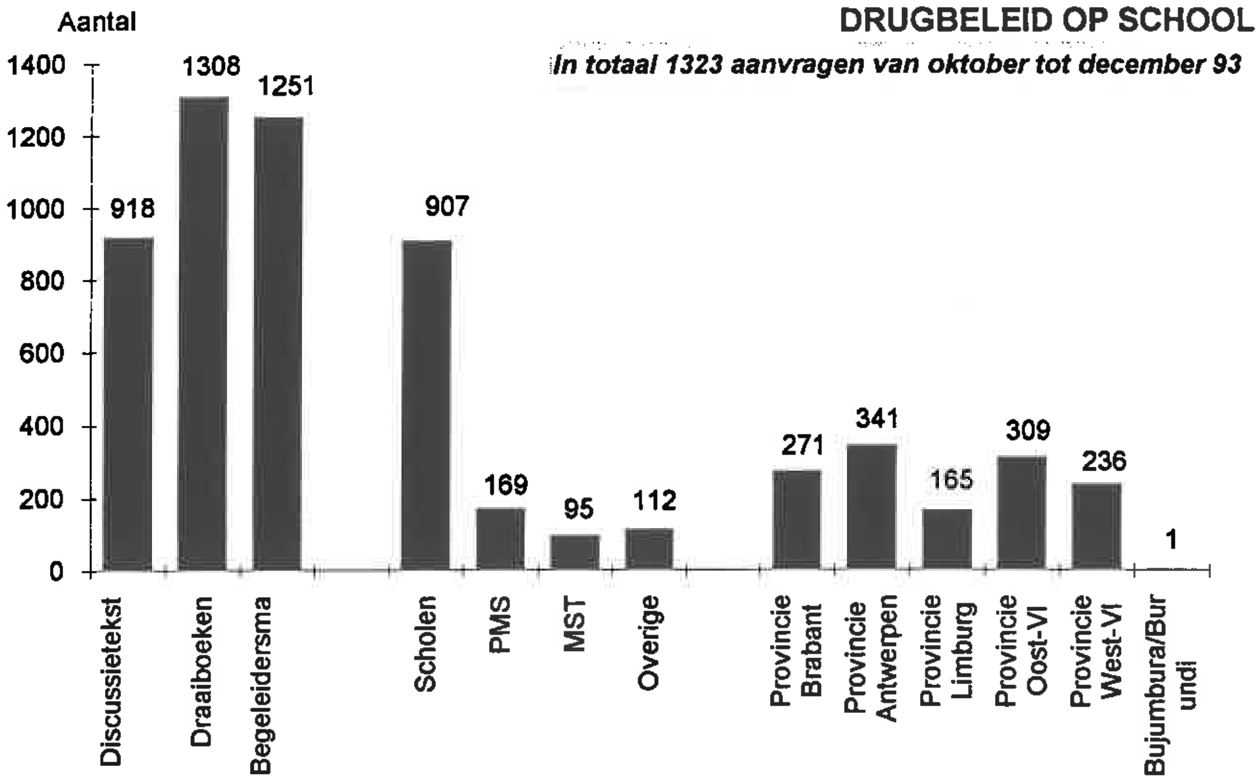
Daar er bij de affiches een grotere diversiteit aan alcoholmateriaal is scoren die met hun 60% ten opzichte van drug-affiches het hoogst.
Momenteel heeft V.A.D. maar 1 drug-affiche: "No XTC in my house"

Het Drink Wijs materiaal wordt in functie van de Drink Wijs tentoonstelling, die modulair opgebouwd is rond een aantal thema's, als volgt uitgesplitst.
Grafiek 3 toont deze onderverdeling. De cijfers verwijzen naar het aantal stuks dat gedurende die 5 maanden verzonden werd.



Bij het Drink Wijs materiaal scoren de gadgets met hun 48 % het hoogst.
Stickers, bierviltjes en table-tents werden immers frequent door politie, jeugdhuizen en stadsbesturen besteld in het kader van hun preventiecampagnes, bijvoorbeeld om de verkeersveiligheid te promoten, vooral gedurende de eindejaarsperiode.

Bij de publicaties werd het pakket "Drugbeleid op school" het meest verzonden (95% van het totaal aantal publikaties), wellicht omdat dit pakket kadert in een systematische aanpak van drugpreventie in het onderwijs.
De scholen werden individueel via het Ministerie van Onderwijs aangeschreven, waarbij men 1 gratis pakket kon bestellen.
De volgende grafiek geeft het onderscheid tussen de drie aangevraagde documenten : het draaiboek, de begeleidersmap en de discussietekst. Ook de aanvragen door MST, PMS en scholen en de verschillen tussen de provincies zijn in getallen terug te vinden.



3. De Vrijwilliger

Tot besluit zou ik nog even willen terugkomen op het vrijwilligerswerk zelf door te verwijzen naar een luchtige tekst die een nogal vreemde eigen karakterschets van een doorsnee vrijwilliger weergeeft.

De "Vrijwilliger" (Activus Benevolus) is een tweevoeter die men voornamelijk aantreft in verenigingen waar hij kan samenkomen met zijn soortgenoten.
De "Vrijwilligers" komen samen op een mysterieuze roep die "uitnodiging" genoemd wordt.
Men komt de "Vrijwilliger" voornamelijk tegen in kleine groepen op verschillende plaatsen soms 's avonds laat. Ze zijn altijd alert, de haren in de war en zien er opgewekt uit.
Zwaar discussiërend over wat de beste methode is om een manifestatie te organiseren of waar bijkomende budgetten kunnen gevonden worden.

De telefoon is HET toestel bij uitstek voor de "Vrijwilliger" en telefoneren neemt dan ook veel van zijn tijd in. Anderzijds stelt dit instrument hem in staat de dagelijkse problemen vlug op te lossen.

De aartsvijand van de "Vrijwilliger" is de "DAKANIE", waarvan de oorsprong tot op heden nog niet achterhaald is. De "DAKANIE" is ook een tweevoeter, hij wordt vooral herkend aan zijn kleine hersenvolume waarin alleen de uitdrukking "DAt -KAn-NIEt" opgeslagen is. Vandaar zijn naam.

De "DAKANIE", goed verstopt in zijn schuilplaats wacht af. Hij wacht het ogenblik af waarop de "Vrijwilliger" een fout zal maken, of iets zal vergeten, om dan plots zijn prooi aan te vallen en zijn gif te spuiten in zijn tegenstander, een gif dat bij de tegenstander een dodelijke ziekte zal teweegbrengen, die "De Ontmoediging" genoemd wordt.

De eerste symptomen van deze meedogenloze ziekte zijn vlug herkenbaar : Meer en meer afwezig op de vergaderingen ; een stijgende belangstelling voor zijn tuin of een voldane glimlach als hij een hengel vasthoudt ; en een groeiende aandacht voor zijn zetel en zijn TV.

De "Vrijwilligers" geveld door de ontmoediging, zijn met uitroeiing bedreigd en het is mogelijk dat er binnen enkele jaren alleen in de Zoo nog exemplaren zullen te vinden zijn, want zoals alle opgesloten dieren kunnen ze zich niet meer vermenigvuldigen.

De "DAKANIE'S" met hun kleine hersenmassa's en lange tongen, zullen hen dan nootjes komen toestoppen om de verveling te verdrijven. Ze zullen zich nostalgisch de plaatsen herinneren waar in het verre verleden de "Vrijwilliger" leefde en kon gejaagd worden.

BIBLIOTHEEK

<u>*Hilde Van Ongevalle, verantwoordelijke*</u>

Medio 1993 werd gestart met het toegankelijk maken, i.e. ontsluiten, van de bibliotheekcollectie (toekennen van systematische codes, trefwoorden,...). Het geheel kadert binnen een opdracht van VIG om de bibliotheekcollecties van de bij VIG inwonende B-voorzieningen te integreren binnen één centrale databank. De afzonderlijke collecties blijven als entiteit bewaard maar worden via éénzelfde geautomatiseerd systeem opzoekbaar gemaakt. Daartoe werd door VIG de VUBIS-programmatuur aangekocht ; een softwarepakket ontwikkeld aan de Vrije Universiteit van Brussel en de Technische Universiteit van Delft.
De centrale catalogus integreert als dusdanig de collecties van het Koördinatiekomitee Algemene Tabakspreventie (KKAT), de Vereniging voor de Promotie van Gezondheid op School (PROGES), VIG en VAD. De catalogus laat toe te zoeken op iedere geleding van een auteursnaam, op titel of titelwoord, op trefwoord of combinatie van trefwoorden. Meerdere gebruikers kunnen simultaan het systeem consulteren. Tevens wordt aangegeven op welke plaats de documentatie zich bevindt ; in de centrale (VIG-) documentatiedienst of decentraal bij de afzonderlijke voorzieningen. Printfaciliteiten laten toe het zoekresultaat te bewaren.
Uiteraard is de volledige automatisatie van de collectie nog niet gerealiseerd. Dit jaar werd voorrang gegeven aan de recente werken waarna de oudere publikaties en de tijdschriftencollectie zullen volgen.

Naast het ontsluiten van de collectie werd de uitleendienst van het bibliotheekmateriaal verder gecontinueerd. Sinds oktober '93 werden een 50-tal bibliotheekbezoekers ingeschreven en werden gedurende de maanden november en december een 60-tal boeken uitgeleend. Binnen het interbibliothecair leenverkeer werden vooral de contacten met het NIAD verder onderhouden.

Perspectieven naar volgend jaar toe zijn alvast de mogelijkheid om via de centrale (VIG-) documentatiedienst het LIBIS -netwerk te consulteren en de aansluiting van de VAD-tijdschriftencollectie op Antilope. Het LIBIS-netwerk geeft toegang tot de bibliotheekcatalogi van heel wat wetenschappelijke bibliotheken waaronder deze van de universiteiten van Leuven, Brussel, Gent, Namen, Louvain-la-Neuve en de catalogi van ondermeer het IHE, de Vlaamse Raad en het Belgisch Parlement. Antilope is een centrale catalogus van overwegend lopende periodieken in Belgische en Luxemburgse wetenschappelijke bibliotheken. De inschrijving van VAD op Antilope zal bijdragen tot de verdere bekendmaking en grotere benutting van de VAD-tijdschriftencollectie. 'Antilope maakt de bibliotheek zichtbaar!'.

TENTOONSTELLING

Carla Cox, verantwoordelijke

Drink-Wijs-Tentoonstelling

a. Boekingen

In 1993 werd de tentoonstelling meerdere malen in Vlaanderen uitgeleend.
Drink-Wijs was te zien in :

- 3 tot 7 maart : Jeugdhuis Scrabble - vzw stedelijk jeugdwerk/Leuven
- 5 tot 13 mei : Gemeente Lummen/Hasselt/preventiedienst
- 29 tot 31 mei : Jeugdraad Borsbeek
- 13 juni : Gemeente Merelbeke/Gemeentelijke commissie voor kansarmen
- 28 aug. tot 6 sept. : Gemeente Leuven/preventiedienst politie Leuven
- 11 tot 19 oktober : Gemeente Lanaken/Gezinsraad
- 29 okt. tot 3 nov. : Gemeente Hasselt/CAD-Hasselt
- 10 tot 16 nov. : Gemeente Meerhout/preventiedienst
- 18 tot 30 nov. : Gemeente Aalst/dienst Gezinszorg
- 12 tot 14 nov. : Don Bosco Groot-Bijgaarden/'oasecentrum' *(oude tentoonstelling)*
- 13 dec tot14 jan. : Provinciale Openbare Bibliotheek Hasselt
- 12 dec. : Centrum Horizon Harelbeke *(oude tentoonstelling)*

b. Enquête

December '93 werd voor de eerste maal een kleine enquête als evaluatie van de tentoonstelling naar de verschillende gemeenten gestuurd.
De vragen situeerden zich rond het kader waarin de tentoonstelling gebruikt was, de plus- en minpunten, pers en promotie, de doelgroep, het aantal bezoekers/deelnemers, activiteiten, beoordeling rond inhoud en vorm.

10 gemeenten beantwoordden de enquête :

■Het kader
Alle gemeenten hebben de tentoonstelling in het kader van preventie en voorlichting in een aktieweek, een handelsbeurs, een bezinningsmoment e.a., geïntegreerd.

■De activiteiten en deelnemers
De niet onbelangrijke nevenactiviteiten rond de tentoonstelling waren vrij uiteenlopend : naast de informatie- en discussieavonden en de uiteenzettingen van verschillende preventiewerkers, werden er ook theateropvoeringen, video's, wedstrijden, gezelschapsspelen en werd er zelfs een alcoholvrije fuif tijdens de lesuren op touw gezet.

De verschillende activiteiten werden binnen het jeugdhuis, de bibliotheek, de handelsbeurs, het stadhuis of het eigen cultuurcentrum georganiseerd.

Het aantal deelnemers ligt vrij verscheiden, van 57 (in een klein centrum) tot 5000 deelnemers (in de openbare bibliotheek)

■ **Plus en min**

☺ De tentoonstelling is :Overzichtelijk
Heeft een positieve/constructieve boodschap
Aantrekkelijk naar jongeren toe
Informatief
Duidelijk naar inhoud en vorm
Eenvoudige boodschappen
Een discussiepunt/doet vragen rijzen

☹ De tentoonstelling heeft :Te veel tekst/beeldcultuur niet in acht genomen
Weining aantrekkingskracht - is oubollig - meer kleuren nodig
Nog een vertegenwoordiging vanuit VAD nodig - die eventuele vragen kan beantwoorden of kan verwijzen naar andere instanties.
Geen mooie cartoons
Moet met andere activiteiten gecombineerd worden en zou ook interactiever moeten worden.

■ **Ervaring van een aantal preventiewerkers**

■ *Interactief*

Zoals hierboven een beetje bevestigd wordt, kan de tentoonstelling niet alleen ergens 'neergezet' worden. Op die manier wordt ze vanop een afstand bekeken en doen velen niet de moeite om eens rustig de tekst door te nemen.
Alhoewel de meesten de opbouw van de tentoonstelling als zeer goed ervaren, zou men zich toch de vraag kunnen stellen of gezien de huidige beeldcultuur, het niet beter zou zijn om met iets meer opvallende beelden/affiches/kleuren te werken.
Wanneer de tentoonstelling echter gecombineerd wordt met een vragenlijst in spelvorm, wordt ze interactiever.
Een goede begeleiding van jongeren is zeker en vast noodzakelijk.

■ *Motiveren*

Verder mogen we niet ophouden de gemeenten te stimuleren om de tentoonstelling als startpunt voor een alcoholpreventiecampagne te gebruiken. Vooral in samenwerking met de verschillende instanties - scholen, stadsbestuur, jeugdwerking, politie en culturele organisaties, maar ook horeca - zouden de gemeenten extra kunnen gestimuleerd worden.
Uit de ervaringen blijkt dat de randactiviteiten veelvuldig zijn en de tentoonstelling voornamelijk een functie heeft als ankerpunt voor de alcoholpreventie in de gemeente.

VAD-BERICHTEN EN VAD-FAX

1. V.A.D.-berichten

Met de VAD-berichten willen wij u op de hoogte houden van wat reilt en zeilt binnen onze organisatie.
Redactieraad: *S. Ansoms*, *M.-Cl. Lambrechts* en *J.-P. Wydoodt*.

1993, nr 1:
■De Addiction Severity Index
■De drugwetgeving in beweging ?
■Rondetafelconferentie scholen en drugs
■Registratie-onderzoek van druggebruikers door het Parket - 1991

1993, nr 2:
■Plaats van substitutiebehandelingen binnen de drughulpverlening
■Verslag van 'the fourth international conference on the reduction of drug related harm' te Rotterdam (14.03 - 18.03).

1993, nr 3:
■Naar aanleiding van het drugdebat
■Hoeveel druggebruikers zijn er bij ons ?
■V.A.D.-standpunt inzake methadon
■Drugpreventie in Vlaanderen: enkele kritische kanttekeningen

1993, nr 4:
■Hulpverlening aan drugverslaafden. Van verscheidenheid naar continuïteit
■Drugbeleid 2000 revisited
■Justitieel Welzijnswerk Antwerpen en drughulpverlening in het arresthuis Antwerpen
■Middelen en werk
■Alcohol en andere drugs overspoelen ons... en waar zijn de hulpvragen ?
■Een drugbeleid op school: wat en waarom ?

2. V.A.D.-fax

VAD-fax nr. 7, 6 december 1993:
- Een drugtelefoon voor Vlaanderen
- Vormingsaanbod verslaafdenzorg

VAD-fax nr.8, 30 december 1993:
- Werkgroep drugs-telefoon-lijn
- Werkgroep vormingsaanbod hulpverlening
- Platformwerking
- Spuitenruil

EPIDEMIOLOGIE EN ONDERZOEK

1. Jaarboek

Binnen het kader van de intercommunautaire samenwerking leverde de V.A.D. een belangrijke bijdrage in het tot stand komen van het intercommunautair rapport. Net als in de voorgaande editie werden heel wat gegevens verzameld op het terrein van alcohol en andere drugs.

2. Ad hoc commissie Epidemiologie

De V.A.D.-delegatie bestaat uit *J. Casselman, R. Keymeulen, B. De Ruyver* en *J-P. Wydoodt.*
Het voorzitterschap van de ad hoc Commissie Epidemiologie werd tot september '93 waargenomen door *Marijs Geirnaert.* Op 10 september werd het voorzitterschap officieel overgedragen aan de Waalse collega's.
Een belangrijk deel van de ad hoc activiteiten centreerde zich rond de eerste bijlage van het Intercommunautair rapport Epidemiologie 91-92.
De ad hoc Commissie Epidemiologie besteedde verder heel wat aandacht aan het afwerken van de "vragenlijst voor bevolkingsonderzoek" module 1, 2 en 3. Deze vragenlijst is een minimale set van vragen voor bevolkingsonderzoek. Aan de afwerking van de vragenlijst werd een beperkt testonderzoek gekoppeld. (zie 3.7)

3. Observatorium

De intercommunautaire coördinatiecommissie werd gecontacteerd door het European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) als partner voor het "focal point" verslaving (Drugs) voor het Europees Observatorium voor drugs en drugverslaving. Het Observatorium kreeg in september '93 zijn vestiging toegewezen in het Portugese Lissabon. Binnen het ICC-kader nam de V.A.D. deel aan de planning en de voorbereidende vergaderingen van de intercommunautaire projecten.

ICC (INTERCOMMUNAUTAIRE COÖRDINATIECOMMISSIE VOOR DE PREVENTIE VAN ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN

Tot september 1993 nam de Vlaamse Gemeenschap het voorzitterschap van het ICC waar.

1. Algemene vergaderingen ICC

Leden: vertegenwoordigers van kabinetten, administraties en coördinatieorganisaties van Vlaamse, Franse en Duitstalige Gemeenschap.
Als observatoren: vertegenwoordigers van kabinetten, administratie en coördinatieorganisatie Brussel hoofdstad
Agendapunten: evaluatie Europese drugpreventieweek, methadonstandpunt, epidemiologie, activiteiten in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de EG, overdracht ICC-voorzitterschap.

2. Bureau-vergaderingen ICC

leden: Alle leden van de algemene vergadering, met uitzondering van de vertegenwoordigers van de kabinetten maar mét het kabinet dat het voorzitterschap waarneemt.
Agendapunten: voorbereiding thema's algemene vergadering ICC

3. Ad hoc epidemiologie

Voorzitterschap werd tot september waargenomen door VAD-coördinator (zie epidemiologie en onderzoek).

4. Besprekingen in het kader van het Drugobservatorium Lissabon

Bespreking projecten (zie epidemiologie en onderzoek)

5. Voorbereiding Europese Drugpreventieweek 1994

Samenstelling coördinatiecommissie, bestaande uit coördinatoren van de 4 coördinatie-organisaties (VAD, CCAD, ASL, CTB).
Vastlegging gemeenschappelijk thema: jongeren en vrije tijd

6. Persconferentie 10/9/93

Overdracht voorzitterschap ICC aan minister Onckelinx, Franse Gemeenschap.
Bijdrage Jean-Paul Wydoodt: voorstelling van rapport "Overzicht van epidemiologische gegevens 1991-1992".

7. Deelname aan congres: Drugbeleid 2000: 28-29 september

Deelname aan wetenschappelijke adviesraad
Presentatie Paper Marijs Geirnaert: "De intercommunautaire samenwerking inzake epidemiologie en preventie".

SAMENWERKING MET ANDERE INSTANTIES

1. Algemeen

a. VIG - Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie

- Bewonersvergaderingen: practische afspraken m.b.t. huisvesting
- Voorbereiding open deurdag
- Deelname aan functionele werkgroep: Lokale gezondheidsbevordering
- Deelname aan analysecel: opmaken van strategisch plan voor de sector
- VIG-netwerk:
- Artikel: VAD in de kijker
- Medewerking in redactie
- Tussentijdse verslaggeving projecten: informatiedag
- Intervisie-samenkomsten voor projecten
- Werk en middelenmisbruik
- Coördinatie van preventie
- Deelname aan VIG-evaluatie

b. CCAD/ASL/CTB

- Regelmatig overleg en informatie-uitwisseling
- Samenwerking in kader van ICC en ad hoc epidemiologie

c. Onderzoek Prof B. De Ruyver

- Medewerking in het kader van een beleidsvoorbereidende nota in opdracht Minister Detiège: Instrumentele en organisatorische randvoorwaarden voor de optimalisering van de drugpreventie in Vlaanderen.

2. In kader van onderwijs

a. Stuurgroep GVO in het onderwijs

- Regelmatig overleg in kader van drugpreventie
- Vergaderingen Pedagogische werkgroep rond draaiboek en begeleidersmap 'drugbeleid op school'

b. Proges - Vereniging voor de Promotie van Gezondheid op School

- Medewerking in kader van navormingsprogramma: de Uitdaging
- Overleg tussen Proges, Quest en VAD met betrekking tot drugpreventie op school
- Samenwerkingsproject in kader van Inventaris - drugpreventie op school
- Samenwerking in kader van beleidsnota: 'drugbeleid op school' van de Stuurgroep GVO in het onderwijs
- Overleg in kader van project 'medicatie' op vraag van Stuurgroep GVO in het onderwijs

c. Quest

- Overleg tussen Quest, Proges en VAD met betrekking tot drugpreventie op school
- Samenwerkingsproject in kader van Inventaris - drugpreventie op school
- Overleg in kader van follow-up dag Leefsleutels rond drugpreventie

d. NCOV - Nationale Confederatie van Ouder Verenigingen

- Deelname aan werkgroep 'ouders en drugs'

e. V.W.V.J. - Vlaams Wetenschappelijke Vereniging Jeugdgezondheidszorg

- Overleg met werkgroep drugpreventie in kader van 'drugbeleid op school'

f. C.S.B.O.

- Overleg in kader van organisatie studiedagen voor PMS in kader van 'drugbeleid op school'

g. Vormingscentrum: Ter Munck

- Samenwerking in kader van studiedag voor deeltijds leren rond 'drugbeleid op school'

h. De Kiem - TG

- Overleg in kader van toneelstuk naar onderwijs: "Morgen stop ik zeker".

i. Fakkeltheater

- Overleg in kader van opvoering: " Smack", m.b.t. mogelijkheden voor nabespreking

3. In kader van arbeid

a. C.C.A.D. (Comité de Concertation sur l'Alcool et les autres Drogues)

Behalve onderlinge informatie-uitwisseling wordt in het kader van tweetalige (nationale) projecten systematisch samengewerkt met het C.C.A.D. Voor wat betreft de introductie van een beleid inzake alcohol en drugs alsook de practische uitwerking ervan (trainingen, informatiemap) wordt uitgegaan van de visie en het materiaalaanbod van de V.A.D. dat hiervoor vertaald werd.
In 1993 werkten de V.A.D. en het C.C.A.D. samen aan 3 tweetalige projecten in relatief grote ondernemingen.

b. Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie

In functie van het project vonden er in 1993 een aantal intervisiebijeenkomsten plaats georganiseerd door het V.I.G. De V.A.D.-sector arbeid was hierbij aanwezig op 8/12. Tevens werden de voorbereidingen getroffen om in 1994 de opgeschorte functionele V.I.G.-werkgroep Bedrijven terug op te starten.

c. Collega's voor Gezondheid

Is een gezamenlijk aanbod van dienstverlening voor preventie en gezondheidspromotie aan bedrijven opgericht in 1992. Het gaat uit van organisaties voor gezondheidsvoorlichting en -opvoeding die actief zijn in Vlaanderen. Deelnemende organisaties zijn: Belgische Cardiologische Liga, Belgisch Werk tegen Kanker (i.c. Vlaamse KankerLiga), Jules Bordet Instituut, G.V.O.-Dienst van het N.V.S.M., Info-centrum G.V.0.-L.C.M.,Ko-ordinatiecomité Algemene Tabakspreventie, Liga "Leven voor Gezondheid", Nutri-Care, V.A.D., Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding, V.U.B.- Gezondheidspromotie en de Wetenschappelijke Vereniging van Vlaamse Huisartsen.
In 1993 nam dit samenwerkingsverband deel aan Prevent 93, de slothappening van het Europese Jaar voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk in het Internationaal Congrescentrum te Gent (17 - 20/3/1993).

d. Vrije Universiteit Brussel - TESA: Studiegroep voor Technologische, Economische en Sociale Veranderingen en Arbeidsmarktonderzoek

Op initiatief van de heer Eric Rosseel van het Centrum voor Sociologie van de V.U.B. werd een onderzoeksvoorstel 'Alcohol en Werk' gelanceerd, in aanvang rond twee opties:

- Biografieën van probleemdrinkers: Faseringsdeterminanten en Interventieindicatoren
- Organisationele praktijken m.b.t. alcohol- en druggebruik

Naast medewerkers van Sociale Geneeskunde en Arbeidssociologie van de V.U.B. en de V.A.D., zijn de federale en regionale kabinetten van de ministeries van Tewerkstelling en Arbeid en het Ministerie van Wetenschapsbeleid hierbij betrokken.
Deze groep kwam in 1993 een viertal keer samen.

e. Centre L'Orée (Département Communication)

De Franstalige hulpverleningsorganisatie L'Orée organiseerde van 15 tot 18 december 1993 een congres 'Alcohol, Addictions and Work'. De V.A.D. verleende medewerking aan het onderzoeksproject 'Alcohol and Work in Europe', dat hierop gepresenteerd werd.

f. Corporate Caring System

Dit is een Belgische privé-organisatie die in 1993 meewerkte aan de Belgische bijdrage van het ILO-EG - project. Samen met Alcon (zie verder) werden in 1993 voorbereidselen getroffen voor een gemeenschappelijke publicatie.

g. Alcon

De Stichting Alcohol Consultancy Nederland is het resultaat van een gezamenlijk initiatief in 1989 van de overheid, werkgevers- en werknemersorganisaties, het bedrijfsleven, particuliere organisaties die zich met alcoholpreventie bezighouden, en de alcoholproducenten en importeurs. Landelijk coördineert Alcon de initiatieven op het vlak van alcohol op het werk. Aangezien bedrijven vaak in een Benelux-context georganiseerd zijn, is samenwerking met organisaties in de buurlanden ook voor V.A.D. erg aangewezen. Alcon is in Nederland voor de V.A.D. de meest bevoorrechte partner.

f. R.E.P.E.

Réseau Européen de Prévention en Entreprise is een samenwerkingsverband van aanvankelijk uitsluitend Franstalige landen dat nadien uitgebreid werd (deelname vanwege Portugal, Zwitserland en Vlaanderen). Bijeenkomsten vonden plaats in Parijs (11 en 16/6) en Saint-Hippolyte (8 en 9/10).

4. In kader van welzijns- en gezondheidszorg

a. WVVH - Wetenschappelijke Vereniging Vlaamse Huisartsen

- Deelname en presentatie op studiedag: Kom op tegen Kanker
- Overleg in kader van preventielabel voor gemeenten

b. Vormingscentrum OCMW

■ Samenwerking in kader van vorming OCMW met betrekking tot motivationele gespreksvoering

c. Federatie DGGZ en VMSI

■ Lid van de stuurgroep van het project: preventie-ontwikkeling in de Geestelijke Gezondheidszorg.

d. POW (Pluralistisch Overleg Welzijnswerk)

■ Deelname aan werkgroep drugpreventie.
■ Deelname aan werkgroep criminaliteit en welzijn.

e. CM - St-Niklaas (Christelijke mutualiteiten)

■ Training CM-monitoren rond drugpreventie.

f. CPZ (Centrum ter Preventie van zelfmoord)

■ Overleg m.b.t. strategieën van drugpreventie en toepassingen naar zelfmoordpreventie.

5. In kader van Bijzondere Jeugdzorg

a. Hoofdbestuur Bijzondere jeugdzorg, dep. Welzijn en Gezin

■ Contacten i.v.m. uitbouw project en opvolging conventie

b. Preventieplatform CBJ

■ Vorming voor vrijgestelde preventiewerkers/consulenten van de comités: introductie tot een alcohol- en drugbeleid

c. Stuurgroep CBJ Antwerpen

■ Lid van de Stuurgroep van het drugpreventieproject SODA-CBJ Antwerpen (7 vergaderingen)

6. In kader van jongeren en vrijetijd

a. KKAT - Koördinatiekomité Algemene Tabakspreventie

■ Medewerking in kader van jongerenproject

b. Jac, FJIAC, VVKSM, Chiro

■ Samenwerking in kader van programma naar jeugdbewegingen

c. VFJ - Vlaamse Federatie van Jeugdwerk

■ Overleg in kader van uitwerking handleiding: alcohol- en drugbeleid in het jeugdhuis

d. Platform Jongeren in het Uitgangsleven

■ Overleg in kader van een samenwerkingsproject CBJ, JAC, CAD
■ Voorbereiding horecaproject Limburg

e. Dancinguitbaters St-Niklaas

■ Verkennende contacten in kader van mogelijk preventieproject in de regio (in kader van project CBJ)

f. QD-Adviesraad (Quality Disco)

■ Overleg in kader van een project met discotheekuitbaters die kwaliteitsnorm wensen te bereiken en hierin drugpreventie willen integreren. Lid van Adviesraad.

7. In kader van volwassenenvorming

a. KVLV

■ Overleg in kader van lespakket voor vormingswerkers rond drugs

b. Bond van Grote en Jonge Gezinnen

■ Evaluatie van de training voor lesgevers rond 'ouders en drugs'
■ Medewerking aan studiedag in Kortrijk

c. SVV

■ Voorbereidende contacten in functie van een train-de-trainers programma rond het O&D-pakket

8. In kader van samenwerking met politie en justitie

a. Justitieel welzijnswerk

■ Overleg m.b.t. project: druggebruik in gevangenissen

b. PIG/Drugvrij Vlaanderen vzw

■ Bespreking mogelijkheden tot produktie video met produktinformatie over drugs

c. VSPP - Vast Secretariaat voor het Preventiebeleid

■ Overleg met Katrien Van Den Zande en Johan Denys in kader van vormingsaanbod VSPP

d. Preventiewerkers in kader van veiligheidscontracten/criminaliteitspreventie

■ Contactname en overleg met verschillende criminaliteitspreventiewerkers met het oog op samenwerking en coördinatie
■ Vorming Antwerpse criminaliteits- en SODA-preventiewerkers: deskundigheidsbevordering
■ Uitwisseling met preventiewerkers Leuven in kader van horecaproject
■ Deelname aan vormingssessie café-uitbaters - preventiedienst Leuven

9. In kader van AIDS/HIV

a. Substituut-procureur des Konings

■ Onderhandelingen met Dhr. Van Cauwenberghe, substituut-procureur des Konings, om toelating te bekomen om het actieonderzoek voor de straatgroep (m.n. de spuitenruil) in Antwerpen te organiseren. Via hem werden tevens afspraken gemaakt met de plaatselijke ordediensten.

b. Aidsoverleg

■ Onderwerpen waren: administratieve behandeling van een erkenningsdossier, strategische planning voor een Aidsbeleid in Vlaanderen, verslag van de Jo-werkgroep, werkgroep condoomcampagne, Adviesraad AIDS (ARA), VIG en projecten, sleutelhanger-actie van Payoke, acties van het Aids-team.

c. Free Clinic/ Maatschappelijk-Geneeskundige Research

■ Samenwerkingsverband in kader van 2 projecten Aids/illegale drugs

10. In kader van epidemiologie

a. Ad hoc epidemiologie (ICC)

■ Binnen het kader van de ad hoc epidemiologie vindt regelmatig epidemiologisch overleg met de volgende partners plaats: Comité de Concertation sur l'Alcool et les autres Drogues (C.C.A.D.), Arbeitsgemeinschaft für Suchtvorbeugung und Lebensbewältigung (A.S.L.) en het Brussels Drugoverleg (C.T.B.).

b. Primavera/VUB

De V.A.D. voert i.s.m. de Vrije Universiteit Brussel en Primavera een onderzoek uit bij de Nederlandstalige scholen in het Brussels Gewest. Het betreft een bevraging bij scholieren uit het secundair onderwijs en eerstejaarsstudenten van het hoger en universitair onderwijs naar hun middelengebruik en hun vrijetijdsbesteding.

c. VVBV

In opdracht van de Vereniging voor Behandelingscentra in de Verslaafdenzorg (V.V.B.V.) stond V.A.D in voor de verwerking van de registratiegegevens van het VLIS-D (voor 1990 & 1991). Deze registratie omvat de gegevens van de therapeutische gemeenschappen en de crisisinterventiecentra in Vlaanderen.

d. Voorbereidende vergaderingen CELAD

De V.A.D. participeerde ook aan de voorbereidende vergaderingen van het inmiddels opgeheven (Europees) Centre de Lutte contre l'Abus des Drogues (CELAD) waarin verschillende politieke instanties en organisaties actief op het terrein van beperking van het aanbod van illegale produkten vertegenwoordigd zijn.

e. EMCDDA

Met het European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA), dat allerhande (Europese) samenwerkingsinitiatieven aanmoedigt op het terrein van de harmonisering van gegevens die in de verschillende lidstaten circuleren m.b.t. druggebruik vonden een aantal samenwerkingsvergaderingen plaats ter voorbereiding van de Belgische deelname aan het Observatorium.
Binnen dit kader vonden ook contacten plaats met de Farmaceutische Inspectie.

II. ACTIVITEITEN

B. WERKGROEPEN

- WERKGROEP VROUWEN EN MIDDELEN
- WERKGROEP ILLEGALE DRUGS
- WERKGROEP STUDIE EN HULPVERLENING

WERKGROEP VROUWEN EN MIDDELEN

Marie-Rose Pattyn, verantwoordelijke

1. Samenstelling

Roos De Venter, Marijke Molemans, Ilse De Maeseneire, Chris Soenen, Agnes De Decker, Marie-Rose Pattyn.

2. Activiteiten

De werkgroep kwam in de loop van 1993 5 maal samen en kwam 4 maal samen binnen de beperkte werkgroepjes.

a. Afbakening thema

Dit werkjaar werd het thema vrouw en medicatiegebruik verder uitgediept. Om een grondige studie van dit onderwerp mogelijk te maken werd de grote groep opgesplitst in twee subgroepen die elk een doelgroep voor zijn rekening nam. M.a.w. een groep spitste zijn aandacht toe op de jongeren de andere subgroep richtte zich naar de volwassen populatie.

b. Opsplitsing in subgroep

De subgroepen hadden tot doel het verzamelen en inventariseren en bestuderen van bestaande onderzoeken, verklaringsmodellen en literatuur m.b.t. medicatiegebruik bij vrouwen. Dit geïntensifieerd werken resulteerde in twee uitgebreide bundels van gegevens. Om deze gegevens in een werkbaar en leesbaar geheel om te vormen werd er beroep gedaan op een professionele tekstschrijver.

c. Realisatie van brochure

Het herschrijven van de gebundelde gegevens werd financieel mogelijk door het opvragen van het resterende subsidie vanuit het projectvoorstel gesubsidieerd door de dienst voor maatschappelijke emancipatie (Minister Miet Smet). De brochure zal gebruikt worden als basisdocument voor een breed publiek. Het geeft ons enerzijds een theoretische en genuanceerde schets van deze problematiek.
Het heeft ook tot doel een aantal aanzetten te geven op de diverse terreinen (hulpverlening, preventie en reglementering). Tevens geeft deze brochure zicht op bestaande kanalen waartoe men zich kan richten voor meer informatie.
Deze brochure zal afgewerkt worden in de loop van 1994.

WERKGROEP ILLEGALE DRUGS

<u>*Paul Van Deun, verantwoordelijke*</u>

1. Samenstelling

Marc Buelens (CAD Hasselt), *Paul Van Deun* (De Spiegel), *Dirk Vandevelde* (De Kiem), *Annemie Van Cauwenberghe* (Free Clinic), *Guido Lissens* (St. Hiëronymus), *Jan Theuwen* (Kompas), *Corry Rijsbosch* (Adic), *Robrecht Keymeulen* (De Sleutel), *Walter Vermeiren* (CGGZ, Leuven), *Chris Lemmens* (Brugmann Ziekenhuis), *Heidi Franssen* (Katarsis), *Rohnny Berden* (PZ Sancta Maria), *Jan Van Bouchaute* (De Sleutel), *Jean-Paul Wydoodt* (VAD)

2. Activiteiten

De activiteiten van de werkgroep spitsten zich vooral toe op het bepalen van een standpunt t.a.v. het gebruik van methadon als substitutieprodukt bij heroïneverslaafden. Deze standpuntbepaling ging gepaard met een ruim overleg binnen de sector.

Om dit standpunt bij een ruimer publiek bekend te maken werd een ontmoeting met de pers georganiseerd. Het initiatief hiervoor lag bij een beperkte subgroep van de werkgroep alsook bij vertegenwoordigers van de beheerraad van de VAD.

Ook werd een ontmoeting met leden van de betrokken kabinetten georganiseerd om dit standpunt ook naar hen toe te vertolken en in een open dialoog hierover van gedachten te wisselen.

Om het standpunt nog verder te operationaliseren en inspelend op berichten uit diverse hoeken werd een ontmoeting georganiseerd met een aantal geneesheren die in de dagelijkse praktijk heroïneverslaafden opnamen in een substitutiebehandeling zonder een multidisciplinair team in te schakelen in de hulpverlening.

3. Aantal bijeenkomsten

- vergadering werkgroep: 28/1, 11/3, 7/4, 3/6, 8/7, 2/9, 21/10, 2/12 1993
- persontmoeting methadon: 22/2
- beleidsontmoeting methadon: 24/9

WERKGROEP STUDIE EN HULPVERLENING

Luc Taccoen, verantwoordelijke

1. Samenstelling

Geert Pijpe, *Jean-.Pierre Broothaerts*, *Jan Hoet*, *Luc Thijs* en *Luc Taccoen*

2. Activiteiten

Wat betreft de follow-up enquête is na anderhalf jaar dezelfde groep tweemaal aangeschreven, waaruit de resultaten van behandeling en de attributie van hun toestand (verbetering/verslechtering) moet blijken. De eerste resultaten zijn binnen. De tweede ook bijna, met uitzondering van Pittem en Boechout.
Al de resultaten zullen gebundeld worden om een soort studienamiddag op te bouwen.

3. Aantal bijeenkomsten

In totaal heeft men een viertal vergaderingen achter de rug, maar onderling bestaat er een goed contact, zodat ook informeel een aantal zaken kunnen besproken worden.

4. Planning

Misschien een studie waarbij andere mensen/klinieken worden aangetrokken ? (vraag vanuit de werkgroep)
Idee om te werken rond opleiding voor "motivationele gesprekstechnieken". Vanuit de werkgroep zal ook de vraag worden gesteld om dit in samenwerking met V.A.D. te doen. Bedoeling is om in het najaar (september) eventueel een studie of training te organiseren.

II. ACTIVITEITEN

C. PROJECTEN

- COORDINATIE VAN DE PREVENTIE VAN ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN IN VLAANDEREN
- DRUGBELEID OP SCHOOL
- DRUGPREVENTIEPROJECT IN SAMENWERKING MET COMITES VOOR BIJZONDERE JEUGDZORG
- EPIDEMIOLOGIE
- HIV-PREVENTIE BIJ INJECTERENDE DRUGGEBRUIKERS
- ILLEGALE DRUGGEBRUIKERS EN AIDS
- WERK EN MIDDELENMISBRUIK
- PROJECTEN IN VOORBEREIDING IN 1993

COÖRDINATIE VAN DE PREVENTIE VAN ALCOHOL-EN ANDERE DRUGPROBLEMEN IN VLAANDEREN

Ilse De Maeseneire,
Marijs Geirnaert,
Jean Paul Wydoodt,
Coördinatoren.

1. Oriëntatie en motivatie project

De preventiewerkers verbonden aan de centra Geestelijke Gezondheidszorg vormen de eerste doelgroep van de coördinatie van het preventieproject.
In tweede instantie richt de coördinatie zich naar de intermediairen uit de verschillende maatschappelijke sectoren en geledingen die partners zijn in het uitbouwen van een Vlaamse alcohol- en drugbeleid.
In derde instantie wordt de ganse Vlaamse bevolking als de uiteindelijke doelgroep beschouwd.

De doelstellingen en de methoden van het project situeren zich op drie niveaus:

- Ondersteuning op het vlak van strategieën: met hierin onder andere het formuleren van de prioriteiten voor 1993 met daaraan gekoppeld het ontwikkelen van een beleid, van specifieke strategieën en van werkmodellen.
- Kwaliteitsbevordering en vorming gebeurt via de algemene preventieteamvergaderingen, de verschillende themagerichte werkgroepen en interne vormingen, informatieuitwisselingsmethoden,...
- Het voorwaardenscheppend werk heeft vooral te maken met het creëren van mogelijkheden op het Vlaams niveau om lokale en regionale implementatie mogelijk te maken. Dit laatste uit zich in de PR-activiteiten, de belangenverdediging, contacten met diverse onderzoeksgroepen, het op zoek gaan naar financiële middelen via het uitschrijven van projecten,....

2. Activiteiten

a. Ondersteuning op het vlak van strategieën

Vastleggen van de **prioriteiten voor 1993** gebeurt op basis van de regionale prioriteiten van de preventiewerkers enerzijds en op basis van de huidige trends en probleemvelden m.b.t. de alcohol- en drugproblematiek anderzijds.

Mede door het bestaan van twee VAD-projecten (Comité voor Bijzondere Jeugdzorg en Drugbeleid op school) konden een aantal nieuwe werkmodellen worden aangeboden en geïmplementeerd op het werkveld.

Prioritaire thema's en werkpunten weerhouden voor 1993:

- Onderwijs
- Netwerken
- Drink Wijs
- Jongeren
- Vorming van intermediairen
- Samenwerking met de overheid
- Epidemiologie

Voor verschillende doelgroepen werden **werkmodellen en vormingsconcepten** uitgewerkt in samenwerking met enkelen of met het team van preventiewerkers. Deze modellen kennen een regionale toepassing en worden begeleid door de preventiewerkers. Het gaat hier om volgende sectoren:

OCMW: ontwikkeling van 2 trainingsmodellen:
- een preventief luik in het kader van een open provinciale training naar verslavingsproblematiek voor OCMW-werkers, op vraag van het vormingscentrum van het OCMW binnen de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). De preventiewerkers staan in voor de begeleiding;
- een in-service training (2 halve dagen) voor OCMW-werkers rond motivationele gesprekstechnieken in samenwerking met het vormingscentrum OCMW van de VVSG.

Onderwijs: diverse projecten werden uitgewerkt:
- Deeltijds Leren: uitwerking van een studie;
- Coördinatie van het project: drugbeleid op school, begeleiding van het project via een werkgroep waaraan diverse preventiewerkers participeren;
- Dag voor de Centra Deeltijds Leren van het vrij onderwijs op vraag van het Vormingscentrum Ter Munk (21 april), het model is bruikbaar voor verdere begeleiding van centra Deeltijds Leren in de regio's;
- De Uitdaging - Proges: uitwerken van een beperkte bijdrage rond drugpreventie in het kader van een navormingsprogramma rond drugpreventie voor leerkrachten secundair onderwijs. Deze bijdrage werd verzorgd door verschillende preventiewerkers.

Volwassenenvorming:
- Voorbereiding en organisatie van provinciale bijdrage in een KVLV-training van lesgevers rond drugpreventie.

CBJ:
- Coördinatie van het drugpreventiewerk in samenwerking met de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg. Begeleiden van het project via deelname aan de stuurgroep van het project.

Jongeren en vrije tijd:
- In de loop van een zwangerschapsverlof (juli - september 1993) werd er een eerste aanzet gegeven door Katrien van Ryssen in het ontwikkelen van een **alcohol- en drugbeleid voor de jeugdhuizen.** Dit resulteerde in het ontwikkelen van een informatiepakket voor verantwoordelijken van jeugdhuizen m.b.t. een alcohol- en drugbeleid.

Dit document motiveert de nood aan een beleid binnen jeugdhuizen en werkt een plan uit voor een barmanagement met daarin een aantal praktijkvoorbeelden, ideeën rond een barreglement, een training voor tappers en produktinformatie. Dit pakket wordt verder uitgewerkt in 1994.

■**Interne VAD-werkgroep vrije tijd:** uitwisseling m.b.t. vrijetijdsinitiatieven (horeca - jeugdhuizen - jeugdbeweging) op het niveau van ontwikkeld materiaal, stand van zaken, vragen van op het terrein,....

■**Epidemiologie:**
In 1993 werd verder werk gemaakt van de uitbouw van epidemiologische ondersteuning van het preventiewerk. Deze ondersteuning bestond op de eerste plaats uit het verzamelen en beschikbaar stellen van epidemiologische gegevens voor het preventiewerk en het beantwoorden van concrete vragen. In samenwerking met de preventiewerker Brussel en de Vrije Universiteit Brussel werd een onderzoek voorbereid in verband met druggebruik en vrije tijd. Dit onderzoek zal medio 1994 uitgevoerd worden door middel van een steekproef in het Nederlandstalig onderwijs (zowel secundair als hoger onderwijs).

b. Deelname aan studiedagen/persconferenties

■Deelname aan de vergadering van de werkgroep drugs en media van de Pompidougroep (Straatsburg: 29/30 maart 1993).
■Deelname aan de studiedag in het kader van 'Kom op tegen Kanker' - 6/3/93. Bijdrage over gemeentelijke preventie-aanpak.
■Deelname aan studiereeks over preventie: KUL, Prof. Walgraeve. Bijdrage over visie op preventie vanuit VAD-preventiewerk in kader van ruimere (criminaliteits-) preventie. 16/3/93.
■Deelname aan **persconferentie** op 29/10/93 **'Drugpreventieproject voor 1ste generatie Turkse en Marokkaanse ouders'.**
■Première voorstelling Smack: Fakkeltheater 16/02/93.
■Deelname aan seminarie 'Preventie vanuit regionale en lokale netwerken' (26/10/93) georganiseerd door het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap: Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn, Bestuur Algemeen Welzijnsbeleid.

c. Publicaties

■Kluwerreeks: Leerlingenbegeleiding: Drugs op school. Afl. 8 april 1993, Drugs Algemeen 1/1-20.
■Kaleidoscoop: Rol van de ouders bij alcohol- en andere drugpreventie (publicatie najaar).
■Verslagboek ontmoetingsnamiddag 27 april 1993: Preventie. VAD-uitgave.
■5 jaar VAD-preventiewerk, juni 1993
- Inventaris activiteiten
- Beleidssuggesties
- Overzicht preventieactoren

■VAD-preventiewerk: Jaarboek 1992: Overzicht van in 1992 beschikbare cijfergegevens over alcohol en andere drugs.
■5 jaar preventiewerk: een blik achter de schermen.

3. Vergaderingen

■6-wekelijkse **preventievergaderingen** (13/01/93, 02/03/93, 20/04/93, 03/06/93, 06/09/93, 13/10/93, 02/12/93 volle dag) die als uitwisselingsplatform tussen preventiewerkers onderling en preventiewerkers en coördinatie gebruikt worden.
Onderstaande opsomming geeft een overzicht van de realisaties vanuit het preventieteam:
Informatie-uitwisseling gebeurt aanvullend via een **VAD-flash**, waarbij korte berichten en nieuws uit het werkveld worden doorgegeven aan de preventiewerkers. Op de agenda van elke preventieteamvergadering is telkens een ruim blok voorzien voor varia-punten, waar heel wat informatie wordt doorgespeeld.

■Voorbereiding en realisatie van overzichtsdocument **'5 jaar VAD-preventiewerk'** met hierin een inventaris van de activiteiten in 1992 en met een terugblik op de evolutie van 5 jaar preventiewerk, een knelpuntennota en een overzicht van de preventieactoren in Vlaanderen.
Dit document werd gerealiseerd via individuele werkbezoeken aan de preventiewerkers.

■Ontwikkeling van een **voorstellingsfolder** van het preventiewerk n.a.v. 5 jaar preventiewerk met getuigenissen van partners in verschillende domeinen van het werkveld.

■Voorbereiding via themavergaderingen en realisatie van de studiedag **'Ontmoetingsnamiddag tussen VAD-preventiewerk en de specifieke hulpverlening alcohol en drugs'** op 27 april 1993.
De voorbereiding gebeurde met een beperkt aantal preventiewerkers via een themavergadering.
De ontmoetingsnamiddag vond plaats in de gebouwen van de Vlaamse Gemeenschap 'De Markies' en we ontvingen er ongeveer 40 deelnemers.
Als opvolging van de ontmoetingsnamiddag werd een verslagboek gemaakt.

■**Interne vorming** rond samenwerkingsmogelijkheden met de politie (2/2/93).

■**Interne vorming** (23/11/93 rond 'Drugpreventieproject 1ste generatie Turkse en Marokkaanse ouders. Deze videofilm werd gerealiseerd door het CAD Hasselt. Op deze vormingsdag werden ook de mogelijkheden tot verspreiding en samenwerking met de andere preventiewerkers uit de verschillende regio's besproken.
In de tweede helft van de vormingsdag kwamen een drietal methodieken aan bod ontwikkeld door individuele preventiewerkers: Registratiemethode onderwijs Mechelen, Drugbeleid op school omschreven via een metafoor en een interventieschema in het kader van een drugbeleid.

■Een **Subgroep** werd samengesteld (vergadering op 8/2/93) rond het verzamelen van concreet werk- en spelmateriaal voor verschillende deelsectoren ("grabbelton").

■Een **intervisiedag** vond plaats op 27/1/93 met als thema: uitwerken van lokale samenwerkingsverbanden. Daarnaast vonden op vraag individuele werkbesprekingen plaats met verschillende preventiewerkers.

4. Samenwerkingsverbanden

Een belangrijke pijler van de coördinatie-opdracht bestaat in voorwaardenscheppend werk. Het tot stand brengen van samenwerkingsverbanden met verschillende koepels, organisaties en sectoren vormt hiervan de invulling. In het kader van de coördinatie-opdracht worden verschillende contacten met organisaties en koepels uit diverse sectoren gelegd met het doel afspraken te maken en samenwerkingsverbanden uit te werken, die een betere garantie moeten vormen tot een gecoördineerde aanpak van preventie in Vlaanderen.
De contacten en samenwerkingsverbanden zijn voornamelijk terug te vinden in het hoofdstuk: Samenwerking met andere instanties (in het kader van diverse sectoren). Hieronder worden enkel de contacten in het kader van de coördinatie van de preventiewerkers in CGG weerhouden.

▪**Stuurgroep Preventieproject** (17/03/93, 23/06/93, 06/10/93)
▪Bespreking prioriteitennota
▪Bespreking van rapport 5 jaar VAD preventiewerk (inventaris, knelpuntennota, overzicht actoren), goedkeuring, planning en verspreiding
▪Bespreking VAD-jaarboek
▪Brochure 5 jaar preventiewerk

▪**Overlegvergadering CGG/stuurgroep/VAD (06/10/93)**
▪Stand van zaken preventieproject en continuering van het project
▪Uitbreiding personeelsomkadering preventieproject
▪Met de verantwoordelijke van het SVV werd de mogelijkheden verkent m.b.t. de implementatie van het ouder en drugpakket voor een vorming naar de federale lesgevers van het SVV.

▪Diverse signalen werden naar het **beleid** geformuleerd:
▪Via de Stuurgroep van het preventiewerk werd een brief gericht aan Minister Detiège (14/5/93) waarin de knelpunten met betrekking tot de ruimere coördinatie van drugpreventie in Vlaanderen werden gesignaleerd.
▪De knelpuntennota in het kader van het rapport: 5 jaar preventiewerk signaleert een aantal belangrijke knelpunten en geeft suggesties voor het beleid.
▪Door een samenwerking in het kader van een onderzoeksopdracht van Prof. De Ruyver werden ook via deze weg belangrijke knelpunten naar het beleid geformuleerd.
Daarnaast vonden een aantal individuele contacten plaats met medewerkers van de verantwoordelijke kabinetten.

5. Andere

▪Begeleiding thesisstudent 'De Ham': 'Videoclips 'No XTC in my house'.

▪Uitwisseling m.b.t. stand van zaken alcohol- en drugpreventie in Vlaanderen met Roemeense arts, Dr. Dan Dacio.

DRUGBELEID OP SCHOOL

Hilde De Man, projectmedewerker.

1. Oriëntatie en motivatie van het project

Gedurende de eerste jaren van het preventiewerk (1988) bestonden de activiteiten van het preventiewerk rond onderwijs vooral uit 'sensibilisering' van leerkrachten en PMS/MST-medewerkers om zelf met de leerlingen rond preventie te werken en van daaruit uit ondersteunende 'vorming' voor de leerkrachten. In de vorming lag de klemtoon op een globale aanpak van gezondheidsvoorlichting en - opvoeding (GVO) met nadruk op persoonlijke en sociale vaardigheidstraining, en niet louter op informatieverstrekking. In beperkte mate werd een aanbod naar scholen geformuleerd (meestal in een lokaal/regionaal verband), maar meestal werd naar scholen gegaan op vraag van de school. Toch bleef het aantal scholen dat aandacht had voor de problematiek eerder beperkt.

In de loop van 1990 -'91 werden een aantal wijzigingen in het patroon van druggebruik zichtbaar. Een vermoeden (niet bewezen) van stijgend druggebruik bij jongeren, gekoppeld aan een grotere zichtbaarheid, meer media-aandacht en een grotere externe druk, resulteerden in een stijgende aandacht van de school voor drugproblemen.
Sinds een tweetal jaar worden de preventiewerkers dan ook overstelpt met crisisvragen van diverse scholen. Scholen worden met druggebruik geconfronteerd en weten niet hoe ze op de nieuwe problematiek moeten reageren.
Ingaan op crisisvragen werd hoe langer hoe meer een "brandjes blussen" en werd al gauw een onmogelijke taak voor het preventiewerk. Het accent werd om die reden geleidelijk aan verlegd naar het ondersteunen en begeleiden van een globaal drugbeleid op school. Vanuit deze gewijzigde situatie en op basis van ervaringen in sommige scholen, op basis van de eigen visie en geïnspireerd door voorbeelden in andere sectoren (bedrijven, instellingen) en in het buitenland, werd het concept van een drugbeleid op school door het VAD-preventiewerk uitgetekend.

Dit concept werd vertaald in een eerste discussietekst, een drugbeleid op school (VAD, 1992). In deze discussietekst worden naast een kort overzicht van een drugbeleid op school, de taken, valkuilen en strategieëen voor de verschillende betrokkenen bij de drugproblematiek op school uitgeschreven.

2. Activiteiten

a. Ontwikkeling van materiaal

De grote vraag naar ondersteuning vanuit onderwijs zorgde voor een ernstig onevenwicht in het totale takenpakket van de VAD-preventiewerkers.

Deze overvraag vormde één van de achterliggende argumenten om een nieuw project te formuleren. Via dit project kon bijkomend materiaal ontwikkeld worden voor de scholen om zelfstandig het drugbeleid op te kunnen starten. Via het onderwijsproject werd een **begeleidersmap** samengesteld om de scholen zelf op weg te helpen om hun pedagogische studiedag te begeleiden (VAD, 1993).
Een **draaiboek** werd als handleiding voor een werkgroep uitgewerkt met als doel zelfstandig een drugbeleid uit te werken (VAD, 1993). De ontwikkeling van beide begeleidingsbundels werd binnen het project begeleid door een werkgroep, bestaande uit de preventiewerkers verbonden aan de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg en GVO-deskundigen.De verschillende methodieken en fasen van het proces werden in deze ontwikkelingsfase uitgetest in diverse scholen waarmee de preventiewerkers op dat moment bezig waren.
De definitieve bundels werden verspreid vanaf september 1993, al kunnen we stellen dat onder begeleiding van de preventiewerkers reeds in een aantal scholen vanaf eind 1992, begin 1993 volgens deze werkwijze werd gewerkt.

b. Bekendmaking

■ **Persconferentie**

De begeleidersmap en het draaiboek werden voorgesteld op de persconferentie van 9/9/93 in het Markiesgebouw. Een 50-tal mensen waren aanwezig. Minister Detiège en Minister Vandenbossche hielden een toespraak.

■ **Opvolging en verspreiding**

Om de scholen extra te sensibiliseren voor deze problematiek werd hen eind augustus '93 vanuit de stuurgroep GezondheidsVoorlichting - en Opvoeding (GVO) in het onderwijs een drugbeleidsnota toegestuurd.
Daarnaast stelden het kabinet van onderwijs en het kabinet van volksgezondheid via een omzendbrief alle scholen op de hoogte van de eerder vermelde documenten rond een drugbeleid op school.

Op deze omzendbrief ontving V.A.D. eind '93 reeds een 1000- tal bestellingen van scholen, een 170- tal bestellingen van PMS- centra en een 100- tal bestellingen van MST - centra.

c. Begeleiden van pedagogische studiedagen

- 01/02/93: pedagogische studiedag Gent: in samenwerking met Ilse De Maeseneire
- 08/02/93: pedagogische studiedag Landen: in samenwerking met Michèle Staelens
- 26/04/93: pedagogische studiedag Rotselaar: in samenwerking met Veerle De Leener

Op basis van de verslagen van alle gevolgde en begeleide pedagogische studiedagen werd de begeleidersmap voor een pedagogische studiedag samengesteld.

d. Andere studiedagen

■27/03/93: begeleiden van een workshop op een studiedag voor leerkrachten over 'samenwerking tussen onderwijs en welzijnswerk' , georganiseerd door de Brusselse Welzijnsraad.
■22/06/93: voordracht voor normaalschool uit Nederland die zich wilde informeren over de werking van VAD naar scholen toe.

e. Vorming voor directies

■13/05/93: korte uiteenzetting over de inhoud van het draaiboek op een directiebijeenkomst in Oostende.
■7/10/93: vorming in Hoogstraten voor directies uit verschillende provincies rond een drugbeleid op school.
■14/10/93: voorstellen van het draaiboek aan de scholen van het "gezonde scholen"- project van Proges v.z.w.
■26/10/93: voorstellen van het draaiboek op een directiebijeenkomst te Dilbeek (in samenwerking met Mia de Bock).

f. Vorming PMS / MST

■20/10/93: voorstellen van de inhoud van het draaiboek voor de vorming van het CBJ te Brugge. Verschillende PMS-medewerkers en andere personen die in de toekomst scholen willen begeleiden in het opstarten van een drugbeleid volgen deze vorming, verspreid over verschillende dagen.
Samenstelling van een eerste pilootvormingsprogramma (3 dagen) voor MST-medewerkers van Brabant en Mechelen. Het vormingsprogramma werd uitgewerkt en besproken met enkele preventiewerkers.
■26/05/93: eerste vormingsdag voor MST Brabant en MST Mechelen rond een drugbeleid op school. Specifieke werkvormen werden samengesteld voor het MST.

g. Materiaalontwikkeling/publicaties

■Begeleidende tekst in het kader van de eerste reeks van navormingen van "De Uitdaging" van Proges v.z.w.
■De Man, H. (1993). Een drugbeleid op school. Wat en waarom ? Accentverschuiving van éénmalige werking tot een globaal beleid. VAD-berichten, nr.4., p. 14-17. Uitgave: VAD.
■Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, werkgroep drugbeleid op school (1993). Begeleidersmap; drugbeleid op school. Uitgave: V.A.D.
■Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, werkgroep drugbeleid op school (1993). Draaiboek; drugbeleid op school. Uitgave: V.A.D.

h. Pers

Op 9/9/94 werd kort verslag gegeven van de persconferentie op VTM - nieuws van 19u. Daarnaast werd er een interview afgenomen van M. Geirnaert omtrent de werking naar scholen toe voor Studio Brussel op 12/9/94.

De twee mappen werden via de pers bekendgemaakt:

<u>in volgende kranten:</u>

- Het Volk: 10/09/94, p.3
- De Standaard: 10/09/94, p.10
- Het Nieuwsblad: 10/09/94
- Gazet Van Antwerpen: 10/09/93 p.1 en p.4
- Nieuwsbrief De huisarts: 13/09/93
- Het Laatste Nieuws:10/09/93, p.10

<u>in volgende tijdschriften:</u>

- Klasse: uitgave van december '93, nr.40, p.5-11
- Evocatief: 4de jaargang, nr.2, december '93

3. Vergaderingen/werkgroepen

a. Deelname aan de werkgroep "drugbeleid op school"

Maandelijks kwam de werkgroep "drugbeleid op school" bijeen om het werkmateriaal te bespreken en bij te sturen. Ze gaven richting aan het project en keurden het gemaakte materiaal goed.

Deelnemers aan de werkgroep:

- *Mia De Bock* (preventiewerker Brussel)
- *Agnes De Decker* (preventiewerker St - Niklaas)
- *Therèse De Kegel* (gemeenschapsPMS - centrum Antwerpen)
- *Bob De Pourque* (Stedelijke PMS - centra)
- *Christiane Dumez* (CSBO - vrije PMS - centra)
- *Marijs Geirnaert* (projectcoördinator VAD)
- *Selm Nelissen* (preventiewerker Antwerpen)
- *Ria Sanders* (Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg)
- *Michèle Staelens* (preventiewerker Leuven)
- *Marc Tack* (preventiewerker Gent)
- *Peer van der Kreeft* (Quest)
- *Hilde Vandromme* (Proges)
- *Hilde Vanhuele* (preventiewerker Oostende)
- *Luc Wouters* (preventiewerker Roeselare)

b. Werkgroep video 'motivationele gesprekstechnieken' voor leerlingenbegeleiders

Voor PMS- en MST- centra en leerlingenbegeleiders vergaderden we samen met Primavera en C.G.G. Oostende met als opzet een video samen te stellen rond motiverende gespreks-technieken. De inhoud van de video werd met bovenstaande instanties samengesteld in

volgende vergaderingen: 17/08/93, 27/08/93, 22/10/93, 08/11/93, 06/12/93, 20/12/93. Een uitgebreide groep met medewerkers van een PMS-centrum, een MST- centrum, een centrum voor Levens-en Gezinsvragen gaf ondersteuning in het bespreken van de uitgewerkte gevalstudies. Deze groep kwam bijeen op: 20/09/93, 18/10/93, 29/11/93, 13/12/93.

4. Contacten

a. Contacten met partners in een drugbeleid op school

Om ervaringen uit het werkveld te verzamelen en te verwerken, werden enkele gesprekken gevoerd met directies van scholen die reeds met een werkgroep op school zijn gestart.
Om de samenwerking tussen school en justitie uit te klaren was er op 14/06/93 een onderhoud met mevr. Deslypere, substituut van de procureur des Konings in Brugge.
Op 19/05/93 was er een onderhoud met een leerlingenbegeleider, Bea Vandewiele, van VTSL-Leuven rond de mogelijke rol van leerlingenbegeleiders in een drugbeleid op school.
Op 21/06/93 heeft de onderdirecteur van het St-Pieterscollege te Jette hun werking naar de school toe uiteengezet.
Op 30/06/93 heeft de directie van het Stedelijk Instituut voor Sierkunsten en Ambachten uit Antwerpen toelichting gegeven over hun afspraken en visie rond een drugbeleid op school.
Op 02/08/93 vond een gesprek plaats met de directie van de school Berkenboom in Sint-Niklaas. Ook op deze school werd een drugbeleid in een werkgroep uitgewerkt.

b. Opvang bezoek van leerkrachten en leerlingen

Opvolging van vragen binnen de V.A.D. van leerkrachten en leerlingen.
Op 7/04/93 kwam een groep leerlingen op bezoek bij V.A.D. in het kader van hun opleiding.

5. Diversen

a. Deelname aan pedagogische studiedagen

- 26/01/93: Oostende
- 29/01/93: Tervuren.
- 05/02/93: Kapellen: voorstelling eigen drugbeleid

b. Andere studie- en vormingsdagen

- 06/03/93: studiedag in Leuven rond probleembegeleiding van leerlingen, georganiseerd door Welwijs.
- 24/04/93: studiedag van het CBJ Brugge rond probleemgedrag op school.
- 9-10-11/06/93: cursus WP voor windows in Antwerpen om de layout van het draaiboek en de begeleidersmap vlot te laten verlopen.
- 23/06/93: vorming voor Westvlaamse MST - centra in Torhout. Hun rol binnen een drugbeleid op school werd die dag besproken.
- 12/10/93: deelname aan een studiedag van het OVSG in Antwerpen voor een 180-tal directies en PMS- medewerkers. Het draaiboek werd voorgesteld en er kwamen ook enkele

praktijkervaringen aan bod.
■14/10/93: deelname studiedag: 'jongeren en verslaving' van het NIAD in Utrecht
■19/11/93: bijwonen van de vorming van het CBJ Brugge voor PMS- medewerkers.

Pedagogische begeleiders van het Vrije Net en van Argo legden hun werking uit en enkele scholen stelden hun drugbeleid voor.

c. *Congressen*

■10/09/93 - 11/09/93: bijwonen van het eerste Europees en multinationaal congres in Eupen, georganiseerd door Ernst Servais. Op dit congres werd het project van ASL voorgesteld aan Europese en Oostbloklanden. Dit project situeert zich op gemeentelijk vlak en richt zich naar jongeren tussen 12 en 18 jaar. De deelname aan het congres had mede als doel de preventiewerkers van Leuven, die een scholenproject voor de gemeente Tienen ondersteunen, te informeren over de algemene aanpak van ASL.
■29/09/93: bijwonen van het congres drugbeleid 2000.

6. *Planning*

Het project wil verder inspelen op volgende aspecten:

■training van PMS/MST-medewerkers rond:
- de begeleiding van een drugbeleid op school
- de interventie bij druggebruik op school

■evaluatie van het draaiboek: opvolging van enkele werkgroepen die met het draaiboek werken en evalueren waar extra ondersteuning dient te worden voorzien.

■bevorderen van ouderwerking rond drugbeleid op school

■begeleiding en ondersteuning van leerkrachten door publicatie van een 'Inventaris' van lespakketten

■algemene coördinatie van verschillende projecten rond drugpreventie op school in samenwerking met de VAD-preventiewerkers binnen de CGG.

DRUGPREVENTIEPROJECT IN SAMENWERKING MET COMITES VOOR BIJZONDERE JEUGDZORG

Tomas Van Reybrouck, projectmedewerker.

De eerste vier maanden van 1993 was Ilse De Maeseneire op het project werkzaam. Vanaf 1 april werd zij vervangen door Tomas Van Reybrouck.

1. Oriëntatie en motivatie project

a. Ontstaan

Begin 1992 werd een conventie afgesloten tussen de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) en het hoofdbestuur Bijzondere Jeugdbijstand. Er werden vier opties vooropgesteld waarvoor de comités vrijwillig konden kiezen om rond alcohol- en drugpreventie te werken. Twee daarvan werden tot nu toe in de praktijk verder uitgewerkt: enerzijds "vorming alcohol- en drugbeleid in de instelling bijzondere jeugdzorg" en "drugge(mis)bruik in de Vlaamse horecasector" anderzijds.

b. Doelgroep

De doelgroep is bij de eerste optie indirect de jongeren uit de bijzondere jeugdzorg. Zij vormen een risicogroep met het oog op problematisch middelengebruik. Het cliëntsysteem of de intermediairen zijn het personeel (directie, staf, opvoeders,...) van de voorzieningen bijzondere jeugdzorg (residentiële instellingen, dagcentra, pleeggezinnendiensten, diensten Begeleid Zelfstandig Wonen, onthaal- en oriëntatiecentra,...). Het project richt zich naar deze sleutelfiguren.
In geval van het horecaproject is de doelgroep de ganse jongerenpopulatie en bestaat het cliëntsysteem uit het personeel en de uitbaters van horecazaken (dancings, jeugdcafés,...).

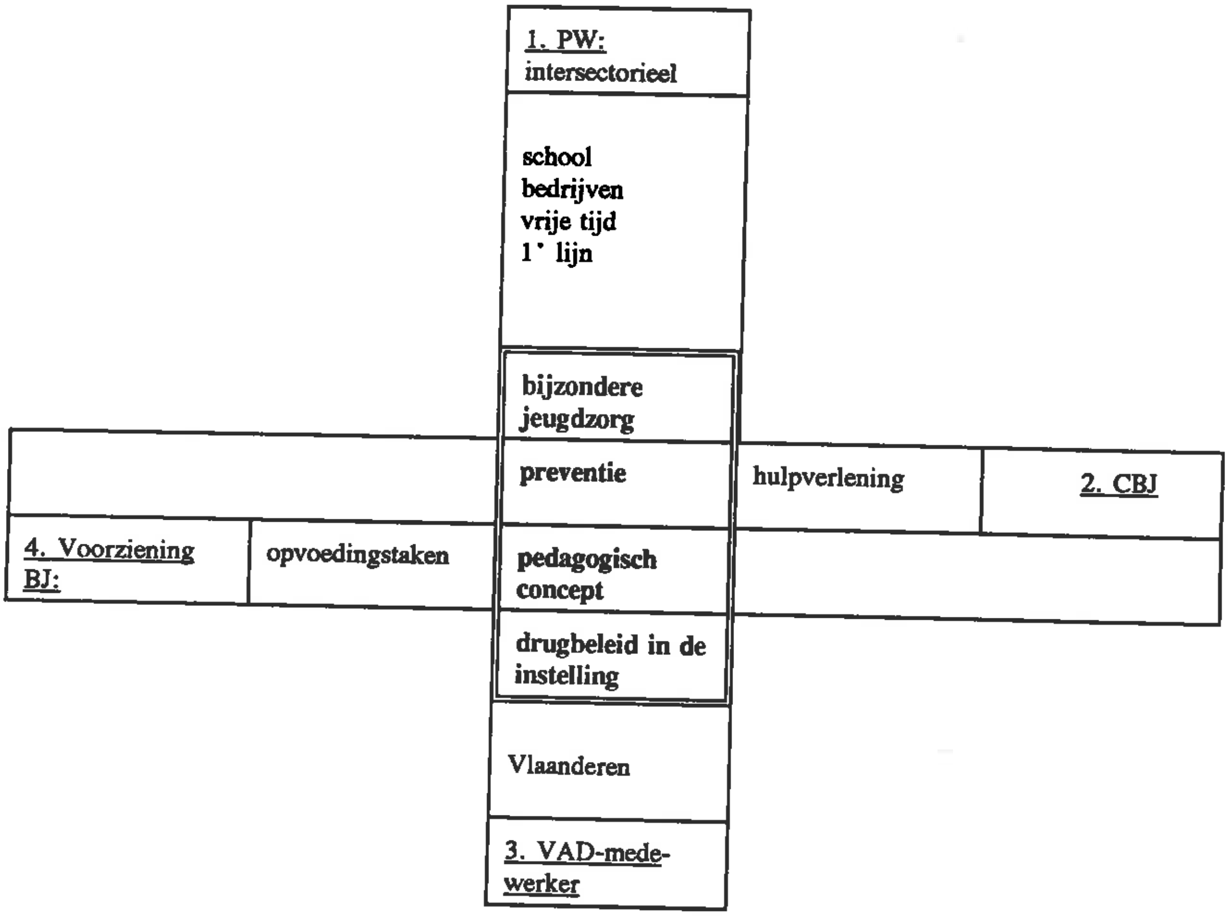
c. Vorming instellingen

In verschillende regio's in Vlaanderen werden vormingen georganiseerd voor het personeel van de voorzieningen met betrekking tot de "introductie tot een alcohol- en drugbeleid".

Alhoewel in elke regio rekening wordt gehouden met de plaatselijke situatie, zijn er telkens vier partijen betrokken: het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg, de regionale preventiewerker verbonden aan het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg, de VAD-projectmedewerker en de doelgroep zelf: het personeel van de instellingen.

Elk van de vier partijen heeft zijn plaats en behoudt zijn specificiteit in het samenwerkingskruis (zie figuur 1).

Figuur 1: Samenwerkingskruis



Betrokkenen:

1. Preventiewerker alcohol en drugs (PW) verbonden aan het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg

Er wordt in de eerste plaats samengewerkt met de regionale preventiewerker (2 per provincie), verbonden aan het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg. Deze preventiewerker werkt preventief op verschillende terreinen, zoals onderwijs, de bedrijfswereld, de vrije tijdsector, de 1ste lijn en ook de bijzondere jeugdzorg. Deze intersectoriële werking komt voort uit de visie dat preventie meer draagkracht heeft wanneer ze op verschillende terreinen tegelijk inspeelt. Eén van die terreinen is dus de bijzondere jeugdzorg.

2. De Comités voor Bijzondere Jeugdzorg (CBJ)

Per bestuurlijk arrondissement (20 in totaal) is er een Comité voor Bijzondere Jeugdzorg. Deze comités hebben naast de individuele hulpverlening eveneens als opdracht om algemeen preventief te werken. Per comité zijn er één of meerdere consulenten (geheel of gedeeltelijk) voor preventie vrijgesteld.
Er zijn een drietal conventies afgesloten om preventieprojecten op te starten: gokpreventie (enkel de provincie Limburg), zelfmoordpreventie en alcohol- en drugpreventie. De comités kunnen vrijwillig kiezen om aan één of meerdere van deze conventies deel te nemen.

3. VAD-projectmedewerker

Wat alcohol- en drugpreventie betreft, biedt de VAD-projectmedewerker ondersteuning bij het preventief werken van de comités. Zijn specificiteit wordt bepaald door het concept "drugbeleid in de instelling". Dit concept werd reeds in verschillende instellingen in Vlaanderen praktisch uitgewerkt en geïmplementeerd. Elk comité kan op de VAD beroep doen. Als werkterrein heeft de VAD-projectmedewerker de bijzondere jeugdzorg en de horecasector. Meer en concrete informatie hierover vindt u in dit jaarverslag.

4. Voorzieningen bijzondere jeugdzorg

De vierde partner in het samenwerkingskruis zijn de voorzieningen bijzondere jeugdzorg. Zij hebben niet alleen de opdracht problemen ten gevolge van middelengebruik te voorkomen, maar hebben verschillende opvoedingstaken. Vandaar het belang om het werken aan een drugbeleid binnen hun globale pedagogische opdracht te kaderen en niet als een geïsoleerde activiteit te beschouwen.

Datgene wat van de vier partijen samenvalt (zie figuur), geeft de inhoud weer van het vormingsopzet. Dit betekent concreet:
" **Drugpreventie** binnen de **bijzondere jeugdzorg** bestaat uit het bieden aan de voorzieningen, via regionale vormingen, van een aanzet tot het ontwikkelen van een **drugbeleid** waarbij rekening wordt gehouden met **het pedagogisch concept** van de instelling."
De vorming(scyclus) "introductie tot een drugbeleid" is dus de gemeenschappelijke noemer tussen alle betrokkenen.

d) Horecaproject

Het is de bedoeling in 1994 een pilootproject op te starten door middel van vorming in enkele jeugdcafés enerzijds en via de toezegging van 5 lesuren in het vormingsinstituut voor zelfstandigen (vorming van het horecapersoneel) anderzijds.
Daarna wordt het pilootproject geëvalueerd en bijgestuurd waar nodig.
Tot slot is het de bedoeling om informanten (dit zijn personen die met de horecasector vertrouwd zijn) op te leiden om de verdere training op zich te nemen.
In 1993 werd dit alles voorbereid.

2. Activiteiten/inhoud

a. Activiteiten

Er wordt gewerkt in verschillende stappen. Per regio kunnen comités en voorzieningen zich in een andere fase bevinden.

Voorbereidingsfase

■ De preventiecel van een comité kiest om via één van de vier opties aan het drugpreventieproject deel te nemen. Binnen het vormingsaanbod naar instellingen is er nog onderscheid mogelijk: organisatie vorming voor alle instellingen samen, met een vertegenwoordiging per instelling; vorming van het ganse team voor 1 instelling; vorming voor 1 deelgroep binnen de bijzondere jeugdzorg (bv. de dagcentra) en vorming voor procesbegeleiders van een drugbeleid.
Daarnaast heben de comités van Limburg voor het horecaproject gekozen.

■Na deze beslissing volgen (in geval van de optie "vorming instellingen bijzondere jeugdzorg") een aantal vergaderingen met de vrijgestelde preventiewerker van het CBJ, de regionale preventiewerker en de VAD-projectmedewerker om de vorming voor te bereiden.

In 1993 maakten volgende comités deze keuzes:
CBJ Dendermonde: gemeenschappelijke vorming voor alle instellingen
CBJ Oostende: individuele vorming voor de 2 overige instellingen
CBJ Oudenaarde: gemeenschappelijke vorming voor alle instellingen
CBJ Brugge: vorming procesbegeleiders
CBJ Veurne: vorming eerste lijnsdiensten
CBJ Ieper: individuele vorming van één instelling
CBJ Roeselaere: individuele vorming van één instelling
CBJ Turnhout: gemeenschappelijke vorming voor alle instellingen
CBJ Gent-Eeklo: gemeenschappelijke vorming voor alle dagcentra

<u>Probleemverkenning</u>
■Verkennend gesprek met de instelling(en), nagaan van de behoeften en verwachtingen.
■Afstemmen van deze verwachtingen (vraag) op het mogelijke vormingsaanbod. Door deze probleemverkenning is er dus steeds sprake van een soort vorming op maat afhankelijk van de regio en de soort voorziening(en).
■Practische afspraken i.v.m. organisatie vorming.

De probleemverkenning verliep op deze manier voor Dendermonde, Oostende, Oudenaarde, Ieper, Roeselaere, Turnhout en Gent-Eeklo.
Gezien in Brugge en Veurne mensen opgeleid werden om een drugbeleid in de school en de instelling te begeleiden, werd een voorbereidende stuurgroep samengesteld met onder meer het CBJ, de PW (preventiewerkers) en de VAD.

Voor het horecaproject werd, reeds in 1992, in Limburg een stuurgroep "jongeren in het uitgangsleven" samengesteld, met als leden: JAC, CBJ, CAD en VAD. Deze stuurgroep kwam op geregelde tijdstippen bijeen om het op de VAD uitgewerkte introductiepakket voor de vorming van het personeel in de horeca te bespreken, bij te werken en aan te vullen. Deze tekst werd als begeleidende map samengesteld voor het pilootproject, gepland in het voorjaar van 1994.

<u>Vorming</u>
De eigenlijke vorming voor de voorzieningen bestaat globaal gezien uit 2 delen:
■Basiskennispakket:
Inhoudelijk bevat het basiskennispakket informatie over de produkten (alcohol, medicatie, illegale drugs) en een situering van de ontstaansfactoren van gebruik (Mens - Middel - Milieu).
Deze informatie werd meestal gebracht in de vorm van een studiedag waarin verschillende deskundigen deze thema's toelichten (PW, VAD, eventueel politie, rijkswacht, psychiater).
■Introductie tot een alcohol- en drugbeleid in de instelling:
Wat de inhoud betreft, ligt de nadruk nu op het ontwikkelen van een beleid binnen de

instelling en een concrete invulling van de drie daarvoor essentiële componenten, namelijk: het opstellen van een plan, interventie en opvoeding.
Er wordt geopteerd om in kleinere groepen te werken om via een aantal methodieken tot discussievoering te komen.
De voorbereiding en het geven van de vormingssessies gebeurt door de regionale preventiewerker en de VAD-projectmedewerker. De begeleidende map bij de vormingssessies wordt samengesteld door de VAD-projectmedewerker.
In 1993 werd in volgende regio's vormingen gegeven:
■Afgewerkt:
Brugge: vorming procesbegeleiders (7 dagen) + individuele vorming van 1 instelling (3 sessies)
Veurne: vorming 1ste lijnsdiensten (4 sessies)
Dendermonde: gemeenschappelijke vorming voor een vertegenwoordiging van de voorzieningen (3 sessies)
Ieper: individuele vorming voor 1 instelling (2 sessies)
■Opgestart:
Oostende: 1ste sessie van de 3: individuele vorming van 1 instelling
Gent-Eeklo: 1ste sessie van de 5: gemeenschappelijke vorming voor alle dagcentra
Oudenaarde: 1ste sessie van de 4: gemeenschappelijke vorming voor alle instellingen
Turnhout: 1ste sessie van de 3: gemeenschappelijke vorming voor alle instellingen
■Voorbereid:
Roeselare: start individuele vorming 1 instelling in 1994
Limburg: start horecaproject in 1994

<u>Opvolgings- en evaluatiemoment</u>
Het werken aan een drugbeleid vergt een lange termijnsplanning. Tijdens het ontwikkelen kunnen echter bepaalde hinderpalen of knelpunten aan de oppervlakte komen.
Om de effecten van de vorming te evalueren en om aan deze knelpunten tegemoet te komen, worden rond bepaalde thema's opvolgingsmomenten georganiseerd.
In 1993 werden opvolgings- en evaluatiemomenten gepland voor de volgende regio's:
<u>Leuven:</u> opvolging van de introductiesessies uit 1992.
Volgende thema's kwamen aan bod:
■intervisie voor de instellingen aan de hand van de bespreking van twee voorbeeldcasussen
■bespreking VAD-tekst rond het opstellen van een alcohol- en drugbeleid in de instelling
■toelichting van het standpunt van het parket inzake experimenteel druggebruik
voorstelling bruikbare voorlichtingspakketten alcohol en drugs
<u>Dendermonde:</u> opvolgings- en evaluatiemoment bij de vorming van juni

b. Materiaalontwikkeling

■*Een alcohol- en drugbeleid in de instelling.* Visietekst geschreven naar aanleiding van opvolgingsmoment voor de Leuvense instellingen.
■*Begeleidende mappen* bij de vormingen voor het personeel van de voorzieningen Bijzondere Jeugdzorg.
■*Overzicht drugpreventieproject:* samenwerking VAD-CBJ. Tussentijdse nota voorgelegd

en aangevuld op de stuurgroepvergadering van 27/10/93.
■*Parallellen en verschillen in de school en de instelling* m.b.t. een drugbeleid. Tekst voorgesteld op vorming te Brugge.
■*Interventieschema.* Het door Marc Tack (preventiewerker CAT) ontwikkelde ideeëngoed uitgeschreven voor de Bijzondere Jeugdzorg.
■*Omgaan met druggebruik in de horeca.* Introductiepakket ontwikkeld voor de vorming van het personeel in de horeca.

3. Vergaderingen/werkgroepen

Stuurgroep van het drugpreventieproject in het Markiesgebouw (3 x):
■stand van zaken (bespreking activiteitenverslag)
■bespreking tussentijds overzicht drugpreventieproject (samenwerking VAD -CBJ)
■strategie evaluatie project
VAD:
■overleg project: alcohol- en drugbeleid in de jeugdhuizen
■medewerking videoproject motiverende gespreksvoering

4. Contacten

■27/05/93: Opendeur CBJ Halle-Vilvoorde
■28/05/93: Informatief gesprek met An Warnier, psychologe in Weid en Wilgen, over instellingen Bijzondere Jeugdzorg
■19/08/93: Vergadering met Mevr. Annemiek Elling-de Boer, verantwoordelijke vorming- en methodiekontwikkeling, NIAD, Utrecht, Nederland. Uitwisseling ervaringen i.v.m. vorming begeleiders/opvoeders uit de jeugdhulpverlening m.b.t. alcohol en drugs.
■29/10/93: Persconferentie CAD (Alden-Biesen): voorstelling migrantenfilms i.v.m. drugpreventie

5. Diversen

■01/09/93: Europees Symposium voor Gezondheidspsychologie te Brussel.
Gevolgde workshop: Jeugd en gezondheid.
■28/09/93: Congres: Drugbeleid 2000 te Gent.
Gevolgde workshops: vrijetijdssector; Ecstasy en afgeleiden.
■14/10/93: Studiedag NIAD: Jeugd en Drugs, Utrecht, Nederland.

6. Planning

- afwerken van de opgestarte vormingen in 1993.
- opstarten van de voorbereide vormingen in 1993 (o.a. het horecaproject).
- opvolgingsmomenten voor de afgewerkte vormingen in 1993.
- medewerking aan de realisatie van het videoproject rond motiverende gespreksvoering voor de jeugdhulpverlening (POK).
- organisatie en bevraging bij de comités m.b.t. noden en vragen rond drugpreventie in het kader van een opvolging van het project.
- voorbereiding van een publicatie rond drugbeleid in de Bijzondere Jeugdzorg.

EPIDEMIOLOGIE

Jean-Paul Wydoodt, projectmedewerker.

1. Oriëntatie en motivatie project

Het samenstellen van een minimale vragenlijst voor bevolkingsonderzoek bevolkt al gedurende een langere periode de agenda van de ad hoc Commissie Epidemiologie. Om tot een valabel definitief resultaat te komen werd een voorstel geformuleerd voor een diepgaand evalueren en testen van de vragenlijst en dit in zowel de Franstalige, als de Duitstalige en de Vlaamse Gemeenschap. Aangezien niet alle drie de betrokken ministeries hieraan hun goedkeuring gaven, werd de keuze gemaakt voor een beperkte test van de vragenlijsten.

Voor de V.A.D. mondde dit uit in een halftijds project voor een periode van drie maanden gesubsidieerd door minister Detiège verantwoordelijk voor Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden.

In dit project werd een beperkte leesbaarheids- en bruikbaarheidstest uitgevoerd bij leerlingen van het secundair onderwijs (beroeps, technisch en algemeen secundair onderwijs).

2. Inhoud

De voornaamste resultaten van de test waren:

■ *invulduur*
De gemiddelde invulduur was 22 minuten. Bijna de helft van de personen (48,6 %) vulde de lijst in binnen een bestek van 20 minuten. 91,6 % had minder dan een half uur nodig.
■ *appreciatie van de invulduur*
91,7 % van de personen vond dat het invullen van de vragenlijst niet te lang duurde.
■ *begrijpen*
16,5 % van de mensen gaven aan dat ze één of meerdere **woorden** niet begrepen. Dit betekende dat 83,5 % aangaf alles te begrijpen.
Wat het begrijpen van **vragen** betreft zijn er 22,9 % van de beantwoorders die aangaven één of meerder vragen niet te begrijpen.
■ *vertrouwelijkheid vragen*
14,2 % van de bevraagden vond dat er bij één of meer vragen gepeild werd naar informatie die zij als te vertrouwelijk beschouwden. Alle vragen die hierbij geciteerd werden, hadden betrekking op illegaal druggebruik en sexueel gedrag.

3. Verwerking

In de Franse en de Duitstalige Gemeenschap vond een gelijkaardige test plaats.
Op basis van de resultaten van dit beperkt onderzoek werden in de drie Gemeenschappen een aantal gemeenschappelijke correcties aan de Modules aangebracht.

HIV-PREVENTIE BIJ INJECTERENDE DRUGGEBRUIKERS

Christel Grieten, projectmedewerker.

1. Oriëntatie en motivatie van het project

Dit project is een samenwerkingsverband tussen VAD en Free Clinic / Maatschappelijk-Geneeskundig Research, Antwerpen.

a. Probleemstelling

In het kader van de AIDS-preventie worden injecterende druggebruikers als prioritaire doelgroep beschouwd.

Momenteel zijn in België HIV en AIDS (nog) niet sterk verspreid bij IDG. IDG vormen slechts nl. ongeveer 10 % van het totaal aantal seropositieven. De seroprevalentie bij IDG bedraagt in Vlaanderen tussen 2 en 5 %, in Brussel rond 10 %.

De transmissie van het HI-virus binnen deze groep gebeurt primair, via het delen van naalden en andere injectie-benodigdheden, en secundair, via (vooral hetero)sexueel contact.
Dit kan voorkomen worden door het gebruik van propere naalden of door gebruikte naalden te ontsmetten met bleekwater en door het gebruik van condooms.

b. Doelgroep

Injecterende druggebruikers (IDG).

2. Activiteiten

a. Etnografisch onderzoek

De COOL-campagne, opgezet door Free Clinic Antwerpen, is gericht op het verspreiden van deze preventie-boodschap bij de IDG die niet in contact komen met de hulpverlening. Ze worden in hun eigen milieu benaderd met doelgerichte informatiepakketten die verdeeld worden door hiertoe aangeworven en opgeleide (ex)gebruikers.
Dergelijke preventieprojecten stoten op gebrek aan kennis van het druggebruikersmilieu. Daarom wordt deze actie ondersteund door etnografisch onderzoek binnen het druggebruikersmilieu van de stad Antwerpen.

Het onderzoek heeft o.m. betrekking op :

- structuur van en subgroepen binnen het milieu
- communicatiekanalen tussen druggebruikers(groepen)
- risicogedrag m.b.t. HIV-transmissie
- perceptie en effect van preventieve acties in het milieu

Onderzoeksactiviteiten van het voorbije werkjaar

■ Oriëntatie en inwerking in de thematiek, eerste literatuurverkenning (april - juni).
■ Eerste contactname met IDG, via inschakeling in het project "Druggebruikers en aids" (Hilde Kinable) en via een aantal ontmoetingsplaatsen waar druggebruikers komen (juli - december)

b. Halfjaarlijkse enquête in de hulpverlening

Vanuit deze bekommernis wordt sinds 1988 door de VAD een halfjaarlijkse bevraging opgezet bij instellingen gespecialiseerd in de opvang van druggebruikers.
Er wordt nagegaan in hoeverre deze instellingen worden geconfronteerd met seropositieve IDG en in welke mate ze hun (IDG en andere) cliënten systematisch screenen op HIV. Bovendien kan, door vergelijking met de gegevens van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie, worden nagegaan in welke mate seropositieve IDG gebruik maken van het aanbod van de gespecialiseerde hulpverlening.

Onderzoeksactiviteiten van het voorbije werkjaar

Door een personeelswissel had de enquête enige vertraging opgelopen. Daarom werden de formulieren m.b.t. het 1e en het 2e semester van 1992 en het 1e semester van 1993 tegelijk verzonden, halverwege 1993. Tegen eind september kwamen de antwoorden geleidelijk binnen. Na een herinneringsbrief kwam in de loop van de volgende maanden een tweede lading binnen.
In november - december werden de antwoorden verwerkt.

3. Vergaderingen/werkgroepen

■ Deelname aan team van Free Clinic.
■ Contacten met individuele onderzoekers van universiteiten, in het domein van criminologie, antropologie en sociologie.
■ Deelname aan FADO (Forum Alcohol- en Drugonderzoek), Amersfoort, 4 november 1993.
■ Deelname aan team van VAD.
■ Ondersteuning via stuurgroep van project "Druggebruikers en aids" (Hilde Kinable), met als kernleden Prof. J. Casselman, Dr. S. Todts, P. Van Deun.

4. Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband tussen VAD en Free Clinic / Maatschappelijk-Geneeskundige Research, Antwerpen.

5. Planning

a. Etnografisch onderzoek

- Uitbreiding van contacten in het druggebruikersmilieu, zowel kwantitatief als kwalitatief (andere subgroepen).
- Geleidelijk beginnen met huisbezoeken.
- Verfijning van de onderzoeksvraag via literatuur.
- Constante wisselwerking tussen observatie, analyse en theoretische reflectie.

b. Enquête

In het voorjaar van 1994 wordt een rapport opgesteld dat een evaluatie maakt van de registratie vanaf 1988 t/m 1993.
Op basis hiervan zal de enquête vanaf het tweede semester van 1994 worden aangepast. De nieuwe enquête zal prospectief zijn i.p.v. retrospectief en er wordt een methode gezocht om dubbeltellingen te vermijden door bv. de vraagstelling of codering aan te passen.

II. ACTIVITEITEN

A. ALGEMENE VAD-WERKING

- DE VAD-STAF
- SECRETARIAAT EN DOCUMENTATIEDIENST
- VRIJWILLIGERSWERK
- BIBLIOTHEEK
- TENTOONSTELLING DRINK-WIJS
- VAD-BERICHTEN EN VAD-FAX
- EPIDEMIOLOGIE EN ONDERZOEK
- ICC
- SAMENWERKING MET ANDERE INSTANTIES

ILLEGALE DRUGGEBRUIKERS EN AIDS
een onderzoek rond de prevalentie van HIV-infectie en risicogedrag en evaluatie van een preventief project bij injecterende druggebruikers

Hilde Kinable, projectmedewerker.

1. Oriëntatie en motivatie project

a. Probleemstelling

Aids, de ziekte waarvan men aanvankelijk dacht dat ze slechts bepaalde bevolkingsgroepen trof, blijkt zich de laatste jaren meer en meer te ontwikkelen tot een bedreiging voor de volksgezondheid van de hele wereldbevolking. De uitbreiding van het Aidsvirus naar de hele populatie toe heeft onder andere ook te maken met de evolutie, de verschuiving in de wijze waarop het HIV overgedragen wordt.

Sinds de tweede helft van de jaren '80 is het sexueel contact tussen injecterende druggebruikers en heterosexuele niet-druggebruikers een belangrijke transmissieroute voor het HIV geworden. Druggebruik is zowel direct als indirect geassocieerd met de Aidsepidemie. Rechtstreeks, omdat het gemeenschappelijk gebruik van injectiebenodigdheden een belangrijke transmissieroute is voor het HIV. Onrechtstreeks, omdat het de verschijning van Aidssymptomen versnelt door de immunorepressieve effekten van bepaalde drugs. Bovendien daalt onder invloed van de intoxicatie van drugs het vermogen om risico-reducerende maatregelen te treffen, zowel op het vlak van riskant druggebruik als op het vlak van riskant sexueel gedrag.

Vandaar dat in het kader van dit N.F.W.O.-project een onderzoek werd opgezet rond Aidspreventie bij injecterende druggebruikers. Het betreft een actie-onderzoek waarin gepoogd wordt om het risicogedrag in deze doelgroep te verminderen. Hoewel het onderzoek zich richt tot een bepaalde populatie ligt het accent toch op het risico*gedrag*, daar spreken over risico*groepen* stigmatisatie van bepaalde groepen zou uitlokken en bovendien bij de mensen die niet tot deze groepen behoren een vals gevoel van veiligheid (en bijgevolg nonchalanter gedrag) zou geven.

b. Doelgroep

Het onderzoek was gericht op injecterende druggebruikers, onderverdeeld in twee subpopulaties:

- een **straatgroep**, bestaande uit injecterende druggebruikers die op het moment van het onderzoek niet in contact staan met de hulpverlening;

- een **residentiële groep**, bestaande uit injecterende druggebruikers die op het moment van het onderzoek een ontwenningsprogramma volgen in een instelling.

2. Activiteiten

a. Voorgeschiedenis: literatuurstudie

De eerste maanden van het onderzoek (mei - december 1992) werden besteed aan een literatuurstudie. Deze literatuurstudie had een dubbele doelstelling. Ten eerste was het een verkenning naar de HIV- en Aids-prevalentie in andere landen. Bovendien was het de bedoeling om een overzicht te krijgen van alle mogelijke preventieprojecten rond deze problematiek in het buitenland. Er werd nagegaan of deze preventieprojecten geëvalueerd werden en wat daarvan de resultaten waren. De tweede doelstelling van de literatuurstudie was, uitgaande van de zo verworven informatie, het eigenlijke preventieproject te ontwikkelen en voor te bereiden.

b. Verloop van het actie-onderzoek in 1993

Fasen:
In 1993 werd dan overgegaan tot het actie-onderzoek, waarop in deze studie toch het accent lag. Dit actie-onderzoek bestond uit drie fasen:

■ *de voormeting*: afname van een vragenlijst, samengesteld uit de ASI[R] (de laatste nieuwe versie van de 'Addiction Severity Index') en de EEG-vragenlijst (een vragenlijst die in de hele EEG bij druggebruikers wordt afgenomen om een beeld te krijgen van hun risicogedrag). De zo verworven informatie werd in de residentiële groep nog verder uitgediept in een open interview;

■ *de preventieve fase*: tijdens deze fase wordt getracht een verandering te bewerkstelligen in het risicogedrag van (ex-)injecterende druggebruikers. De concrete uitwerking van deze fase was voor beide doelgroepen verschillend;

■ *de nameting*: afname van een verkorte versie van de gecombineerde vragenlijst uit de voormeting. In de loop van het onderzoek werd besloten om tijdens deze fase ook een proces-evaluatie te doen bij het personeel van de deelnemende ontwenningscentra.

De straatgroep:

Via enkele intermediairen die reeds bekend waren op vzw Free Clinic in Antwerpen, konden we met behulp van de 'sneeuwbalmethode' (d.i. het laten aanbrengen van mensen door contactpersonen uit het milieu) contacten leggen met een 65-tal injecterende druggebruikers.
Deze druggebruikers konden na de voormeting gebruik maken van de voorzieningen die het project hen voor de duur van één jaar bood. De afname van de vragenlijst was niet anoniem: er werd gevraagd naar de naam en een contactadres waarlangs ze later konden bereikt worden. Een vertrouwelijke behandeling van de gegevens werd wel gegarandeerd.

De aangeboden voorzieningen waren:

■*spuitenruil:* het inruilen van gebruikte spuiten tegen steriele (géén uitdeling);
■*gratis bleekwater*: hiermee kunnen gebruikte spuiten gereinigd worden;
■*gratis alcoholswabs*: om de plaats van de injectie te ontsmetten;
■*gratis condooms*
■*counseling*: de druggebruikers konden advies krijgen over allerhande problemen en indien nodig werden ze doorverwezen naar meer gespecialiseerde diensten.

Een half jaar na de voormeting volgde de nameting. Men kon echter tot op het einde van het actie-onderzoek (31 december 1993) blijven gebruik maken van de voorzieningen.

<u>De residentiële groep</u>

Druggebruikers werden zo vroeg mogelijk na hun opname geïnterviewd in één van de volgende instellingen: De Spiegel (Brussel), De Kiem (Oosterzele), Katarsis (Genk), KTP ADIC (Antwerpen), De Pelgrim (Scheldewindeke), en PZ Sancta Maria (Sint-Truiden). Oorspronkelijk was het de bedoeling dat De Sleutel (Merelbeke) ook zou deelnemen aan het onderzoek, maar dit kon uiteindelijk wegens omstandigheden niet doorgaan.

De preventieve fase werd uitgevoerd volgens de mogelijkheden van de instelling. Er werd voorzien dat de volgende punten aan bod kwamen, bij voorkeur in vier verschillende sessies:

■*informatiesessie (deel 1)*: de video 'een rotzomer' (een fictief verhaal over jonge mensen en seropositiviteit) werd als inleiding op het thema aangeboden. Hierop aansluitend werd dan informatie verstrekt over HIV, Aids, en risicogedrag. Men schetst de problematiek in grote lijnen. Er is gelegenheid tot het stellen van vragen en discussie;

■*informatiesessie (deel 2)*: deze sessie begint met het Aids-gezelschapsspel, waardoor men een idee krijgt van wat de doelgroep begrepen en onthouden heeft van de eerste sessie en wat niet. Het accent ligt op het verwerven van de vaardigheid om zelf risicogedrag in te schatten. Vooroordelen, rolpatronen, ethische kwesties, enz. ... konden aan bod komen;

■*condoompracticum*: hier stonden praktische vaardigheden centraal. De jongere moet vertrouwd raken met het gebruik van een condoom, zodat de kans op falen (en dus ook op verhoogde weerstand ten opzichte van condoomgebruik) kleiner wordt. Met behulp van een kunstpenis werd gedemonstreerd hoe men juist een condoom moet aanbrengen. Iedereen kreeg enkele condooms mee om in alle intimiteit te kunnen oefenen, mannen met hun eigen lichaam en vrouwen met een kunstpenis;

■*sessie rond herval en veiliger druggebruik*: in deze sessie komt herval in druggebruik en alle daarmee verbonden risico's met betrekking tot HIV-besmetting aan bod.

De nameting in deze groep vormde een groot probleem. Heel wat druggebruikers waren niet meer terug te vinden. Daarom werd besloten om de gegevens aan te vullen met een

proces-evaluatie. Hiertoe werden alle personen geïnterviewd die de sessies uitgevoerd hebben.

3. Vergaderingen/werkgroepen

a. Vergaderingen van de stuurgroep

(kernleden: J. Casselman, S. Todts, P. Van Deun):

■06/01/93: follow-up van de werkzaamheden en van de laatste voorbereidingen voor het actie-onderzoek voor beide doelgroepen,
■10/02/93: opvolging van stand van zaken in beide doelgroepen,
■21/04/93: opvolging van de stand van zaken in beide doelgroepen, bespreking van vormgeving van rapportering, financiële stand van zaken,
■22/09/93: stand van zaken in beide doelgroepen, mogelijkheden tot verlenging van het spuitenruilproject, organisatie van een vormingsnamiddag,
■17/09/93: stand van zaken in beide doelgroepen, vooral m.b.t. het verzamelen van onderzoeksgegevens, bespreking van rapportering, organisatie van vormingsnamiddag, spuitenruilforum, en formulering van een Vlaams standpunt rond spuitenruil.

b. Vergadering met de deelnemende instellingen

■28/06/93: vergadering met vertegenwoordigers uit de verschillende deelnemende ontwenningscentra om ervaringen m.b.t. de realisatie van de preventieve sessies uit te wisselen.

c. Substituut-procureur des Konings

Onderhandelingen met Dhr. Van Cauwenberghe, substituut-procureur des Konings, om toelating te bekomen om het actie-onderzoek voor de straatgroep (m.n. de spuitenruil) in Antwerpen te mogen organiseren. Er werden via hem tevens afspraken gemaakt met de plaatselijke ordediensten.

d. Vergaderingen met het Aidsoverleg

■02/02/93: administratieve behandeling van een erkenningsdossier, strategische planning voor een Aidsbeleid in Vlaanderen, verslagen van de Jo-werkgroep en de werkgroep condoomcampagne.
■30/03/93: project strategische planning, Adviesraad AIDS (ARA), VIG en de projecten.
■18/05/93: condoomcampagne, strategische planning, IPAC als coördinaat verslagen van de werkgroep condoomcampagne, de sleutelhangeractie van Payoke, de Jo-werkgroep en de nieuwe acties van het AIDS Team (o.a. 'glijkaartjes').
■06/07/93: evaluatie van de projecten werking AO (Aidsoverleg), strategische planning, verslagen van de Jo-werkgroep en de werkgroep condoomcampagne.
■07/09/93: voorstelling van de VIG-werking, opvolging strategische planning, opvolging van de projectverslagen van de Jo-werkgroep en de werkgroep condoomcampagne, de nieuwe structuren.
■09/11/93: evaluatie van de eerste versie van het strategisch plan, voorstel ARA.

e. Spuitenruilforum

■22/12/93: korte voorstelling van alle laagdrempelige initiatieven i.v.m. Aidspreventie naar druggebruikers toe, bespreking van de knelpunten, standpunt van de drughulpverlening, vorming van een eerste consensus.
■27/01/94: voorstelling en standpunt van KAVA (Koninklijke Apothekersvereniging Antwerpen), voorstel vanuit de V.A.D. en bespreking van de knelpunten.

4. Diversen

a. Persconferenties

■30/06/93, Antwerpen: Condomobiel.

b. Studiedagen/seminaries

■04/02/93, Antwerpen: Aidsseminarie rond SOA's.
■17/06/93, Antwerpen: Aidsseminarie rond Aidscongres in Berlijn.

c. Conferenties

■22/02 - 24/02/93, Bergen, Noorwegen: Symposium on drug-related outreach work.
■14/03 - 18/03/93, Rotterdam: Fourth international conference on the reduction of drug related harm.
■16/09 - 17/09-23/09/93, Oostende: driedaagse workshop 'strategische planning' (organisatie: Aidsoverleg).
■04/11 - 05/11/93, Antwerpen: Aids in de stad.

d. Andere

■17/03/93: doctoraatsverdediging van J.P. Grund: "Drug use as a social ritual".

5. Planning

Het project loopt ten einde op 30 april 1994. De laatste maanden zullen besteed worden aan de verwerking van de verzamelde resultaten en aan het schrijven van een eindrapportering. Verder wordt bekeken wat de mogelijkheden zijn tot een georganiseerde spuitenruil in Vlaanderen.

WERK EN MIDDELENMISBRUIK

Marie-Claire Lambrechts, coördinator

1. Oriëntatie en motivatie project

a. Ontstaan

Het project 'Werk en Middelenmisbruik' kadert in een bestaande werking binnen de V.A.D. gericht naar het bedrijfsleven.
Interesse voor de thematiek en concrete vragen naar informatie en hulpverlening, leidden begin 1986 tot een studiedag 'Alcoholgebruik in en om het werk' (Overijse, 18/04/86), georganiseerd door de (toenmalige) V.A.D.-werkgroep Alcohol en Arbeid. Dit was de eerste stap in een meer systematische aanpak van de alcohol- en arbeidsproblematiek.
Sinds 1992 wordt deze werking grotendeels door de Vlaamse Minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden op een projectmatige basis gefinancierd, aanvankelijk met een tijdelijk karakter (twee x zes maanden). Begin 1993 werd het project voor een periode van 3 jaar erkend.

b. Doelstellingen

De centrale doelstelling van het project 'Werk en Middelenmisbruik' is de introductie van een beleidsmatige aanpak van het gebruik van alcohol en andere drugs in het gangbare gezondheids- en veiligheidsbeleid van ondernemingen. Cruciaal hierbij is dat interventies op het werk gebaseerd zijn op de gevolgen van het alcohol- en drugmisbruik op het functioneren van de betrokken werknemer. Het in dit kader door de V.A.D. gepropageerde model heeft de intentie dit te realiseren in het belang van beide partijen, zijnde de betrokken werknemer en het bedrijf waarin hij/zij tewerkgesteld is. Daarnaast heeft een gelukte interventie op het niveau van het bedrijf eveneens zijn positieve weerslag op de maatschappij in haar totaliteit.

Dit model wordt op diverse wijze naar het bedrijfsleven gepropageerd.
Vrij frequent organiseert de V.A.D. initiatieven opengesteld voor alle ondernemingen. Dit kan gaan van een éénmalig colloquium tot de organisatie van een vormingscyclus (2 à 4 dagen), waarop meer uitvoerig wordt ingegaan op hoger vermelde optie.
Daarnaast worden er op vraag van bedrijven voorlichtingsprogramma's uitgewerkt gericht op de specifieke situatie van het bedrijf in kwestie. Dit houdt een erg procesmatige aanpak in waarbij de V.A.D. het bedrijf bij de verschillende stappen in dit beleid begeleidt.

Verder wordt getracht volgende doelstellingen concreet in te vullen :

- probleemanalyse waarin de effecten van het gebruik van alcohol, drugs en medicatie in het werkmilieu op de veiligheid en gezondheid worden onderzocht;
- opbouwen van een netwerk van initiatieven rond de thematiek van gebruik en misbruik van drugs in de werksituatie;
- aanmaak van specifiek informatiemateriaal;
- ontwikkelen van gestructureerd overleg met alle betrokkenen [zie infra o.a. de discussieforums];
- deskundigheidsbevordering bij intermediairen en de verschillende overkoepelende beroepsgroepen;
- efficiëntieonderzoek.

c. Doelgroepen

Doelgroep van dit project is uiteraard in eerste instantie het bedrijfsleven zelf (zowel grote multinationals als KMO's, zowel privé- als overheidsinstellingen).
Hoger werd uitgelegd dat het arbeidsgedrag uitgangspunt is voor mogelijke interventies vanuit de werkplaats. In die zin is bij de introductie van een alcohol- en drugbeleid een belangrijke plaats weggelegd voor **deskundigheidsbevordering** van een aantal sleutelfiguren.
Voorop staat de vorming van een representatief samengestelde *werkgroep* die het beleid in al haar facetten zal uitwerken vooraleer dit binnen het bedrijf kenbaar gemaakt wordt. In deze werkgroep zitten vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, medisch-sociale diensten, personeels- en vormingsdiensten enz. Verder komen de *leidinggevenden* die verantwoordelijk zijn voor het functioneren van hun werknemers aan bod.
Vaste onderdelen van deze opleidingen zijn : kennis over alcohol en andere drugs, de effecten van het gebruik en misbruik op het functioneren, de veiligheid en de gezondheid van de werknemers, de mogelijkheden voor hulpverlening intern en extern de onderneming en vaardigheden om met probleemgebruikers om te gaan.
Voor de organisatie van de informatiecampagnes voor de rest van de werknemers wordt zoveel mogelijk beroep gedaan op diensten en vertegenwoordigers van het bedrijf zelf. De V.A.D. vervult hier eerder een adviserende rol.

2. Activiteiten/Inhoud

a. Deskundigheidsbevordering op het niveau van het bedrijf

Het succes van een beleid met betrekking tot de alcohol- en drugthematiek wordt grotendeels bepaald door de deskundigheid van de betrokkenen. Het bevorderen van deskundigheid gebeurt op diverse niveaus. Men kan onderscheid maken tussen respectievelijk het beantwoorden van zeer concrete informatievragen, het organiseren van initiatiecontacten en de meer intensieve initiatieven zoals trainingen en vormingscursussen.
Aangezien bedrijven nog steeds weigerachtig zijn om deze initiatieven kenbaar te maken, worden zij in dit overzicht niet bij naam vermeld. Om enigszins een idee te geven, volgt een summiere bespreking van hoger gesitueerde indeling.

Eerste contact
Dit betreft het beantwoorden van een meestal telefonische vraag naar informatie. Elk jaar betreft dit enkele tientallen informatievragen.

Initiatiecontacten
Bedoeling van een initiatiecontact is het bedrijf in kwestie inzicht te geven in o.a. volgende items : een beleidsmatige aanpak van alcohol- en andere drugproblemen (vaak tegengesteld aan de eerder individueel therapeutische benadering die vele bedrijven kenmerken), een stand van zaken op dit vlak in binnen- en buitenland. Tenslotte wordt ook geëxpliciteerd wat de V.A.D.-participatie hieraan kan zijn.
Een initiatiecontact vindt bijna altijd plaats in het bedrijf zelf, meestal bijgewoond door de verantwoordelijke van personeelszaken, het management, de arbeidsgeneeskundige dienst. Gemiddeld duurt dit een drietal uren. In 50% van de gevallen wordt de V.A.D. nadien opnieuw gecontacteerd.
19/02 - 11/03 -19/02 - 25/03 - 29/03 - 31/03 - 06/04 - 08/04 - 10/04 - 09/06 - 16/06 - 25/08 - 17/09 - 07/10 - 14/11 - 17/11 - 24/11 - 07/12

Projecten
Van een project is sprake wanneer een meer intensieve benadering volgt zowel inhoudelijk als practisch. De V.A.D.-investering situeert zich hier op diverse niveaus : voorbereidende vergaderingen, participatie in de beleidsgroep, het organiseren van contacten tussen bedrijf en externe hulpverleningsorganisaties, trainingen, follow-up van de aktiviteiten, (mede-) organisatie van de voorlichtingscampagnes voor werknemers, enz.
We constateren dat het hierbij zowel om privé- als overheidsbedrijven gaat met een opvallende stijging van deze laatsten. K.M.O.'s blijven op dit terrein veelal afwezig.

Praktisch : In 1994 vonden op volgende dagen hoger vermelde aktiviteiten plaats. Trainingen (T) verlopen standaard van 9u tot 17u (groepen van een 25-tal mensen).
januari : 12 - 26 - 28
februari : 4(T)- 5 - 8(T)- 15 - 16 - 16(T) - 18(T)
maart : 2(T) -12 - 18
april : 13 - 20(2x) -10 - 30(T)
mei : 7 - 12 - 12(T) - 13 -(T) - 13 - 17 - 18(T)
juni : 10 - 11 - 17 - 25 - 29
juli : 6(T)
augustus : 18(T)
september : 3 - 9 - 16 - 21(T)
oktober : 4 - 7(T) - 12(T) - 18 - 21 - 22(2xT) - 26(T)
november : 25
december : 6 - 7(T) - 13 - 14(T)

b. Materiaalontwikkeling

■ Realisatie van een **trainingsmap** voor intermediairen, o.a. leidinggevenden [ong. 140 blz.].
Ten behoeve van meertalige projecten (tweetalige projecten gebeuren i.s.m. het C.C.A.D.) werd deze map vertaald naar het **Frans** en het **Engels**.
Voorstellingsfolder : in de voorstellingsfolder is (beperkt) een situering van de thematiek

opgenomen. De klemtoon ligt op het aanbod dat de V.A.D. in dit verband aan bedrijven kan leveren [voorgesteld op Persconferentie van 15/10/1993, zie infra].

■ **Strategietekst** : in deze uitgave wordt een zeer concreet overzicht gegeven hoe bedrijven - in samenspraak met alle betrokken partijen - een beleid ter zake kunnen opzetten en hoe men dit zo efficiënt mogelijk kan realiseren [idem].

■ **Video** 'het gebruik van **motiverende gesprekstechnieken** door leidinggevenden' : de V.A.D.-sector arbeid verleende haar medewerking aan deze video in een realisatie van het Provinciaal Overlegkomitee van Vlaams Brabant. Voor deze produktie kwam de groep in 1993 een tiental keer samen.

c. Forum 'Alcohol en andere Drugs op het Werk'

In oktober 1993 werd een discussieforum opgericht waarbij de participanten ten individuele titel uitgenodigd worden op basis van hun know-how en/of ervaring.

Het Forum heeft volgende doelstellingen :

■het organiseren van een representatief samengesteld discussieforum rond specifieke en actuele thema's met mensen uit de sector, hulpverleners, preventiewerkers, wetenschappers en beleidsverantwoordelijken;

■de (inhoudelijke) voorbereiding van een (groots opgezet) congres in maart 1995 naar aanleiding van 10 jaar V.A.D.-werking sector arbeid.

De deelnemers aan het forum fungeren op die manier als een (inhoudelijk) organisatiecomité. Onderwerp van de eerste bijeenkomst was tegelijk zeer actueel en controversieel, meer bepaald **de drugtesting en screening**. Voorafgaand aan de discussie werd dit item vanuit diverse invalshoeken kort ingeleid :

■juridische aspecten door Mevr. Dr. Bernadette Oversteyns, Faculteit Rechtsgeleerdheid /Arbeidsrecht van de K.U.L.;

■preventie door Mevr. Roos De Venter, preventiewerker en lid van de programmacommissie;

■arbeidsgeneeskundige aspecten door Dr. Kennes van Exxon Chemical.

d. Studiedagen/seminaries

■17 tot 20/03 : Slothappening Europees Jaar voor de Veiligheid en Gezondheid op het Werk in het Internationaal Congrescentrum te Gent;

■23 en 24/09 : Congres 'Gezondheidspromotie op het werk' van de Franstalige Gemeenschap te Huy;

f. Gastcolleges

■ 12/02/93 : Postgraduaatsopleiding van Arbeidsgeneesheren aan de Vrije Universiteit Brussel

■ 24/03/93 : Opleiding Veiligheidskunde aan de Vrije Universiteit Brussel

■ 25/10/93 : Beroepsvereniging voor Bedrijfsverpleegkundigen

■ 23/12/93 : Sociale Hogeschool - Optie Sociaal-Cultureel Werk

3. Vergaderingen/Werkgroepen Intern

In de V.A.D.-Programmacommissie worden alle nationale en regionale projecten, al dan niet in samenwerking met lokale preventiewerkers, overlopen en bijgestuurd.

Leden van de programmacommissie in 1993 :
Mia DE BOCK, Primavera, Brussel; *Roos DE VENTER*, C.G.G.Z., Oostende; *Marie-Claire LAMBRECHTS*, V.A.D.; *Selm NELISSEN*, Altox, Antwerpen; *Michèle STAELENS*, C.G.G.Z., Leuven; *Marc TACK*, C.A.T., Gent; *Pieter TIESEMA*, voorzitter; *Marjet VANDERSTRAETEN*, C.A.D., Hasselt.

Data bijeenkomsten Programmacommissie :
29/01 - 01/03 - 02/04 - 05/05 - 23/07 - 24/08 - 10/09 - 01/10 - 30/11 - 21/12

Op 15 oktober nam de werkgroep 'alcohol en arbeid' ook afscheid van haar voorzitter Pieter Tiesema. Het opstarten van de 'arbeid'-werking was zonder deze 'Hollandse inwijkeling' wellicht nooit gerealiseerd en al die jaren is hij een onmisbare medewerker gebleven.

4. Diversen

a. Thesis- en/of eindwerkbegeleiding

- *V.Brisaert*; Alcohol op de werkplaats : een literatuuronderzoek gekoppeld aan een Europees onderzoeksproject [EHSAL]
- *V.Brisaert/S.De Kesel*; Econometrische studie ter verklaring van het alcoholverbruik van de Belgische bevolking [EHSAL]
- *B.Claryssse/P.De Jonghe*; Drugs- en alcoholtest bij kandidaat-werknemers en in de loop van de arbeidsovereenkomst [K.U.L. Rechtsgeleerdheid]
- G.Simons; Alcohol en Drugs, niet alleen een gezondheidsrisico [U.I.A. Opleiding Veiligheidskunde]
- *W. Vanbeveren*; Alcohol(ism) and Work [Ufsia Antwerpen MBA]
- *G. Maesmans* (Maatschappelijk Werk - Optie Personeelswerk)
- *W. Vanspringel*
- *K. Callens*

b. Voorbereiding stageperiode

Eind oktober 1993 vonden gesprekken plaats in functie van een tweedejaarsstage Maatschappelijk Werk - optie Sociaal Beleid [Sociale Hogeschool K.V.M.W. Gent] binnen de V.A.D. - sector arbeid in de periode februari-maart 1994.

PROJECTEN IN VOORBEREIDING IN 1993

1. Vormingsproject

In juni 1993 werd via een bevraging van de VAD-leden een behoeftenpeiling gehouden met betrekking tot de noden en behoeften rond vorming en opleiding.
De verwerking van deze bevraging leidde tot een indrukwekkend voorstel van een 3-tal initiatieven: een basisopleiding voor beginnende hulpverleners, een reeks van capita selecta voor de gespecialiseerde hulpverleners in de sector en een aantal studiedagen voor een ruim publiek.
Met dit voorstel trokken de voorzitter en de coördinator naar het kabinet van Minister De Meester en tegen 1 december was een overeenkomst voor 1 jaar ondertekend, waarbinnen VAD een opdracht rond deskundigheidsbevordering van de alcohol- en drugsector kan opnemen.
In dit kader werden voorbereidende contacten met andere vormingsinitiatieven gehouden, waaronder:
Sociale Hogeschool Heverlee: onderwijs voor sociale promotie
POK-samenwerkingsverband rond video's motivationele gespreksvoering

2. Drugtelefoon

Op vraag van Minister Detiège startte in december een project drugtelefoon. Het is de bedoeling om in samenwerking met de bestaande lokale drugtelefoons een telefoonservice uit te bouwen, waarbinnen vragen naar informatie, hulpverlening en preventie kunnen worden gericht en beantwoord, zowel met betrekking tot alcohol, medicatie als illegale drugs. Binnen VAD werd een werkgroep opgericht die de uitwerking van de drugtelefoon inhoudelijk zal begeleiden.

III. BIJLAGEN

- **STATUTEN EN REGLEMENT VAN INWENDIGE ORDE (bijlage 1)**
- **LEDENLIJST (bijlage 2)**
- **SAMENSTELLING BEHEERRAAD EN DAGELIJKS BESTUUR (bijlage 3)**
- **BELEIDSNOTA V.A.D. 1993 (bijlage 4)**
- **NIEUW UITGEGEVEN MATERIAAL (bijlage 5)**
- **CONTACTEN MET DE PERS (bijlage 6)**

BIJLAGEN

BIJLAGE 1
STATUTEN EN REGLEMENT VAN INWENDIGE ORDE

1. Statuten

Artikel 1

De vereniging wordt genoemd: Vereniging voor alcohol- en andere drugproblemen, studie, preventie, hulpverlening, afgekort V.A.D.

Artikel 2

De zetel van de vereniging zal gevestigd zijn te Brussel.

Artikel 3

De vereniging heeft tot doel studie, preventie en hulpverlening inzake alcohol- en drugproblemen te bevorderen:

- door coördinatie en ondersteuning van bestaande en nieuwe initiatieven en verenigingen met preventieve en/of hulpverlenende doelstelling;
- door ontplooiing van activiteiten op het vlak van de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding en het verstrekken van adviezen;
- door stimulering van studie, vorming, programmatie en wetenschappelijk onderzoek.

Artikel 4

Als lid van de vereniging kunnen toetreden :

werkende leden :

a. personen die afgevaardigd zijn door de vereniging, organisatie of werkgroep met specifieke activiteiten betreffende de doelstellingen. Elk orgaan is slechts door één persoon vertegenwoordigd.

b. personen die ter zake duidelijke belangstelling en bekwaamheid hebben of die door hun functie of bevoegdheid belangrijk zijn voor het verwezenlijken van de doelstellingen.

geassocieerde leden :

personen of vertegenwoordigers van een vereniging, organisatie of werkgroep die bijzonder geïnteresseerd zijn in de werking van de vereniging.
Deze leden hebben geen stemrecht en worden als waarnemers utigenodigd op algemene vergaderingen.
Het Reglement van Inwendige Orde bepaalt verder de kwalifikatie der leden.

Artikel 5

Het aantal leden is onbeperkt, doch minstens 6 werkende leden. Daarenboven mag het aantal werkende leden onder b hoogstens de helft bedragen van het aantal uit a.

Artikel 6

Kandidaat-leden richten hun aanvraag tot toetreding aan de raad van beheer, die de kandidatuur onderzoekt en ze voorlegt aan de algemene vergadering die hierover dan beslist bij geheime stemming. Ontslagneming en uitsluiting gebeurt zoals bij de wet voorzien.

Artikel 7

De algemene vergadering bepaalt het bedrag van de jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage. Dit mag 10.000 frank niet overschrijden.

Artikel 8

De algemene vergadering wordt naargelang noodzakelijkheid samengeroepen door de beheerraad, doch minstens éénmaal per jaar en wel in principe voor 1 april. De samenroeping gebeurt door een eenvoudige omzendbrief, vermeldend de agenda van de vergadering, minstens 10 dagen voordien.

Artikel 9

Naast de reeds vermelde bevoegdheid in verband met de toetreding, uittreding, uitsluiting, lidmaatschapsbijdrage, beslist de algemene vergadering onder meer over:
- de wijziging van de statuten;
- de goedkeuring en wijziging van het reglement van inwendige orde;
- de benoeming en afzetting van beheerders;
- de jaarlijkse aanstelling van één of twee commissarissen voor het nazicht der rekeningen;
- goedkeuring van rekeningen en begroting;
- ontbinding en vereffening van de vereniging.

Artikel 10

De beslissingen van de algemene vergadering worden bij eenvoudige meerderheid genomen, tenzij wettelijk een tweederde meerderheid vereist.
Elk lid heeft één stem. Een tweede stem, doch niet meer, kan bij volmacht verleend worden door een andere stemgerechtigde.

Artikel 11

De raad van beheer bestaat uit maximum dertig leden, gekozen door de algemene vergadering. Maximum twintig leden komen uit de werkende leden. Zowel de preventieve als de hulpverlenende werking moet gelijkwaardig vertegenwoordigd zijn. Bij de kandidaatstelling zal melding gemaakt worden van de genomen optie. Daarenboven wordt een evenredige vertegenwoordiging vereist per provincie met dien verstande dat elke provincie over maximum vier vertegenwoordigers beschikt; in de provincie Brabant worden er twee voorbehouden voor Nederlandstalig Brussel. Ook bij de provinciale vertegenwoordiging van de genomen optie preventie of hulpverlening. Daarenboven kunnen er nog leden gekozen worden uit werkende leden onder b. tot maximum de helft van het aantal gekozen leden uit de werkende leden onder a.

Artikel 12

De leden van de raad van beheer worden gekozen voor vier jaar. Om de twee jaar is de helft van de beheerders uittredend, doch herverkiesbaar. Benoemingen van beheerders voor tussentijdse vacatures, gelden tot aan de volgende algemene benoeming van de beheerraad.

Artikel 13

De raad van beheer wordt samengeroepen door de voorzitter volgens noodzaak, doch minstens trimestrieel, en op aanvraag van 1/5 van de beheerraadsleden.

Artikel 14

De raad van beheer heeft bevoegdheid zoals bij wet en deze statuten voorzien.
De beslissingen worden geldig genomen, bij aanwezigheid of vertegenwoordiging, van minstens de helft van de leden. Een aanwezige beheerder kan maar over één volmacht beschikken. De raad van beheer kan bepaalde opdrachten toevertrouwen aan één of meerdere beheerders of aan een derde.

Artikel 15

De raad van beheer benoemt, bij tweejaarlijkse verkiezing van de beheerders, onder zijn leden minstens een voorzitter, een ondervoorzitter, een secretaris en een penningmeester. Samen kunnen zij eventueel een dagelijks bestuur vormen.
Het reglement van inwendige orde en de raad van beheer bepaalt hun bevoegdheid.

Artikel 16

Bij ontbinding van de vereniging zal haar bezit besteed worden aan een doel dat het meest de huidige doelstellingen benadert.

Artikel 17

Voor al wat door deze statuten niet werd geregeld, is de wet van 27 juni 1921 van toepassing.

2. Reglement van inwendige orde

De VAD werd officieel opgericht op 2 oktober 1982. Ze wil in de Vlaamse Gemeenschap alle activiteiten inzake alcohol en andere drugs bundelen en zowel de behandelingsdiensten als de preventieverenigingen samenbrengen in één organisatie.

Voor Nederlandstalig België betekent dit een heropnemen van de activiteiten van het N.C.A.T. (Nationaal Comité voor studie en preventie van het Alcoholisme en andere Toxicomanieën) en van de N.F.K.A.T. (Nationale Federatie van Konsultatiebureaus voor de zorg van Alcoholisten en andere Toxicomanen) die beiden in de loop van 1982 ontbonden werden.
Eveneens nam de VAD de activiteiten over van het Overlegcomité over alcohol en andere drugs (1979-1983).
In de Belgisch-nationale vereniging N.C.A.D. (Nationaal Comité voor Alcohol- en andere Drugproblemen) wil de VAD de Nederlandstalige vleugel zijn.

Zij gelooft in de noodzaak van speciale aandacht voor en aanpak van de problematiek rond alcohol en andere drugs. In een totale aanpak van G.V.O. (Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding) en geestelijke gezondheidszorg dreigt de specifieke benadering verloren te gaan.

a. Leden

Artikel 1

De aanvraag tot lidmaatschap moet schriftelijk gebeuren. De aanvraag van ledenvertegenwoordigers moet vergezeld zijn van statuten of standregels en een recent activiteitenverslag van het organisme. Tevens moet de kandidaat de statuten en het reglement van inwendige orde onderschrijven.

Artikel 2

Overeenkomstig art. 6 van de statuten onderzoekt de beheerraad de lidmaatschapsaanvragen.
De beheerraad gaat de specificiteit na van de activiteiten betreffende onze doelstellingen van de vereniging, organisatie of werkgroep die een persoon wensen af te vaardigen als

werkend lid bij onze vereniging.
Eveneens gaat de beheerraad de geëigende kwalificatie na van de persoon, kandidaat werkend lid, die ter zake duidelijke belangstelling en bekwaamheid heeft of die door zijn functie of bevoegdheid belangrijk is voor het verwezenlijken van onze doelstellingen.

Ook de motivatie en de interesse van de kandidaat-geassocieerd lid wordt nagegaan door de beheerraad.
Na onderzoek stelt de beheerraad het kandidaat-lid en zijn eventuele organisatie voor aan de algemene vergadering.

Artikel 3

Leden-vertegenwoordigers worden als uitgesloten beschouwd als hun organisme aan de beheerraad van onze vereniging schriftelijk laat weten dat zij niet langer als vertegenwoordiger van hun organisme kunnen functioneren. De vervanging door een nieuwe vertegenwoordiger moet geregeld worden zoals bepaald in Art. 6 van de statuten.
Leden die de doelsteling van de vereniging niet langer helpen bevorderen of die hun lidgeld, na schrifteijke aanmaning, niet vereffenen, kunnen door de beheerraad aan de algemene vergadering voorgesteld worden om hen van hun lidmaatschap te ontslaan.

b. Algemene Vergadering

Artikel 4

De algemene vergadering wordt geldig samengeroepen door de voorzitter of door één vijfde van de beheerders of door één derde van de leden van de algemene vergadering.

Artikel 5

Van elke vergadering wordt een verslag gemaakt. De voorzitter van de vergadering duidt de verslaggever aan. Uittreksels van de verslagen worden slechts afgeleverd door de voorzitter of bij ontstentenis door de secretaris.

Artikel 6

De algemene vergadering wordt voorgezeten door de voorzitter; bij afwezigheid of ontstentenis, in volgorde door de oudste ondervoorzitter of (eventueel) door de tweede ondervoorzitter of door de oudste aanwezige beheerder.

c. Raad Van Beheer

Artikel 7

In principe wordt de beheerraad eveneens samengeroepen door een eenvoudige omzendbrief, vermeldend de agenda van de vergadering, minstens tien dagen voordien, tenzij hoogdringendheid een andere procedure wettigt.

Artikel 8

Men kan slechts lid worden van de beheerraad na minstens één jaar lidmaatschap.

Artikel 9

De beheerraad of het dagelijks bestuur maken melding van de vacatures in de beheerraad bij samenroeping van de algemene vergadering.

Kandidaat-beheerders maken hun kandidatuur met motivatie schriftelijk over aan de voorzitter, ten laatste drie dagen voor de algemene vergadering.

Leden-vertegenwoordigers uit een bepaalde provincie kunnen voor hun regionale vertegenwoordiging gezamenlijk kandidaat-beheerders voordragen. De plaats van de zetel van het organisme is bepalend voor de provinciale uitschrijving.

Artikel 10

De verkiezing gebeurt bij geheime stemming. Een kandidaat is gekozen als hij de helft plus één der stemmen haalt.

Artikel 11

Van elke vergadering wordt een verslag opgemaakt door de secretaris van de vereniging. Bij afwezigheid wordt een verslaggever aangeduid door de voorzitter van de vergadering. Dit verslag is ter inzage beschikbaar voor de leden van de vereniging. Uittreksels van de verslagen worden eveneens slechts afgeleverd door de voorzitter of bij ontstentenis door de secretaris.

d. Functies, dagelijks bestuur en bestuurscomité

Artikel 12

Indien de raad van beheer beslist een dagelijks bestuur te noemen zal men er rekening mee houden dat de drie opties uit de doelstellingen nl. studie, preventie en hulpverlening voldoende aandacht zullen krijgen.

Artikel 13

De voorzitter is bevoegd voor het totale beleid en de uitvoering, maar kan na raadpleging van de beheerraad of eventueel dagelijks bestuur bevoegdheden delegeren.

Artikel 14

De ondervoorzitter (oudste in leeftijd) vervangt desgevallend de voorzitter of wordt bij langdurige afwezigheid of wegvallen van de voorzitter, voorzitter ad interim, doch slechts tot aan de eerstvolgende beheerraad die dan moet beslissen over de opvolging.

Artikel 15

De secretaris is verantwoordelijk voor de verslaggeving ; eveneens voor de correspondentie en de uitnodigingen in opdracht van de voorzitter.

Artikel 16

De penningmeester houdt het kasboek bij met inkomsten en uitgaven. Hij is verantwoordelijk voor het financieel verslag en de begroting. Voor de bankverrichtingen neemt hij de maatschappelijke handtekening; de voorzitter zal bij de financiële instellingen een volmacht hebben en parafeert de betalingsverrichtingen en buitengewone uitgaven.

Artikel 17

De raad van beheer kan een bestuurscomité oprichten. De raad van beheer bepaalt de samenstelling en de bevoegdheid.

e. Andere structuren

Artikel 18

De vereniging zal een platformwerking stimuleren op vlak van studie, preventie en hulpverlening en zal voor de logistieke ondersteuning zorgen.

Artikel 19
Naast de nationale coördinatie wenst de vereniging ook de lokale en vooral provinciale werking te stimuleren. Ze vraagt van haar leden een ruime samenwerking waarbij het gezamenlijk doel primeert.

Artikel 20

Om de doelstelling van de verenigingen te verwezenlijken, zullen themagerichte werkgroepen opgericht worden. De verantwoordelijken worden om de twee jaar door de beheerraad samengesteld.

Artikel 21

De VAD wenst zich aan te sluiten bij nationale en internationale organisaties die overkoepelend actief zijn en analoge doelstellingen nastreven.

BIJLAGE 2
LEDENLIJST

Na de algemene vergadering van 29 december 1993:

■*Aertssen Wim,* Wijnveld 18, 9112 Sinaai, vertegenwoordiger van de **ontwennings-afdeling van het Crisisinterventiecentrum De Sleutel**, Hundelgemsesteenweg 1, 9820 Merelbeke; sectie hulpverlening.

■*Ansoms Constant*, Kumtichstraat 140, 3300 Tienen, vertegenwoordiger van de **ont-wenningsafdeling van de Psychiatrische Kliniek Broeders Alexianen**, Veldbornstraat 39, 3300 Tienen; sectie hulpverlening.

■*Baukenland Magda*, Damsevaart West 10a, 8340 Damme, vertegenwoordigster van **Dagcentum De Sleutel**, Kelkstraat 4, 8000 Brugge; sectie hulpverlening.

■*Beerden Tony*, Cemila, Hechtelsesteenweg 3/bus 1, 3970 Leopoldsburg, vertegen-woordiger van het **Militair Centrum voor Alcoholistenzorg**, Hechtelsesteenweg 3, 3970 Leopoldsburg; sectie hulpverlening.

■*Bogers Gerard*, Kroonmolenstraat 1, 9100 St.-Niklaas, vertegenwoordiger van de **Katolieke Werkgroep rond alcohol en andere drugs**, Kroonmolenstraat 1, 9100 St.-Niklaas; sectie preventie.

■*Broucke Marina*, Grote Winkellaan 72, 1820 Grimbergen, vertegenwoordigster van het **Psychosociaal Centrum Primavera**, de Smet de Naeyerlaan 470, 1090 Brussel; sectie hulpverlening.

■*Casselman Joris*, geneesheer-psychiater, Leopold III-laan 14, 3001 Heverlee; individueel lid.

■*Cruyt Mark*, Lissiusstraat 7, 2960 Brecht, vertegenwoordiger voor de **ontwenningsunit van De Fase**, Stationsstraat 22D, 2570 Duffel; sectie hulpverlening.

■*De Bock Mia,* Prudent Bolslaan 112, 1020 Brussel, vertegenwoordigster van het **Provin-ciaal Overlegkomitee over alcohol en andere drugs** Brabant, de Smet de Naeyerlaan 470, 1090 Brussel; sectie preventie.

■ *Debref Georges*, directeur, Sint-Norbertusstraat 51, 3400 Landen; individueel lid.

■*De Groote Yvan*, Kouterstraat 6, 9620 Zottegem, vertegenwoordiger van de **Ont-wenningssetting, Psychiatrisch Ziekenhuis Sint-Franciscus**, Penitentenlaan 7, 9620 Zottegem; sectie hulpverlening.

■*Delbeke Marie-Louise*, Dreef 4, 9040 Gent, vertegenwoordigster van **Schoner Leven**, Dreef 4, 9040 Gent; sectie preventie.

■*Delmeire Filip*, Eyloschlaan 16, 9070 Destelbergen, vertegenwoordiger van het **Centrum voor Studie, Behandeling en Preventie van Alcoholisme en Toxicomanieën (C.A.T.)**, Hospitaalstraat 7, 9000 Gent; sectie hulpverlening.

■*De Neve Nadine*, Heulendonk 19F, 9991 Adegem/Maldegem, vertegenwoordigster van de **Neuropsychiatrische kliniek Sint-Camillus, Ontwenningsafdeling "Kasteel"**, Beukenlaan 20, 9051 Sint-Denijs-Westrem; sectie hulpverlening.

■*Derre Geert*, Baarleveldstraat 92, 9031 Drongen, vertegenwoordiger **Dagcentrum De Sleutel**, Kortrijksesteenweg 382, 9000 Gent; sectie hulpverlening.

■*De Venter Roos*, Plantenstraat 68, 8400 Oostende, vertegenwoordigster van de **Vereniging voor Geesteshygiëne**, Frère Orbanstraat 143, 8400 Oostende; sectie preventie.

■*Fierens Greta*, Steenlandlaan 1, 2660 Hoboken, vertegenwoordigster van het **Behandelingscentrum voor verslavingsziekten, Psychiatrisch Ziekenhuis Broeders Alexianen**, Provinciesteenweg 408, 2530 Boechout; sectie hulpverlening.

■*Franssens Heidi*, Koerselsesteenweg 19, 3580 Beringen, vertegenwoordigster van het **Ontwenningscentrum "Katarsis"**, Pastoor Raymaekersstraat 19-21, 3600 Genk; sectie hulpverlening.

■*Hebbelinck Marcel*, Merellaan 10, 1150 Brussel, vertegenwoordiger van de **Internationale Organisatie van Goede Tempelieren**, Gulden Roedestraat 30, 9090 Gent; sectie preventie.

■*Hebbrecht Marc*, Wijkstraat 146, 3700 Tongeren, vertegenwoordiger van het **behandelingsprogramma voor toxicomanen, Psychiatrisch Ziekenhuis Sancta Maria**, Melverencentrum 111, 3800 Sint-Truiden; sectie hulpverlening.

■*Keymeulen Robrecht*, Woutersstraat 53, 9050 Gent, vertegenwoordiger van **De Sleutel, Dagcentrum voor Verslavingsproblemen v.z.w.**, Dambruggestraat 78, 2008 Antwerpen; sectie hulpverlening

■*Lissens Guido*, Pompelhoekstraat 29, 9220 Hamme, vertegenwoordiger van het **behandelingsprogramma voor verslavingsproblemen, Psychiatrisch Ziekenhuis Sint-Hiëronymus**, Dalstraat 120a, 9100 Sint-Niklaas; sectie hulpverlening.

■*Maertens Johan*, Damse Vaart West 8, 8340 Damme, vertegenwoordiger van de **drugvrije therapeutische gemeenschap "De Sleutel"**, Hundelgemseteenweg 1, 9820 Merelbeke; sectie hulpverlening.

■*Matthijs Frieda*, Rudolfstraat 54, 2000 Antwerpen, vertegenwoordiger van het **Medicosociaal Centrum Altox**, Ketsstraat 17, 2018 Antwerpen; sectie hulpverlening.

■*Meesters Piet*, Kerkplein 3, 9900 Eeklo, vertegenwoordiger van de **Vereniging voor Geesteshygiëne**, Tieltsesteenweg 10, 9900 Eeklo; sectie hulpverlening.

■*Ooms Paul*, Gen. Slingeneyerlaan 39, 2100 Deurne, vertegenwoordiger van het **Studie- en Aktiecentrum voor Maatschappelijke Welzijnszorg (S.A.W.)**, Moorkensplein 14, 2140 Borgerhout; sectie preventie.

■*Puts Johannes*, Boeveriestraat 18, 8000 Brugge, vertegenwoordiger van **Sobriëtas West-Vlaanderen**, Hauwerstraat 19, 8000 Brugge; sectie preventie.

■*Rijsbosch Corrie,* Lange Nieuwstraat 55, 2000 Antwerpen, vertegenwoordigster van het **Antwerps Drug-Interventie-Centrum (A.D.I.C.)**, Generaal Belliardstraat 16, 2000 Antwerpen.

■*Roosen Pieter,* Gebroeders Verhaegenstraat 13, 2800 Mechelen, vertegenwoordiger van het **Medicosociaal Centrum Matt Talbot**, Moorkensplein 14, 2200 Borgerhout; sectie hulpverlening.

■*Schols Leon,* Elzenstraat 16, 3600 Genk, vertegenwoordiger van het **Limburgs Platform Overleg Verslaving**, Luikersteenweg 134, 3500 Hasselt; sectie preventie.

■*Theuwen Jan,* Hansbekestraat 147, 8940 Wervik, vertegenwoordiger van het **Opvangcentrum voor Drugverslaafden Kompas**, Minister van de Peereboomlaan 86, 8500 Kortrijk; sectie hulpverlening.

■*Tiesema Pieter,* Prof. Molenaarlaan 20, 2241 RC Wassenaar (Nederland), individueel lid.

■*Todts Sven,* Kleine Beerstraat 27, 2018 Antwerpen, vertegenwoordiger van **Free Clinic**, Generaal Lemanstraat 36, 2600 Antwerpen; sectie hulpverlening.

■*Van de Putte Dirk,* Donystraat 26, 3300 Tienen, vertegenwoordiger van de **Ontwenningsafdeling Sint-Trudo, Psychiatrisch Ziekenhuis Ziekeren**, Ziekerenweg 15, 3800 Sint-Truiden; sectie hulpverlening.

■*van der Kreeft Peer,* Krijgslaan 148, 9000 Gent, vertegenwoordiger van **Lions Quest** , Hundelgemsesteenweg 1, 9820 Merelbeke; sectie preventie.

■*Vandevelde Dirk,* Baaigemstraat 147, 9890 Gavere, vertegenwoordiger van de **Therapeutische gemeenschap De Kiem**, Moortsestraat 76, 9259 Oosterzele; sectie hulpverlening.

■*Vandervelden Medard,* Kasteellaan 59, 3500 Hasselt, vertegenwoordiger van **Sobriëtas Limburg**, Kempische Kaai 11, 3500 Hasselt; sectie preventie.

■*Van Deun Paul,* Beosierlaan 3, 3010 Kessel-Lo, vertegenwoordiger van het **Onthaalcentrum voor druggebruikers "De Spiegel"**, A. Buyllaan 110 b, 1050 Brussel; sectie hulpverlening.

■*Van Godtsnoven Marc,* Pater Damiaanlaan 29, 3010 Kessel-Lo, vertegenwoordiger van de **Ontwenningsafdeling Sint-Jozef van het Psychiatrisch Centrum Sint-Kamillus**, Krijkelberg 1, 3043 Bierbeek; sectie hulpverlening.

■*Van Hex Marcel,* Paggestraat 53, 3500 Hasselt, vertegenwoordiger van **Centrum voor Alcohol- en andere Drugproblemen (C.A.D.)**, Luikersteenweg 134, 3500 Hasselt; sectie hulpverlening.

■*Van Montfoort Ivo,* Priorijlaan 15, 2380 Zoersel, vertegenwoordiger van de **sociotherapeutische afdeling Rozebottel van het Psychiatrisch Centrum Bethaniënhuis**, Handelslei 167, 2980 Sint-Antonius-Zoersel; sectie hulpverlening.

■*Verbeke Bert,* Kalkenstraat 22, 8800 Roeselare, vertegenwoordiger van de **ontwenningsafdeling van de Kliniek Sint-Jozef**, Boterstraat 6, 8740 Pittem; sectie hulpverlening.

■ *Vermeiren Walter,* Grensstraat 53/2, 3000 Leuven, vertegenwoordiger van het **Universitair Gezondheidscentrum**, Vital De Costerstraat 86, 3000 Leuven; sectie hulpverlening.

■ *Vermeulen Robert,* Watermolendreef 162, 9100 Sint-Niklaas, vertegenwoordiger van **De Lossen Babbel v.z.w.**, Polderstraat 8, 9100 Sint-Niklaas, sectie preventie.

■ *Willems Jan,* Kere 3b, 9950 Waarschoot, vertegenwoordiger **Kliniek De Pelgrim**, Spiegel 15, 9860 Oosterzele; sectie hulpverlening.

■ *Wouters Luc,* Honzebrouwkstraat 95, 8800 Roeselare, vertegenwoordiger van het **West-Vlaams Coördinatiecomité voor Alcohol- en andere Drugproblemen v.z.w.**, Frère Orbanstraat 143, 8400 Oostende, sectie preventie.

Erelid

■ Varenne Gaston, Bernheimlaan 40, 9050 Gentbrugge

BIJLAGE 3
SAMENSTELLING BEHEERRAAD EN DAGELIJKS BESTUUR

1. Samenstelling Beheerraad
(Algemene Vergadering 19 mei 1993)

a. Leden - vertegenwoordigers

	tot 1997	tot 1995
Antwerpen	- -	**Ooms P.** -
Vlaams Brabant Brussel	**De Bock M.** **Broucke M.**	**Ansoms S.** **Van Deun P.**
Limburg	**Schols L.** -	- -
Oost-Vlaanderen	**Hebbelinck M.** **Delmeire F.**	**Meesters P.** **Maertens J.**
West-Vlaanderen	**Theuwen J.** **Wouters L.**	**Verbeke B.** **De Venter R.**

waarnemend: Keymeulen R., Matthijs Fr., Van Hex M.

b. Individuele leden

97. Debref G.
95. Casselman J., Tiesema P.

2. Samenstelling Dagelijks Bestuur (tot 16/12/93)

Voorzitter: Ansoms S.
Ondervoorzitter: Casselman J. en Jordens L. (ontslag sedert 19/5/93)
Penningmeester: Debref G.
Secretaris: Meesters P.

3. Functies (vanaf 16/12/93)

Voorzitter: Ansoms S.
Ondervoorzitter: De Venter R.
Secretaris-Penningmeester: Meesters P.

4. Bestuurscomité (vanaf 16/12/93)

Beheerders: Ansoms S., De Venter R., Meesters P.
Algemeen coördinator: Geirnaert M.

BIJLAGE 4
BELEIDSNOTA V.A.D. 1993

BELEIDSNOTA

1. De alcohol- en andere drugproblemen in Vlaanderen

Ook in Vlaanderen is de aandacht voor alcohol- en andere drugproblemen sterk toegenomen. Recente gegevens wijzen erop dat in Vlaanderen de belangrijkste vorm van drugproblematiek nog steeds alcohol betreft. Op de tweede plaats komt het misbruik van psychofarmaca, vooral van tranquillizers en pijnstillers. Het gebruik van illegale drugs stijgt ook in Vlaanderen zorgwekkend, maar blijft relatief beperkt; politiek ligt de problematiek vooral justitieel erg gevoelig.

Niet alleen de omvang, maar ook de complexiteit van deze problemen vraagt om bijzondere inspanningen, zowel vanuit de officiële instanties als vanuit lokale organisaties, en dit op het vlak van zowel preventie als hulpverlening.

Gezien het grote belang van deze problematiek voor de gehele gemeenschap moet een beroep gedaan worden op de overheid om de financiële middelen voor de noodzakelijke infrastructuur ter beschikking te stellen. Dit moet gebeuren op continue basis.

2. De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (V.A.D.) v.z.w.

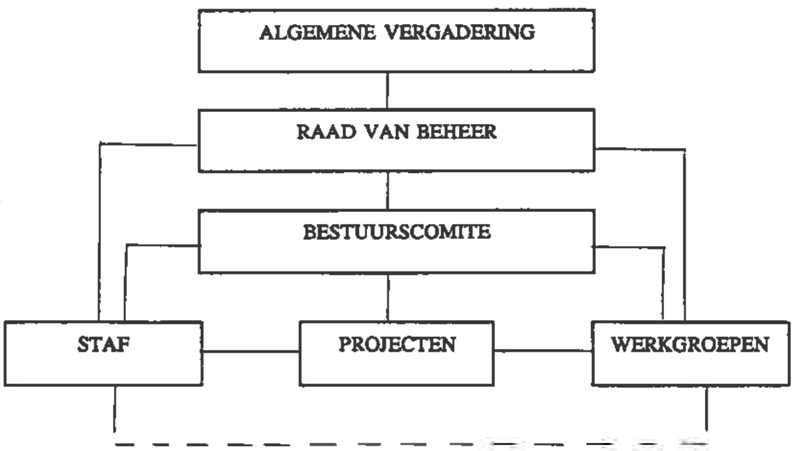
De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, vanaf 1 mei 93 G. Schildknechtstr. 9, 1020 Laken, verder in deze tekst afgekort tot "V.A.D.", is een overkoepelende instelling van organisaties en verenigingen die zich binnen de Vlaamse Gemeenschap richten op studie, preventie en hulpverlening inzake alcohol- en andere drugproblemen.
Met behoud van de eigen autonomie is de V.A.D. geïntegreerd in het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie, opgericht volgens het Executieve Besluit van 30 juni 1991.
Haar **statutaire doelstelling** luidt als volgt.
"De vereniging heeft tot doel : studie, preventie en hulpverlening inzake alcohol- en andere drugproblemen te bevorderen" :

- door coördinatie en ondersteuning van de bestaande en nieuwe initiatieven en verenigingen met preventieve en/of hulpverlenende doelstelling;

▪door ontplooiing van activiteiten op het vlak van de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding en het verstrekken van adviezen;
▪door stimulering van studie, vorming, programmatie en wetenschappelijk onderzoek."

3. Structuur

V.A.D. werkt onder het wettelijk statuut van een vereniging zonder winstoogmerk (v.z.w.).
Alle leden vormen de Algemene Vergadering, die een beheerraad benoemt.
De benoemde beheerders duiden een Dagelijks Bestuur aan en wijzen de functies aan.
V.A.D beschikt over een staf van personeelsleden, deels voor de algemene werking en deels voor de realisatie van projecten. Onder verantwoordelijkheid van een algemeen coördinator verzekeren ze de dagelijkse werking; onder meer wat betreft permanentie en informatie. Het documentatiecentrum en de bibliotheek worden beschikbaar gesteld in samenwerking met het V.I.G.
De activiteiten van V.A.D. worden in tijdelijke of permanente themagerichte werkgroepen voorbereid en uitgewerkt, onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad. Daartoe zal aan elke werkgroep een lid van de beheerraad toegevoegd worden, die ten gepaste tijde aan de beheerraad rapporteert over de werkzaamheden.
In de mate van het mogelijke maken ook personeelsleden deel uit van deze werkgroepen.
De werkgroepen kunnen zowel opdrachten ontvangen als zelf initiatieven nemen, maar steeds binnen en vanuit V.A.D.
Er wordt regelmatig overleg gepland tussen de verantwoordelijken van de onderscheiden werkgroepen, waarbij men elkaar informeert en samenwerking aanbiedt.
Elke werkgroep beschikt over een beperkt werkingskrediet.
De kredieten voor eventuele bijzondere activiteiten worden jaarlijks vastgelegd in de begroting.
De structuur van V.A.D. blijkt ook uit onderstaand organogram :



4. Werking

V.A.D. is bereid tot samenwerking met de overheid, enerzijds door het formuleren van deskundige adviezen, anderzijds door zich beschikbaar te stellen voor concrete medewerking aan uitvoerende taken.

Als koepelorganisatie beoogt V.A.D. een maximale representativiteit voor organisaties en instellingen waarvan de activiteiten primordiaal betrekking hebben op studie, preventie en/of hulpverlening inzake alcohol- en andere drugproblemen.

V.A.D. neemt een coördinerende functie op zich, zowel tussen lokale organisaties als ten aanzien van nationale en internationale instanties.
Op lokaal, provinciaal, nationaal en internationaal niveau stuurt V.A.D. aan op ruime samenwerking, waarbij het gezamenlijke doel primeert.

V.A.D. wil een platform zijn voor de uitwisseling van kennis en van ervaringen, om zodoende de deskundigheid te bevorderen en om bij te dragen aan permanente vorming en training.

Bovendien wenst V.A.D. de feitelijke belangrijkheid van de alcohol- en andere drugproblematiek voortdurend onder de aandacht te brengen.

Binnen haar eigen structuur ontwikkelt V.A.D. een werking op drievoudig terrein.

a. V.A.D. en studie

■ Het wetenschappelijk onderzoek dient bevorderd te worden. In de eerste plaats gaat het hierbij om toegepast onderzoek ten dienste van een betere praktijk van preventie en hulpverlening. Dergelijke initiatieven moeten gestimuleerd worden door middel van contacten met universiteiten (onder meer eindverhandelingen en proefschriften) en met lokale organisaties (onder meer registratie). Zo nodig worden er vanuit V.A.D. zelf onderzoeksprojecten ontworpen en uitgevoerd.

■ De epidemiologische opvolging van de alcohol- en andere drugproblematiek is hierbij een prioritaire bekommernis. V.A.D. verzamelt alle beschikbare gegevens en zorgt voor eventuele synthese en publicatie.

b. V.A.D. en preventie

■Binnen het algemene kader van welzijn en gezondheid ontwikkelt V.A.D. een preventiebeleid ten aanzien van een verantwoord gebruik of niet-gebruik van psychoactieve middelen en ten aanzien van andere vormen van gedrag met risico voor afhankelijkheid. Omwille van de uitgebreidheid en complexiteit van de problematiek vraagt een degelijke preventiewerking om specifieke deskundigheid bij de uitvoering. Hierbinnen is ruimte en aandacht voor zowel een algemene G.V.O.-benadering, specifieke primaire preventie als secundaire preventie. Algemene gezondheidspromotie en meer categoriale preventiestrategieën zijn complementair.

■Dergelijk omvattend preventiewerk dient centraal gecoördineerd en begeleid te worden om gemeenschappelijke en wetenschappelijk verantwoorde visies en strategieën te ontwikkelen. Dit is de enige efficiënte manier die systematische en globale maatschappijbeïnvloeding mogelijk maakt.

■Volgens omstandigheden of planmatige aanpak kunnen accenten gelegd en specifieke acties opgezet worden.

■Lokale initiatieven kunnen vanuit een globale visie ondersteund worden om op de concrete plaatselijke behoeften in te spelen. Deze lokale projecten kunnen aanzetten zijn tot hernieuwde lokale of bredere initiatieven.

■Als koepelorganisatie neemt V.A.D. deel aan het overleg met andere preventief werkzame organisaties, dit in functie van hun doelstellingen en doelgroepen.

c. V.A.D. en hulpverlening

■In Vlaanderen bestaat een waaier van hulpverleningsmogelijkheden, zowel ambulant als residentieel, gaande van algemeen tot zeer gespecialiseerd.

■V.A.D. wil de kwaliteit en samenwerking binnen de hulpverlening bevorderen, onder meer door het inrichten van studiedagen en trainingen, en betrekt hierbij zowel meer als minder gespecialiseerde hulpverleners.

■Waar nationaal of regionaal lacunes vastgesteld worden, moet gestimuleerd en meegewerkt worden om nieuwe voorzieningen op te richten.

■Nieuwe therapeutische modellen moeten met belangstelling gevolgd en eventueel gestimuleerd worden.

5. Middelen

Naast de overheidssubsidiëring voor algemene werking, projecten en specifieke opdrachten, zijn sponsoring en fund raising noodzakelijk, die best centraal georganiseerd worden om versnippering en concurrentie te vermijden.

6. Concretisering

Elk jaar zal, als voorbereiding van het komende werkjaar, samen met het opmaken van de begroting, gestreefd worden naar het vastleggen van bijzondere aandachtspunten in overleg met de werkgroepen, en naar het plannen van activiteiten in overeenstemming daarmee.

BELEIDSVERKLARING

BELEIDSVERKLARING

1. Inhoudelijke opties

a. Algemeen

Er moet een evenwichtige ordening van prioriteiten tot stand worden gebracht in termen van het drieluik "studie", "preventie", en "hulpverlening", met voldoende aandacht voor de maatschappelijke actualiteit.

Een evenwaardige aandacht voor de verschillende produkten lijkt wenselijk, zonder studie, preventie of hulpverlening produktmatig te willen opsplitsen.

De V.A.D. wil als koepel een zekere dienstverlenende functie hebben om haar aangesloten leden-organisaties maximaal ten dienste te staan in samenwerking met lokale organisaties. Dit kan door het aanreiken van preventieprogramma's en -materiaal, maar ook door het samenbrengen van organisaties met eenzelfde belangenverdediging, zoals Drugvrije Therapeutische Gemeenschappen.

b. Illegale drugs

De deskundigheid van V.A.D. inzake alcohol (-problemen) is ruim erkend en aanvaard.
Voor medicatie en illegale drugs is dit minder het geval.
In 1993 willen we andermaal meer aandacht besteden aan de illegale drugproblematiek:

- De werkgroep illegale drugs zal actief blijven in de opvolging van de actualiteit, ondermeer omtrent de legalisering en de controverse rond methadonverstrekking.
De werkgroep zal met maatschappelijke standpunten naar buiten komen en het overheidsbeleid hierbij beïnvloeden.
- Binnen de erkende projectwerkingen is er ook ruime aandacht voor de illegale drugproblematiek.

Het preventieproject werkt rond de thema's drugbeleid in de scholen, politie en drugpreventie, eigen vorming.

Werk en Middelenmisbruik verruimt de problematiek van alcohol en werk eveneens naar druggebruik en werk.

Het project Comités Bijzondere Jeugdzorg werkt een preventiemodel rond drugs uit voor intermediairen in het jeugdwelzijnswerk.

De problematiek rond AIDS en illegale druggebruikers komt aan bod in twee onderzoeksprojecten, in opdracht van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek en in samenwerking met Maatschappelijk-Geneeskundige Research.

c. Hulpverlening

De hulpverlenende leden verdienen dit jaar bijzondere aandacht.
Er zal een vormingsaanbod uitgewerkt worden. Voorafgaandelijk zal bij de leden een enquête gehouden worden omtrent de behoeften en tevens over reeds bestaande en gekende vormingssessies, waarbij het V.A.D.-aanbod complementair kan zijn.
Ook aan huisartsen kan een vormingsaanbod gedaan worden, eventueel in samenwerking met de WVVH, Wetenschappelijke Vereniging voor Vlaamse Huisartsen en de regionale opleidingen. Hulpverlening en preventie moeten mekaar kunnen vinden en eensgezind samenwerken omdat deze interactie noodzakelijk en wederzijds bevruchtend is.

d. Andere aandachtspunten

Sommige inhoudelijke thema's kunnen parallel uitgewerkt worden binnen verschillende werkgroepen, doch met het nodige onderlinge overleg.
De werkgroep coördineert de onderzoeksactiviteiten. Minstens éénmaal in het jaar organiseert men een breder forum voor alle geïnteresseerden binnen en buiten de V.A.D. voor het opmaken van een stand van zaken en om beschikbare informatie door te geven.
De vrijwilligersorganisaties dreigen weggedrumd te worden in het toenemend professionalisme. De V.A.D. zal ook aan het voluntariaat de hand reiken en initiatieven hieromtrent ondersteunen.
Omdat ook het Brussels Hoofdstedelijke Gewest bevoegdheden heeft inzake gezondheidsbeleid, waaronder alcohol en andere drugs, moet naast de Vlaamse Gemeenschap ook met deze overheidsinstantie contact genomen worden om een samenwerking op gang te brengen.
De V.A.D. moet een actieve "public relations"-functie vervullen, die kan bestaan uit regelmatige persontmoetingen, georganiseerde berichtgeving rond alcohol en andere drugs in de pers en het optimaliseren van het eigen informatiemedium "V.A.D.-berichten".

2. Structurele opties

a. Algemeen

In 1993 wordt de inwoning in het Vlaams instituut voor Gezondheidspromotie een feit. De V.A.D. wil de ontplooiing van het V.I.G. voluit steunen. Bijzondere aandacht zal moeten besteed worden aan een goede samenwerking tussen de verschillende voorzieningen. Er moeten duidelijke afspraken komen omtrent huisvesting, inrichting, infrastructuur, secretariaat en documentatiecentrum, plaats van het preventieproject, gezamenlijke coördinatie en uitwerking van preventie-activiteiten, functionele werkgroepen...

In 1992 drong zich een bevraging op van de V.A.D.-werking en -structuur.
Het denkproces rond herstructurering moet in 1993 verdergezet worden.
Binnen de V.A.D. moeten de basis-organisaties betrokken worden in de structuur en in de werking. De structuur moet een vlotte werking mogelijk maken, die daarenboven gevoelig is voor de actualiteit en er prompt kan op inspelen.

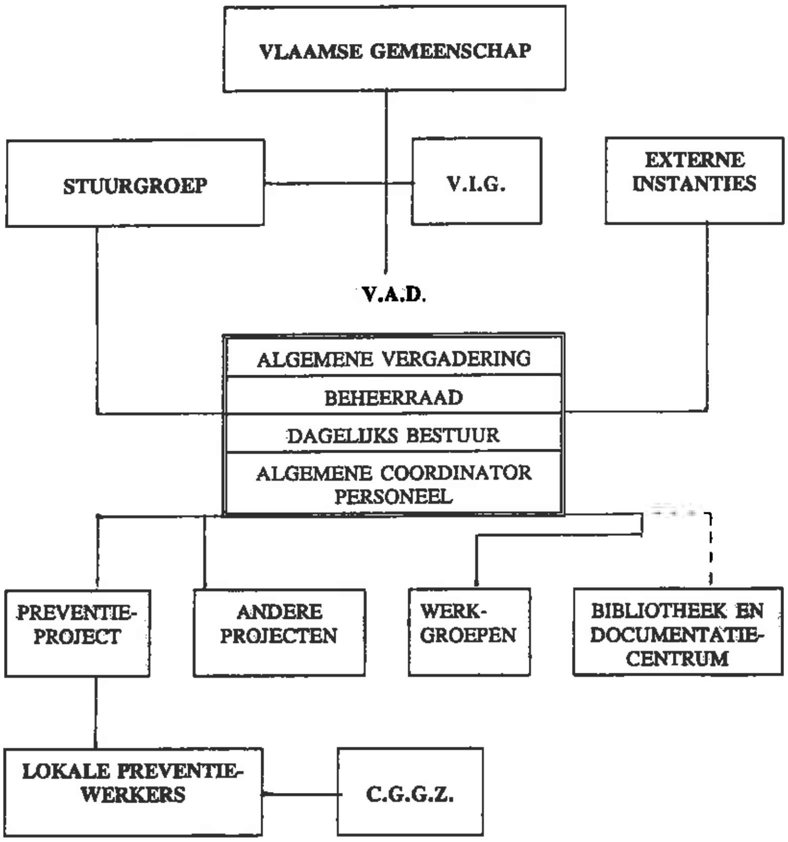
Zowel bestuurlijke en beleidsgerichte als inhoudelijke en op deskundigheid gegronde verantwoordelijkheden worden door de V.A.D. waargenomen. De beheerraad blijft samen met de werkgroepen en de aangesloten organisaties voortdurend aan de beide aspecten de nodige aandacht besteden.

Externe standpunten namens V.A.D. worden in eerste instantie vertolkt door de voorzitter. Ook de algemeen coördinator, stafleden en verantwoordelijken van themagerichte werkgroepen kunnen in overleg met de voorzitter naar buiten treden als woordvoerder van de V.A.D.

b. Commissie financiën

Om de vereniging ook van eigen middelen te voorzien is een commissie financiën noodzakelijk, waarbij ook bekwame externen kunnen aangetrokken worden.
Deze commissie neemt zelf initiatieven tot fondsenwerving en coördineert eveneens de eventuele sponsoraanbreng door de werkgroepen.
Ook de mogelijkheid om belastingsaftrekbare giften te ontvangen moet gepropageerd en benut worden.

c. Bepalingen omtrent preventieproject, projecten, werkgroepen en personeel.



Het preventieproject

Het preventieproject bestaat 5 jaar.
Op basis van een richtnota besloot de V.A.D. en de Vlaamse Gemeenschap op 12/11/87 een overeenkomst, waarbij de V.A.D. de opdracht aanvaardde van de algemene coördinatie en inhoudelijke uitwerking van de preventie voor alcohol- en andere drugproblemen binnen de Vlaamse Gemeenschap, dit in samenwerking met de lokale preventiewerkers, toegevoegd aan een aantal diensten voor geestelijke gezondheidszorg. Het Vlaamse Executieve Besluit van 30/06/91 kent de coördinatieopdracht van het preventieproject toe aan het V.I.G. De V.A.D., hierbij gesteund door de stuurgroep, wenst ook in de toekomst gedelegeerd te worden om deze opdracht in feite te blijven waarnemen en heeft daarom voor 1993 opnieuw het preventieproject ingediend.

Naast andere activiteiten wordt de actie naar de gemeenten toe onder het motto "Drink Wijs" verder gezet en samen met geëngageerde gemeentebesturen in praktijk gebracht.
Een permanente erkenningsregeling voor het preventiewerk in analogie met de centra voor geestelijke gezondheidszorg is noodzakelijk.
Dit bewerkstelligen wordt voor 1993 één van de belangrijkste opdrachten.

Projecten

Behalve het preventieproject lopen in het kader van de gezondheidspromotie ook het project Werk en Middelenmisbruik als voortzetting van het geleverde werk door de gelijknamige werkgroep en het project HIV-preventie bij injecterende druggebruikers in samenwerking met Maatschappelijk-Geneeskundige Research.

Vanuit andere subsidiërende instanties loopt in 1993 eveneens een preventieproject bij de Comités Bijzondere Jeugdzorg, een project "Drugbeleid op school" en twee onderzoeksprojecten.

De werkgroepen

De oprichting van werkgroepen en het aanwijzen van de verantwoordelijken ervan gebeuren door de beheerraad.

Aan elke werkgroep wordt in principe een beheerder verbonden, die naast het schriftelijk verslag ook mondelinge informatie doorgeeft aan de beheerraad.

De werkgroepen kunnen zelf hun inhoudelijke werking bepalen of opdrachten krijgen van beheerraad en dagelijks bestuur.

Aan elke werkgroep wordt in de mate van het mogelijke een staflid toegevoegd, aan wie volgens redelijkheid opdrachten gegeven kunnen worden.

Publicaties, rapporten en externe manifestaties gebeuren onder goedkeuring en medeverantwoordelijkheid van het bestuur.

Voor overleg en evaluatie zal het dagelijks bestuur een aantal van zijn vergaderingen beleggen samen met de verantwoordelijken van de werkgroepen en de stafleden.

In de begroting van de vereniging wordt voor elke werkgroep 15.000 fr. voorzien waarover men vrij kan beschikken voor kleine onkosten. Verplaatsingsvergoedingen voor leden van de werkgroepen, kunnen voorlopig enkel betaald worden aan leden die niet tot de V.A.D. behoren, maar omwille van bijzondere competentie of representativiteit worden uitgenodigd. Grote kosten moeten vooraf opgenomen worden in de begroting of het akkoord krijgen van het bestuur.

Personeel

Alle personeelsleden werken collegiaal als één groep. Samen behartigen zij de belangen van de V.A.D. Zij zijn, volgens bevoegdheid, beschikbaar voor algemene informatie en verzorgen in overleg de Public Relations.

De algemeen coördinator is dienstverantwoordelijke: Zij staat in voor de goede werking van de dienst en draagt de administratieve verantwoordelijkheid, inbegrepen de budgetbewaking; is verbindingspersoon met het dagelijks bestuur, dat opdrachtgever is.

De stafmedewerkers verrichten hoofdzakelijk inhoudelijk werk. Zij verdelen hun taken over een algemene werking, het preventieproject, andere projecten, werkgroepen en eventuele buitenopdrachten.

Het secretariaat - eventueel aangevuld door stafmedewerkers - staat in voor de permanentie. De dienst moet bereikbaar zijn op alle werkdagen van 9 u. tot 17 u. Hun werkopdrachten worden gegeven onder coördinatie van de algemeen coördinator.
Officiële briefwisseling, rapporten, e.d. worden mede ondertekend door of in opdracht van de respektievelijk verantwoordelijke van het bestuur of van de werkgroep.
Bij een vraag om een standpunt namens V.A.D. naar buiten toe zal de staf de nodige contacten organiseren met de voorzitter en/of met de verantwoordelijke van de werkgroep.

BIJLAGE 5
NIEUW UITGEGEVEN MATERIAAL

Brochure: 5 jaar preventiewerk: een blik achter de schermen

Rapport: 5 jaar preventiewerk: inventaris, knelpuntennota, overzicht preventie-actoren

Verslagboek: ontmoetingsdag hulpverlening: 27/4/93

VAD-Jaarboek: overzicht epidemiologische gegevens 1992

ICC-rapport: 1991-1992

Drugbeleid op school: begeleidersmap

Drugbeleid op school: draaiboek

Arbeid: folder

Arbeid: cahier

BIJLAGE 6
CONTACTEN MET DE PERS

1. Persconferenties

■Onderwijs (9/9/93)
Voorstelling draaiboek en begeleidersmap

■ICC (10/9/93)
Overdracht voorzitterschap.
Voorstelling

■Werk en Middelenmisbruik (15/10/93).
Voorstelling cahier en folder.

2. Televisie

■N.a.v. persconferentie werk en middelenmisbruik.
■N.a.v. persconferentie drugbeleid op school (9/9/93)

3. Radio

■Studio Brussel: drugbeleid op school. (12/9/93)

■BRT 1, Kleren van de keizer: alcoholmisbruik bij jongeren (13/11/93).

4. Kranten

■Laatste Nieuws: telefonisch interview met Danny Bartinck over drugpreventie in de megadancings.
■Het Volk : 10/09/94, p.3 - Drugbeleid op school
■Het Nieuwsblad : 10/09/94 - idem
■Gazet van Antwerpen : 10/09/93 p.1 en p.4 - idem
■Nieuwsbrief De Huisarts : 13/09/93 - idem
■Het Laatste Nieuws : 10/09/93, p.10 - idem